

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Pāli Text Society.

KATHĀVATTHU.

EDITED BY

ARNOLD C. TAYLOR, B.A.

VOL. I.

LONDON :

PUBLISHED FOR THE PALI TEXT SOCIETY,

BY HENRY FROWDE,

OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE, AMEN CORNER, E.C.

1894.

PROFESSORI T. W. RHYS DAVIDS

**HANC REDACTIONEM DEDICO, PALICARUM LITTERARUM VETERANO
INEXERCITATUS, AMICUS AMICO.**

PREFACE.

IN the preparation of this edition I have used the following MSS. :—

I. In Sinhalese character :

- (a) A paper MS. from the collection of Professor Rhys Davids = P.
- (b) A palm-leaf MS. also belonging to Professor Rhys Davids = S.
- (c) A palm-leaf MS. from the collection of the late Dr. Morris, belonging to the Royal Asiatic Society = S₂.

II. In Burmese character :

Mandalay palm-leaf MS. from the India Office collection = M.

III. I have also made use of the edition of the *Kathā Vatthu* recently published in Siamese character, and presented by the King of Siam to the Library of the India Office. I have occasionally noted its readings, and have distinguished it as K.

It may be of interest to Pāli scholars to know that this edition—at any rate as far as may be inferred from the *Kathā Vatthu*—approximates much more closely to the Burmese tradition than to the Sinhalese, in spelling as well as in textual readings. Broadly speaking, there is little difference between it and the Mandalay MS., a fact

which would seem to point to the derivation of the literary side at least of Siamese Buddhism from Burmese rather than Sinhalese sources. It is, however, perhaps premature to generalise from a single instance, and it would be interesting to know the opinion of scholars who have examined any other of the Piṭaka texts in this edition.

The three Sinhalese MSS. are exceedingly corrupt, and it would have been impossible to have produced an edition of the text without the help of the Mandalay MS. The Sinhalese MSS. are all based on a single archetype, as may be inferred from the fact that they agree in making the same omissions and mistakes (see notes on pp. 209, 227, 344, 380, 393, &c.). They are evidently the work of scribes who did not understand what they were writing, and a complete collation of their blunders would require a separate issue of the Pāli Text Society.

It is interesting to notice that in all the MSS. I have used, the form *vy°* never occurs, even in the Sinhalese MSS., but always *by°*. Trenckner has pointed out in the preface to his edition of the *Milindapañho* that his oldest Sinhalese MSS. (as well as the Burmese) have *by°*, whereas by Childers in his Dictionary and by most of the editors of Piṭaka Texts the form *vy°* has been employed.

It is a curious coincidence that the two texts in which the *by°* form seems to predominate—the *Kathā Vatthu* and the *Milindapañho*—are rather later than the bulk of the Piṭakas themselves, as we know that the *Kathā Vatthu* dates from the reign of Asoka, while the *Milindapañho* is of still later date. It is, perhaps, then, an admissible conjecture that the form *vy°* is the older, and was used in the earlier portions of the Canonical Texts, but was gradually superseded by the *by°* form, which finally, *e.g.* in the *Kathā Vatthu*, supplanted the original spelling of the word. But a far more accurate knowledge of our MSS. than we possess at present is needed to decide the question, which is still further complicated by

the uncertainty of the date at which the Piṭakas were committed to writing.

In conclusion, my thanks are due to Professor C. H. Tawney, Librarian of the India Office, for the loan of the Mandalay MS. and the Siamese edition, and above all to Professor Rhys Davids, for his ever ready help and encouragement.

ARNOLD C. TAYLOR.

LONDON, *August*, 1897.

[The issue of this volume has been delayed by the fire which unfortunately took place at the printers' works in Surrey, on Nov. 23rd, 1895.]

INDEX OF QUESTIONS DISCUSSED IN THE KATHĀVATTHU.

CONTENTS OF VOL. I.

Paṭhamo Vaggo.

No.		PAGE
1.	Puggalo upalabbhati sacchikatṭhaparamatṭhe- nāti?	1
2.	Parihāyati Arahā arahattā ti?	69
3.	N'atthi devesu brahmacariyavāso ti?	93
4.	Odhisodhiso kilese jahatīti?	103
5.	Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?	109
6.	Sabbam atthīti?	115
7.	Atītaṃ khandhā ti?	143
8.	Atītaṃ atthīti?	151
9.	Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?	155
10.	Atītaṃ atthīti?	159

Dutiyo Vaggo.

1.	Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?	163
2.	Atthi Arahato aññāṇan ti?	173
3.	Atthi Arahato kaṅkhā ti?	180
4.	Atthi Arahato paravitāraṇā ti?	187
5.	Samāpannassa atthi vacībhedo ti?	195
6.	Dukkhāhāro maggaṅgaṃ maggapariyāpannan ti?	203

No.	PAGE
7. Ekam cittam divasam tiṭṭhatīti ? ...	204
8. Sabbe samkhārā anodhikatvā kukkulā ti ?	208
9. Anupubbābhisamayō ti ? ...	212
10. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti ?	221
11. Dve nirodhā ti ? ...	225

Tatiyo Vaggo.

1. Tathāgatabalam sāvakasādhāraṇan ti ? ...	228
2. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalam ariyan ti ? ...	232
3. Sarāgaṃ cittam vimuccatīti ? ...	238
4. Vimuttaṃ vimuccamānan ti ? ...	241
5. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ pahīnan ti ? ...	243
6. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyan ti ? ...	247
7. Maṃsacakkhuṃ dhammupatthaddhaṃ dibbacakkhuṃ hotīti ? ...	251
8. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti ? ...	254
9. Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhuṃ ti ?	256
10. Atthi devesu saṃvaro ti ? ...	258
11. Asaññasattesu saññā atthīti ? ...	260
12. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ saññā atthīti ? ...	263

Catuttho Vaggo.

1. Gihī'ssa Arahā ti ? ...	267
2. Saha uppattiyā Arahā ti ? ...	268
3. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti ? ...	271
4. Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ? ...	274
5. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti ? ...	280
6. Bodhiyā Buddho ti ? ...	281
7. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti ? ...	283

No.	PAGE
8. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti? ...	286
9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti?	290
10. Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ arahattan ti? ...	298

Pañcama Vaggo.

1. Vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti?	301
2. Sekhassa asekhañāṇaṃ atthīti?	303
3. Pathavīkasiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte ñāṇan ti?	305
4. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti? ...	307
5. Sabbam ñāṇaṃ paṭisambhidā ti?... ..	309
6. Na vattabbaṃ “ Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇan ti ”?	310
7. Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇena aññāram- maṇan ti?... ..	311
8. Anāgate ñāṇaṃ atthīti?	313
9. Paccuppanne ñāṇaṃ atthīti?	314
10. Sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti?	315

Kathāvatthu.

NAMO TASSA BHAGAVATO ARAHATO SAMMĀSAMBUDDHASSA.

I. 1.

1. Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti ?
Āmantā.

Yo saccikattho paramattho tato so puggalo upalabbhati
saccikatthaparamatthenāti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ : hañci puggalo upalabbhati sacci-
katthaparamatthena, tena vata re vattabbe “ Yo sacci-
kattho paramattho tato so puggalo upalabbhati sacci-
katthaparamatthenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati
saccikatthaparamatthena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikattho
paramattho tato so puggalo upalabbhati saccikatthapara-
matthenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikattho paramattho tato
so puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti,” no ca
vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikatthapara-
matthenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ puggalo upalabbhati
saccikatthaparamatthena,’ no ca vattabbe ‘ yo saccikattho
paramattho tato so puggalo upalabbhati saccikatthapara-
matthenāti,’ ” micchā.

Anuloma-pañcakaṃ.

2. Puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti ?
Āmantā.

¹ saccikatthaparamatthenāti, P.S₂ ; sacchikatthā, S.

Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ: hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,'" micchā.

Paṭikamma-catukkam.

3. Tvañ ce pana maññasi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,'" tena tava¹ tattha h'etāya² paṭiññāya h'evaṃ paṭijānantam³ h'evaṃ niggahetabbe; atha tam nigganḥāma, suniggahito ca hosi.⁴ Hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,'" micchā.

¹ tvam, K.; tava all MSS.

² so tāya, P.S.S₂.

³ paṭijānanam, P.S₂; paṭijānam, S.

⁴ hoti, P.S.S₂.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” idan ¹ te micchā.

Niggaha-catukkam.

4. Ese ² ce dunniggaḥite, h’evameva ³ tattha dakkha; Vattabbe kho “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,” no ca vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca mayam tayā tattha h’etāya patiññāya h’evaṃ paṭijānantā ⁴ h’evaṃ niggahetabbā; atha maṃ nigganḥāsi dunniggaḥitā ca homa. Hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” idan ⁵ te micchā.

Upanayana ⁶-catukkam.

¹ idam, M.

² So P.S.S₂.

³ Evamevaṃ, M.

⁴ paṭijānanto, S.

⁵ idam, S.M.

⁶ upanaya, S.S₂; upanāya, P.

5. Na h'evaṃ niggaḥetabbe, tena hi yaṃ niggaṇhāsi—
Hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena
vata re vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so pug-
galo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati
saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho
paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭha-
paramatṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato
so puggalo apalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca
vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhapara-
matṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati
saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho
paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhapara-
matṭhenāti,’” idan te micchā—tena hi ye kate niggahe se¹
niggahe dukkate, sukate² paṭikamme, sukatā paṭipādanā
ti.

Niggamana-catukkaṃ.

Paṭhamo Niggaḥo.

Paṭhamasaccikaṭṭho.

6. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalab-
bhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaḥaṃ: hañci puggalo n’upalabbhati sac-
kaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Yo sac-
kaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati sac-
kaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalab-
bhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo

¹ so, P.S.₂.

² sukkaṭe, P.S.S.₂.

saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,'" micchā.

Paccanīka-pañcakam.¹

7. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?
Āmantā.

Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ: hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,'" micchā.

Paṭikamma-catukkam.

¹ P.S.S₂. omit Paccanīka-pañcakam.

8. Tvañ ce pana maññasi “ Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’ ” tena tava tattha h’etāya ¹ paṭiññāya h’evaṃ paṭijānantam ² h’evaṃ niggahetabbe ; atha taṃ niggaṇhāma suniggahito ca hosi. Hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’ ” idan te micchā.

Niggaha-catukkaṃ.

9. Ese ³ ce dunniggahīte, h’evameva tattha dakkha ; Vattabbe kho “ Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,” no ca vattabbe “yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca mayam tayā ⁴ tattha h’etāya paṭiññāya h’evaṃ paṭijānantā h’evaṃ niggahetabbā ; atha maṃ niggaṇhāsi dunniggahītā ca homa. Hañci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “ Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘puggalo n’upalab-

¹ hotā, S.

³ eso, P.S.S₂.

² pari jānantam, P.

⁴ P.S.S₂. omit tayā.

bhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" idan te micchā.

Upanayana-catukkaṃ.

10. Na h'evaṃ niggaḥetabbe, tena hi yaṃ niggaṇhāsi—Hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.'" idan te micchā—tena hi ye kate niggahe se¹ niggahe dukkate, sukate paṭikamme, sukatā paṭipādanā ti.

Niggamana-catukkaṃ.

Dutiyo Niggaho.

¹ so, P.S.S₂.

11. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā—pe—

T a t i y o N i g g a h o .

12. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sab-

badā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' "micchā.

Catutṭho Niggaho.

13. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmanta.

Sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe "Sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " micchā.

Pañcama Niggaho.

14. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Sabbattha puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ ; hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Sabbattha puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbattha puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe “Sabbattha puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbattha puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā—pe—

Chaṭṭho Niggaho.

15. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham; hañci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

Sattamo Niggaho.

16. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Sabbesu puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham; hañci puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēna, tena vata re vattabbe "Sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēnāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēna,' no ca vattabbe 'sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēnāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēnāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēnāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēna,' no ca vattabbe 'sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthēnāti,'" micchā.

A t t h a k o N i g g a h o .

17. Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna, rūpañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēnāti?

Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham: hañci puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna, rūpañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna, tena vata re vattabbe "Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna rūpañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna,' no ca vattabbe 'aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna, rūpañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēnāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna rūpañ ca upalabbhati sacci-

kaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe ' aññaṃ rūpaṃ añño
puggalo ti,' " micchā—pe—

18. = 17. reading vedanā for rūpaṃ.
19. = 17. reading saññā for rūpaṃ.
20. = 17. reading saṃkhārā for rūpaṃ.
21. = 17. reading viññānaṃ for rūpaṃ.
22. = 17. reading cakkhāyatanaṃ for rūpaṃ.
23. = 17. reading sotāyatanaṃ for rūpaṃ.
24. = 17. reading ghāṇāyatanaṃ for rūpaṃ.
25. = 17. reading jivhāyatanaṃ for rūpaṃ.
26. = 17. reading kāyāyatanaṃ for rūpaṃ.
27. = 17. reading rūpāyatanaṃ for rūpaṃ.
28. = 17. reading saddāyatanaṃ for rūpaṃ.
29. = 17. reading gandhāyatanaṃ for rūpaṃ.
30. = 17. reading rasāyatanaṃ for rūpaṃ.
31. = 17. reading phoṭṭhabbāyatanaṃ for rūpaṃ.
32. = 17. reading manāyatanaṃ for rūpaṃ.
33. = 17. reading dhammāyatanaṃ for rūpaṃ.
34. = 17. reading cakkhudhātu for rūpaṃ.
35. = 17. reading sotadhātu for rūpaṃ.
36. = 17. reading ghānadhātu for rūpaṃ.
37. = 17. reading jivhādhātu for rūpaṃ.
38. = 17. reading kāyadhātu for rūpaṃ.
39. = 17. reading rūpadhātu for rūpaṃ.
40. = 17. reading saddadhātu for rūpaṃ.
41. = 17. reading gandhadhātu for rūpaṃ.
42. = 17. reading rasadhātu for rūpaṃ.
43. = 17. reading phoṭṭhabbadhātu for rūpaṃ.
44. = 17. reading cakkhuviññāṇadhātu for rūpaṃ.
45. = 17. reading sotaviññāṇadhātu for rūpaṃ.
46. = 17. reading ghānaviññāṇadhātu for rūpaṃ.
47. = 17. reading jivhāviññāṇadhātu for rūpaṃ.
48. = 17. reading kāyaviññāṇadhātu for rūpaṃ.
49. = 17. reading manodhātu for rūpaṃ.
50. = 17. reading manoviññāṇadhātu¹ for rūpaṃ.
51. = 17. reading dhammadhātu for rūpaṃ.

¹ P.S.S₂. omit.

52. = 17. reading cakkhundriyaṃ for rūpaṃ.
 53. = 17. reading sotindriyaṃ for rūpaṃ.
 54. = 17. reading ghāṇindriyaṃ for rūpaṃ.
 55. = 17. reading jivhindriyaṃ for rūpaṃ.
 56. = 17. reading kāyindriyaṃ for rūpaṃ.
 57. = 17. reading manindriyaṃ for rūpaṃ.
 58. = 17. reading itthindriyaṃ for rūpaṃ.
 59. = 17. reading purisindriyaṃ for rūpaṃ.
 60. = 17. reading jīvitindriyaṃ for rūpaṃ.
 61. = 87. reading sukkindriyaṃ for rūpaṃ.
 62. = 17. reading dukkindriyaṃ for rūpaṃ.
 63. = 17. reading somanassindriyaṃ for rūpaṃ.
 64. = 17. reading domanassindriyaṃ for rūpaṃ.
 65. = 17. reading upekkhindriyaṃ for rūpaṃ.
 66. = 17. reading saddhindriyaṃ for rūpaṃ.
 67. = 17. reading viriyindriyaṃ for rūpaṃ.
 68. = 17. reading satindriyaṃ for rūpaṃ.
 69. = 17. reading samādhindriyaṃ for rūpaṃ.
 70. = 17. reading paññindriyaṃ for rūpaṃ.
 71. = 17. reading anaññataññassāmitindriyaṃ for rūpaṃ.

72. = 17. reading aññindriyaṃ for rūpaṃ.

73. = 17. reading aññātāvindriyaṃ for rūpaṃ.

74. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
 Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
 Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ : hañci vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti, tena vata re vattabbe “Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

75. = 74. reading vedanā for rūpaṃ.

76. = 74. reading saññā for rūpaṃ.

77. = 74. reading saṃkhārā for rūpaṃ.

78. = 74. reading viññānaṃ for rūpaṃ.

79. = 74. reading cakkhāyatanam for rūpaṃ—pe—.

129. = 74. reading aññātāvindriyaṃ for rūpaṃ.

Suddhika-saṃsandanā.

130. Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā ti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ; hañci rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhāhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘ aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

131. = 130. reading saññā for vedanā.

132. = 130. reading saṃkhārā for vedanā.

133. = 130. reading viññāṇaṃ for vedanā.

134. Vedanā upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṃ ca upalabbhati—pe—rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe ;

Saññā upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṃ ca upalabbhati—pe—rūpaṃ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe ;

Samkhārā upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, viññāṇaṃ ca upalabbhati—pe—rūpaṃ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe ;

Viññāṇaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ viññāṇaṃ añño saṃkhārā ti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, viññāṇaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Aññaṃ viññāṇaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci viññāṇam upalabbhati saccikatthaparamatthēna, saṃkhārā ca upalabbhanti saccikatthaparamatthēna, aññam viññāṇam aññe saṃkhārā, puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna viññāṇañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna, tena vata re vattabbe “ Aññam viññāṇam añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kño ‘viññāṇam upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti saccikatthaparamatthēna, aññam viññāṇam aññe saṃkhārā, puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna, viññāṇañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna,’ no ca vattabbe ‘aññam viññāṇam añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññam viññāṇam añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe ” viññāṇam upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti saccikatthaparamatthēna, aññam viññāṇam aññe saṃkhārā, puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna, viññāṇañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthenāti.”

Yam tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘viññāṇam upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti saccikatthaparamatthēna, aññam viññāṇam aññe saṃkhārā, puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthēna, viññāṇañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna,’ no ca vattabbe ‘aññam viññāṇam añño puggalo ti,’ ” micchā.

135. Cakkhāyatanaṃ upalabbhati saccikatthaparamatthēna, sotāyatanañ ca upalabbhati—pe—, dhammāyatanañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna—pe—sotāyatanaṃ upalabbhati—pe—dhammāyatanaṃ upalabbhati saccikatthaparamatthēna, cakkhāyatanañ ca upalabbhati—pe—manāyatanañ ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna—pe—,

Cakkhudhātu upalabbhati saccikatthaparamatthēna, sotadhātu ca upalabbhati—pe—dhammadhātu ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna—pe—sotadhātu upalabbhati—pe—dhammadhātu upalabbhati saccikatthaparamatthēna, cakkhudhātu ca upalabbhati—pe—mano-viññāṇadhātu ca upalabbhati saccikatthaparamatthēna—pe—,

Cakkhundriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena sotindriyaṃ ca upalabbhati—pe—aññātāvindriyaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotindriyaṃ upalabbhati—pe—aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, cakkhundriyaṃ ca upalabbhati—pe—aññindriyaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ aññātāvindriyaṃ aññaṃ aññindriyaṃ ti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññātāvindriyaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ ; hañci aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññindriyaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ aññātāvindriyaṃ aññaṃ aññindriyaṃ, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññātāvindriyaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘annaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññindriyaṃ ca upalabbhati, aññaṃ aññātāvindriyaṃ aññaṃ aññindriyaṃ, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññātāvindriyaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

136. Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā ti ?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammam : hañci rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ añña vedanā, vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ añña vedanā, vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ añña vedanā, vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ añña vedanā, vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

137. Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, sañña ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—

Vedanā upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, sañña ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṃ ca upalabbhati—pe—rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—

Sañña upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saṃkhārā

ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṇ ca upalabbhanti—pe—
rūpaṇ ca upalabbhanti—pe—vedanā ca upalabbhanti sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Samkhārā upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, viñ-
ñāṇaṇ ca upalabbhanti—pe—rūpaṇ ca upalabbhanti—pe—
vedanā ca upalabbhanti—pe—saññā ca upalabbhanti sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Viññāṇaṇ upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṇ
ca upalabbhanti—pe—vedanā ca upalabbhanti—pe—saññā
ca upalabbhanti—pe—samkhārā ca upalabbhanti sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Cakkhāyatanaṇ upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena,
sotāyatanaṇ ca upalabbhanti—pe—dhammāyatanaṇ ca
upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotāyatanaṇ
upalabbhanti—pe—dhammāyatanaṇ upalabbhanti sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena, cakkhāyatanaṇ ca upalabbhanti—pe—
manāyatanaṇ ca upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena—
pe—.

Cakkhudhātu upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, sota-
dhātu ca upalabbhanti—pe—dhammadhātu ca upalabbhanti
saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotadhātū upalabbhanti—pe—
—dhammadhātu upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena,
cakkhudhātu ca upalabbhanti—pe—manoviññādhātu ca
upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Cakkhundriyaṇ upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena,
sotindriyaṇ ca upalabbhanti—pe—aññātāvindriyaṇ ca upa-
labbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotindriyaṇ upa-
labbhati—pe—aññātāvindriyaṇ upalabbhanti saccikaṭṭha-
paramatṭhena, cakkhundriyaṇ ca upalabbhanti—pe—
aññindriyaṇ ca upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena
aññaṇ aññātāvindriyaṇ aññaṇ aññindriyaṇ ti ?

Āmantā.

Vuttaṇ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭi-
panno, aññātāvindriyaṇ ca upalabbhanti saccikaṭṭhapara-
matṭhenāti ?

Āmantā.

Aññaṇ aññātāvindriyaṇ añño puggalo ti ?

Na h'evaṇ vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci aññātāvindriyaṃ upalabbhati —pe—aññam aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Aññam aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—aññam aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā — pe — saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññam aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññam aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—aññam aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—aññam aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññam aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

O p a m m a - s a m s a n d a n a m .

138. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Rūpaṃ puggalo ti ?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’ ” micchā.

139. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Rūpasmiṃ puggalo—pe—aññatra rūpā puggalo—pe—puggalasmiṃ rūpan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmiṃ rūpan ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmiṃ rūpan ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmiṃ rūpan ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmiṃ rūpan ti,’” micchā.

140. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Vedanā puggalo—pe—vedanāya puggalo—pe—aññatra vedanāya puggalo—pe—puggalasmiṃ vedanā—pe—

Saññā puggalo—pe—saññāya puggalo—pe—aññatra saññāya puggalo—pe—puggalasmiṃ saññā—pe—

Samkhārā puggalo—pe—samkhāresu puggalo—pe—aññatra samkhārehi puggalo—pe—puggalasmiṃ samkhārā—pe—

Viññāṇaṃ puggalo—pe—viññāṇasmiṃ puggalo—pe—aññatra viññāṇā puggalo—pe—puggalasmiṃ viññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmiṃ viññāṇan ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmiṃ viññāṇan ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmiṃ viññāṇan ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmiṃ viññāṇan ti,’” micchā.

141. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Cakkhāyatanaṃ puggalo—pe—cakkhāyatanasmiṃ puggalo—pe—aññatra cakkhāyatanaṃ puggalo—pe—puggalasmiṃ cakkhāyatanaṃ—pe—

Aññātāvindriyaṃ puggalo — pe — aññātāvindriyasmiṃ puggalo — pe — aññatra aññātāvindriyā puggalo — pe — puggalasmim aññātāvindriyaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ ; hañci puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmim aññātāvindriyaṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim aññātāvindriyaṃ ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmim aññātāvindriyaṃ ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmim aññātāvindriyaṃ ti,” micchā.

142. Puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Rūpaṃ puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ ; hañci puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’ ” micchā.

143. Puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Rūpasmiṃ puggalo — pe — aññatra rūpā puggalo — pe — puggalasmim rūpaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ ; hañci puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmim rūpaṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim rūpaṃ ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmim rūpan ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim rūpan ti,’” micchā.

144. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Vedanā puggalo—pe—vedanāya puggalo—pe—aññatra vedanāya puggalo—pe—puggalasmim vedanā—pe—

Saññā puggalo—pe—saññāya puggalo—pe—aññatra saññāya puggalo—pe—puggalasmim saññā—pe—

Samkhārā puggalo—pe—samkhāresu puggalo—pe—aññatra samkhārehi puggalo—pe—puggalasmim samkhārā—pe—

Viññāṇaṃ puggalo—pe—viññāṇasmim puggalo—pe—aññatra viññāṇā puggalo—pe—puggalasmim viññāṇan ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ; hānci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmim viññāṇan ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmim viññāṇan ti,” micchā.

No ce pana vattabbe puggalasmim viññāṇan ti, no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmim viññāṇan ti,” micchā.

145. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Cakkhāyatanaṃ puggalo—pe—cakkhāyatanaasmim puggalo—pe—aññatra cakkhāyatanaṃ puggalo—pe—puggalasmim cakkhāyatanaṃ—pe—

Aññātāvindriyaṃ puggalo—pe—aññātāvindriyaasmim puggalo—pe—aññatra aññātāvindriyā puggalo—pe—puggalasmim aññātāvindriyan ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ; hañci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalas-

mim aññātāvindriyan ti. Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim aññātāvindriyan ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Puggalasmim aññātāvindriyan ti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim aññātāvindriyan ti,’ ” micchā.

C a t u k k a n a y a—s a m s a n d a n a m.

146. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Puggalo sappaccayo—pe—puggalo appaccayo, puggalo saṃkhato puggalo asaṃkhato, puggalo sassato, puggalo asassato, puggalo sanimitto puggalo animitto ti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

147. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “ Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti ” ?

Āmantā.

Puggalo sappaccayo—pe—puggalo appaccayo, puggalo saṃkhato puggalo asaṃkhato, puggalo sassato, puggalo asassato, puggalo sanimitto puggalo animitto ti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Lakkhaṇāyuttikathā.

148. Puggalo upalabbhati, upalabbhati puggalo ti ?

Puggalo upalabbhati, upalabbhati kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici upalabbhati, kehici na upalabbhatīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

149. Puggalo saccikaṭṭho saccikaṭṭho puggalo ti ?

Puggalo saccikaṭṭho, saccikaṭṭho kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici saccikaṭṭho, kehici na saccikaṭṭho ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

150. Puggalo vijjamāno vijjamāno puggalo ti ?

Puggalo vijjamāno, vijjamāno kehici puggalo, kehici na puggalo ti ?

Puggalo kehici vijjamāno, kehici na vijjamāno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

151. Puggalo saṃvijjamāno saṃvijjamāno puggalo ti ?

Puggalo saṃvijjamāno, saṃvijjamāno kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici saṃvijjamāno, kehici na saṃvijjamāno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

152. Puggalo atthi atthi puggalo ti ?

Puggalo atthi, atthi kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici atthi, kehici n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

153. Puggalo atthi, atthi na sabbo ¹ puggalo ti ?

Āmantā.

Puggalo n'atthi, n'atthi na sabbo puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

V a c a n a s o d h a n a ṃ.

154. Rūpadhātuyā rūpī ² puggalo ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmī puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpadhātuyā rūpino sattā ³ ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmino sattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arūpadhātuyā arūpī puggalo ti ?

Āmantā.

¹ sabbe, S.P.

² rupi, M.

³ satthā, S.

Kāmadhātuyā kāmī puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arūpadhātuyā arūpino sattā ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmīno sattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

155. Rūpadhātuyā rūpī puggalo arūpadhātuyā arūpī puggalo, atthi ca koci ¹ rūpadhātuyā cuto arupadhātum ² upapajjatīti ?

Āmantā.

Rūpī puggalo upacchinno ³ arūpī puggalo jāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpadhātuyā rūpino sattā, arūpadhātuyā arūpino sattā, atthi ca koci rūpadhātuyā cuto arūpadhātum upapajjatīti ?

Āmantā.

Rūpī satto upacchinno arūpī satto jāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

156. Kāyo ti vā sarīran ti vā ⁴ sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ ⁵ appiyaṃ karitvā, esese chaṭṭhe same samabhāge ⁶ tajjāte ti ?

Āmantā.

Puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti ?

Āmantā.

Añño kāyo añño puggalo ti ?

Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīran ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ : hañci kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese

¹ keci, S.

² S. otuyā ; P. otu.

³ ucchinno, S.P.

⁴ vā omit S.

⁵ ayaṃ, P.

⁶ sabhāge, P.

ekatṭhe same samabhāge tājāte, añño kāyo añño puggalo, tena vata re vattabbe “Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, añño kāyo añño puggalo,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti,” no ca vata re vattabbe “Kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, añño kāyo añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, añño kāyo añño puggalo,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti,’ ” micchā.

157. Kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte ti?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti”?

Āmantā.

Añño kāyo añño puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ: hañci kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, vuttaṃ Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno,” tena vata re vattabbe “Añño kāyo añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tājāte, vuttaṃ Bhagavatā—

Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ' no ca vattabbe ' añño kāyo añño puggalo ti,' " micchā.

No ce pana vattabbe " Añño kāyo añño puggalo ti," no ca vata re vattabbe " Kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte, vuttaṃ Bhagavatā Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti."

Yaṃ tattha vadesi " Vattabbe kho ' kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte, vuttaṃ Bhagavatā — Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ' no ca vattabbe ' añño kāyo añño puggalo ti,' " micchā.

Paññattānuyogo.

158. Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

So puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

Añño puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

So ca añño ca sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

N'eva so sandhāvati na añño sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

So puggalo sandhāvati, añño puggalo sandhāvati, so ca añño ca sandhāvati, n'eva so sandhāvati na añño sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

159. Na vattabbaṃ “Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti”? Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sa¹ sattakkhattuparamaṃ sandhāvitvāna puggalo

Dukkassantakaro hoti sabbasaññojanakkhayā ti.”

Atth'eva suttanto ti? Āmantā.

Tena hi puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti.

Na vattabbaṃ “Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti”? Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Anamataggāyaṃ Bhikkhave saṃsāro, pubbā² koṭi na paññāyati avijjānīvaraṇānaṃ sattānaṃ tanhāsaññojanānaṃ sandhāvataṃ saṃsāraṭaṇ³ ti.” Atth'eva suttanto ti? Āmantā.

Tena hi puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti.

160. Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti? Āmantā.

Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

Atthi koci manusso hutvā devo hotīti?

Āmantā.

Sv'eva manusso so devo ti?

¹ Sa omitted in MSS. but cf. Itivuttaka III. 4. (Windisch). ² obba, M. ³ °saran, ti S.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sv'eva manusso so devo ti?

Āmantā.

Manusso hutvā devo hoti, devo hutvā manusso ¹ hoti manussabhūto, añño devo añño manussabhūto, sv'evāyaṃ sandhāvatīti, micchā—pe—

Sace hi sandhāvatī sv'eva puggalo ito cuto paraṃ lokam ² anañño, ² h'evaṃ maraṇaṃ na hehiti ² pāṇātipāto n'upalabbhati, kammaṃ atthi, kammavipāko atthi, katānaṃ kammānaṃ vipāko atthi, kusalākusale vipaccamāne sv'evāyaṃ sandhāvatīti, micchā.

161. Sv'eva puggalo sandhāvatī asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

Atthi koci manusso hutvā yakkho hoti, peto hoti, nerayiko hoti, tiracchānagato hoti, oṭṭho hoti, goṇo hoti, gadrabbho hoti, sūkaro hoti, mahiso ³ hotīti?

Āmantā.

Sv'eva manusso so mahiso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sv'eva manusso so mahiso ti?

Āmantā.

Manusso hutvā mahiso hoti, mahiso hutvā manusso hoti manussabhūto, añño mahiso añño manussabhūto, sv'evāyaṃ sandhāvatīti, micchā—pe—

Sace hi sandhāvatī sv'eva puggalo ito cuto paraṃ lokam anañño, h'evaṃ maraṇaṃ na hehiti pāṇātipāto n'upalabbhati, kammaṃ atthi, kammavipāko atthi, katānaṃ kammānaṃ vipāko atthi, kusalākusale vipaccamāne sv'evāyaṃ sandhāvatīti, micchā.

162. Sv'eva puggalo sandhāvatī asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

¹ K. omits manusso.

² paralokā, P.; añño, P.S.; hehīti, M., hotīti, P.S.; in next section P. has paralokam, anañño, hehīti.

³ mahimso, M.

Āmantā.

Atthi koci Khattiyo hutvā Brāhmaṇo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Khattiyo so Brāhmaṇo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Khattiyo hutvā Vesso hoti, Suddo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Khattiyo so Suddo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Brāhmaṇo hutvā Vesso hoti Suddo hoti Khattiyo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Brāhmaṇo so Khattiyo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Vesso hutvā Suddo hoti Khattiyo hoti Brāhmaṇo hotīti ?

Amantā.

Sv'eva Vesso so Brāhmaṇo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Suddo hutvā Khattiyo hoti Brāhmaṇo hoti Vesso hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Suddo so Vesso ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

163. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param lokam parasmā lokā imam lokan ti ?

Āmantā.

Hatthacchinno hatthacchinno va hoti, pādacchinno pādacchinno va hoti, hatthapādacchinno hatthapādacchinno va hoti, kaṇṇacchinno nāsacchinno kaṇṇanāsacchinno, aṅgolicchinno aḷacchinno kaṇḍaracchinno, kuṇi-hatthako phaṇahatthako kuṭṭhiyo gandhiyo kilāsiyo sosiyo apamāriyo oṭṭho goṇo gadrabho sūkaro mahiso mahiso va hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

164. Na vattabbam “ Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param lokam parasmā lokā imam lokan ti ” ?

Āmantā.

Nanu sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi sotāpanno va hotīti ?

Āmantā.

Hañci sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi sotāpanno va hoti, tena vata re vattabbe “ Sv’eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokaṃ parasmā lokā imaṃ lokaṃ ti.”

Sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi sotāpanno va hotīti katvā tena ca kāraṇena sv’eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokaṃ parasmā lokā imaṃ lokaṃ ti ?

Āmantā.

Sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi manusso hotīti ?¹

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

165. Sv’eva puggalo sandhāvati—pe—imaṃ lokaṃ ti ?

Āmantā.

Anañño avigato sandhāvātīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Anañño avigato sandhāvātīti ?

Āmantā.

Hatthacchinno hatthacchinno va hoti mahiso va hotīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

166. Sv’eva puggalo sandhāvati—pe—imaṃ lokaṃ ti ?

Āmantā.

Sarūpo sandhāvātīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sarūpo sandhāvātīti ?

Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Savedano—pe—sasañño—pe—sasamkhāro—pe—saviññāṇo sandhāvātīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Saviññāṇo sandhāvātīti ?

¹ M. has katvā after hotīti.

Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

167. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Arūpo sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arūpo sandhāvātīti ?

Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Avedano—pe—asañño—pe—asamkhāro—pe—aviññāṇo sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aviññāṇo sandhāvātīti ?

Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

168. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Rūpaṃ sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ sandhāvātīti ?

Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇaṃ sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Viññāṇaṃ sandhāvātīti ? Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

169. Sv'eva puggalo sandhāvati—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Rūpaṃ na sandhāvātīti ? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ na sandhāvātīti ? Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—sañña—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇaṃ na sandhāvatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Viññāṇaṃ na sandhāvatīti? Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

170. Khandhesu bhijjamānesu ¹ so ce bhijjati puggalo

Ucchedā bhavati ² diṭṭhi yā Buddhena vivajjitā.

Khandhesu bhijjamānesu no ce bhijjati puggalo

Puggalo sassato hoti nibbānena samasamo ³ ti.

171. Rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Rūpaṃ aniccaṃ saṃkhataṃ paṭiccasamuppannaṃ khayadhammaṃ vayadhammaṃ virāgadhammaṃ nirodhadhammaṃ vipariṇāmadhammaṃ ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khaya-dhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

172. Vedanaṃ upādāya—pe—saññaṃ upādāya—pe—saṃkhāre upādāya—pe—viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Viññāṇaṃ aniccaṃ—pe—vipariṇāmadhammaṃ ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco—pe—vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

173. Rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Nilam rūpaṃ upādāya nilakassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ vijj°, P.

² tava, P.

³ samasamā, P.

Pītaṃ rūpaṃ upādāya,
 Lohitaṃ rūpaṃ upādāya,
 Odātaṃ rūpaṃ upādāya,
 Sanidassanaṃ rūpaṃ upādāya,
 Anidassanaṃ rūpaṃ upādāya,
 Sappaṭighaṃ rūpaṃ upādāya,
 Appaṭighaṃ rūpaṃ upādāya appaṭighassa puggalassa
 paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

174. Vedanaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Kusalaṃ vedanaṃ upādāya kusalassa puggalassa pañ-
 ñattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kusalaṃ vedanaṃ upādāya kusalassa puggalassa pañ-
 ñattīti?

Āmantā.

Kusalā vedanā saphalā savipākā iṭṭhaphalā kantaphalā
 manuññaphalā asecanakaphalā¹ sukhudrayā² sukhavipākā
 ti?

Āmantā.

Kusalo pi puggalo saphalo savipāko iṭṭhaphalo kanta-
 phalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhudrayo sukhavi-
 pāko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

175. Vedanaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Akusalaṃ vedanaṃ upādāya akusalassa puggalassa
 paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Akusalaṃ vedanaṃ upādāya akusalassa puggalassa
 paññattīti?

Āmantā.

Akusalā vedanā saphalā savipākā aniṭṭhaphalā akanta-

¹ asecanaphalā, P.S.

² sukhindriyā, P.S. S₂ always.

phalā amanuññaphalā secanakaphalā dukkhudrayā dukkhavipākā ti?

Āmantā.

Akusalo pi puggalo saphalo savipāko anittaphalo akantaphalo amanuññaphalo secanakaphalo dukkhudrayo dukkhavipako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

176. Vedanaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Abyākatam vedanaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Abyākatam vedanaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Abyākatā vedanā aniccā saṃkhatā paṭiccasamuppannā khayadhammā vayadhammā virāgadhammanirodhadhammā vipariṇāmadhammā ti?

Āmantā.

Abyākato pi puggalo anicco saṃkhato—pe—vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

177. Saññaṃ upādāya, saṃkhāre upādāya, viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Kusalaṃ viññāṇaṃ upādāya kusalassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kusalaṃ viññāṇaṃ saphalaṃ savipākaṃ itthaphalaṃ, kantaphalaṃ manuññaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhudrayaṃ sukhavipākaṃ ti?

Āmantā.

Kusalo pi puggalo saphalo savipāko itthaphalo kantaphalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhudrayo sukhavipāko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

178. Viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Akusalam viññāṇaṃ upādāya akusalassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Akusalam viññāṇaṃ upādāya akusalassa puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Akusalam viññāṇaṃ saphalaṃ savipākaṃ aniṭṭhaphalaṃ akantaphalaṃ amanuññaphalaṃ secanakaphalaṃ dukkhu-drayaṃ dukkhavipākaṃ ti ?

Āmantā.

Akusalo pi puggalo saphalo savipāko aniṭṭhaphalo akantaphalo amanuññaphalo secanakaphalo dukkhudrayo dukkhavipako ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

179. Viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Abyākatam viññāṇaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Abyākatam viññāṇaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Abyākatam viññāṇaṃ aniccaṃ saṃkhataṃ paṭiccasamuppannam khayadhammam vayadhammam virāgadhamma-nirodhadhammam vipariṇāmadhamman ti ?

Āmantā.

Abyākato pi puggalo anicco saṃkhato—pe—vipariṇāmadhammo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

180. Cakkhum upādāya cakkhumā puggalo ti vattabbo ti ?

Āmantā.

Cakkhumhi niruddhe cakkhumā puggalo niruddho ti vattabbo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotaṃ upādāya
ghānaṃ upādāya
jivhaṃ upādāya

kāyaṃ upādāya

manam upādāya manavā puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Manamhi niruddhe manavā puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

181. Micchādiṭṭhim upādāya micchādiṭṭhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Micchādiṭṭhiyā niruddhāya micchādiṭṭhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Micchāsaṅkappaṃ upādāya,

Micchāvācam upādāya,

Micchākammantaṃ upādāya,

Micchā-ājīvaṃ upādāya,

Micchāvāyāmaṃ upādāya,

Micchāsatiṃ upādāya,

Micchāsamādhim upādāya micchāsamādhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Micchāsamādhimhi niruddhe micchāsamādhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

182. Sammādiṭṭhim upādāya sammādiṭṭhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Sammādiṭṭhiyā niruddhāya sammādiṭṭhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sammāsaṅkappaṃ upādāya,

Sammāvācam upādāya,

Sammākammantaṃ upādāya,

Sammā-ājīvaṃ upādāya,

Sammāvāyāmaṃ upādāya,

Sammāsatiṃ upādāya,

Sammāsamādhim upādāya sammāsamādhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Sammāsamādhimhi niruddhe sammāsamādhiyo puggalo
niruddho ti vattabbo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

183. Rūpaṃ upādāya vedanaṃ upādāya puggalassa
paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnam khandānaṃ upādāya dvinnam puggalānaṃ
paññattīti ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Rūpaṃ upādāya,

vedanaṃ upādāya,

saññaṃ upādāya,

samkhare upādāya,

viññānaṃ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Pañcannaṃ khandānaṃ upādāya pañcannaṃ pug-
galānaṃ paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

184. Cakkhāyatanam upādāya, sotāyatanam upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnam āyatanānaṃ upādāya dvinnam puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanam upādāya, sotāyatanam upādāya—pe—
dhammāyatanam upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvādasannaṃ āyatanānaṃ upādāya dvādasannaṃ pug-
galānaṃ paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

185. Cakkhudhātum upādāya sotadhātum upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnam dhātūnaṃ upādāya dvinnam puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhudhātum upādāya sotadhātum upādāya—pe—
dhammadhātum upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Aṭṭhārasaṇṇaṃ dhātūnaṃ upādāya aṭṭhārasaṇṇaṃ
puggalānaṃ paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

186. Cakkhundriyaṃ upādāya sotindriyaṃ upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnāṃ indriyānaṃ upādāya dvinnāṃ puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhundriyaṃ upādāya sotindriyaṃ upādāya—pe—
aññātāvindriyaṃ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Bāvisatīnaṃ indriyānaṃ upādāya bāvisatīnaṃ pugga-
lānaṃ paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

187. Ekavokārabhavaṃ upādāya ekassa puggalassa
paññattīti ?

Āmantā.

Catuvokārabhavaṃ upādāya catunnaṃ puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekavokārabhavaṃ upādāya ekassa puggalassa pañ-
ñattīti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhavaṃ upādāya pañcannaṃ puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

188. Ekavokārabhave eko va puggalo ti ?

Āmantā.

Catuvokārabhave cattāro va puggalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekavokārabhave eko va puggalo ti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhave pañc'eva puggalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

189. Yathā rukkhamaṃ upādāya chāyāya paññatti, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, yathā rukkhamaṃ upādāya chāyāya paññatti, rukkho pi anicco chāyā pi aniccā, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññatti rūpaṃ aniccaṃ puggalo pi anicco ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā rukkhamaṃ upādāya chāyāya paññatti añño rukkho aññā chāyā, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

190. Yathā gāmaṃ upādāya gāmikassa paññatti, evaṃ eva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, yathā gāmaṃ upādāya gāmikassa paññatti, añño gāmo añño gāmiko, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññatti, aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

191. Yathā raṭṭhaṃ upādāya rañño paññatti, evaṃ eva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, yathā raṭṭhaṃ upādāya rañño paññatti, añño raṭṭho añño rājā, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññatti, aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

192. Yathā na nigalo negaliko, yassa nigalo so negaliko, evameva na rūpaṃ rūpavā, yassa rūpaṃ so rūpavā ti, yathā na nigalo negaliko yassa nigalo so negaliko, añño nigalo añño negaliko, evaṃ evaṃ na rūpaṃ rūpavā yassa rūpaṃ so rūpavā, aññaṃ rūpaṃ añño rūpavā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

193. Citte citte puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Citte citte puggalo jāyati jīyyati ¹ miyyati ² cavati uppajjati?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

194. Dutiye citte uppanne na vattabbaṃ “So ti vā añño ti vā ti”?

¹ jiy°, P.

² P. and S. omit.

Āmantā.

Dutiye citte uppanne na vattabbam “Kumārako ti vā kumārikā ti vā ti?” Vattabbam.

Ājānāhi niggaham: hañci dutiye citte uppanne na vattabbam “So ti vā añño ti vā,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’” micchā.

Hañci vā pana dutiye citte uppanne vattabbam “Kumārako ti vā kumārikā ti vā,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’” micchā.

195. Dutiye citte uppanne na vattabbam “So ti vā añño ti vā ti?”

Āmantā.

Dutiye citte uppanne na vattabbam “Itthi vā puriso ti vā, gahattho ti vā pabbajito ti vā, devo ti vā manusso ti vā ti?” Vattabbam.

Ājānāhi niggaham: hañci dutiye citte uppanne na vattabbam “So ti vā añño ti vā,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam devo ti vā manusso ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’” micchā.

Hañci vā pana dutiye citte uppanne vattabbam “Devo ti vā manusso ti vā ti,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam devo ti vā manusso ti vā ti,’” micchā.

196. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatthenāti?”

Āmantā.

Nanu yo passati yaṃ passati yena passati, so passati taṃ passati tena passatīti?

Āmantā.

Hañci yo passati yaṃ passati yena passati, so passati taṃ passati tena passati, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu yo suṇāti, yo ghāyati, yo sāyati, yo phusati,¹ yo vijānāti, yaṃ vijānāti, yena vijānāti, so vijānāti, taṃ vijānāti, tena vijānātīti?

Āmantā.

Hañci yo vijānāti, yaṃ vijānāti, yena vijānāti, so vijānāti, taṃ vijānāti, tena vijānātīti, tena vata re vattabbe, “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

197. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu yo na passati, yaṃ na passati, yena na passati, so na passati, taṃ na passati, tena na passatīti?

Āmantā.

Hañci yo na passati, yaṃ na passati, yena na passati, so na passati, taṃ na passati, tena na passati, no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu yo na suṇāti yo na ghāyati yo na sāyati yo na phusati yo na vijānāti, yaṃ na vijānāti, yena na vijānāti so na vijānāti, taṃ na vijānāti, tena na vijānātīti?

Āmantā.

Hañci yo na vijānāti, yaṃ na vijānāti, yena na vijānāti, so na vijānāti taṃ na vijānāti tena na vijānāti, no ca vata

phussati, M.

re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

198. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti”? Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Passām’ aham Bhikkave dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte cavamāne uppajjamāne hīne paṇite suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.

199. Vuttam Bhagavatā “Passām’ aham Bhikkave dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte cavamāne uppajjamāne hīne paṇite suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmīti” katvā, ten’eva kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpaṃ passati puggalaṃ passatīti, rūpaṃ passati, rūpaṃ puggalo, rūpaṃ cavati, rūpaṃ uppajjati, rūpaṃ yathākammūpagan ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpaṃ passati puggalaṃ passatīti, puggalaṃ passati, puggalo rūpaṃ rūpāyatanam rūpadhātu nīlam pītakaṃ lohitaṃ odātaṃ cakkhuviññeyyaṃ cakkhusmin¹ paṭihaññati cakkhussa āpātham² āgacchatīti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpaṃ passati puggalaṃ passatīti, ubho passati, ubho rūpaṃ rūpāyatanam rūpadhātu, ubho nīlā, ubho pītakā, ubho lohitaṃ, ubho odātā, ubho cakkhuviññeyyā,

¹ cakkhumhi, S.S₂.

² ābādham, S. ; āpātham, M.

ubho cakkhusmiṃ paṭihaññanti, ubho cakkhussa āpāthaṃ āgacchanti, ubho cavanti, ubho uppajjanti, ubho yathā-kammūpagā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

U p ā d ā p a ñ ñ a t t ā n u y o y o .

200.¹ Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhantīti?

Āmantā.

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

201. Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhantīti kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhanti kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti, puggalassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhanti kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti, nibbānassa kattā kāretā upalabbhatīti?

¹ P. and S. omit sec. 200.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Mahāpathavi upalabbhatīti, mahāpathaviyā kattā kāretā
upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Mahāsamuddo upalabbhatīti, mahāsamuddassa kattā
kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, Sinerussa pabbata-
rañño kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Āpo upalabbhatīti, āpassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Tejo upalabbhatīti, tejassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Vāyo upalabbhatīti vāyassa kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Tiṇakatṭhavanappatiyo upalabbhanti, tiṇakatṭhavanap-
patinaṃ kattā kāretā upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti ?
Āmantā.

Aññā kalyāṇapāpakāni kammāni añño kalyāṇapāpa-
kānaṃ kammānaṃ kattā kāretā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

202. Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko upalabbhatīti?

Āmantā.

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedī¹ upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

203. Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko upalabbhatīti, kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriyā n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko—pe—vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko upalabbhatīti, kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ — pe — vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti,

¹ vedi, P.S.S₂.

tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappa-
tiyo upalabbhantīti, tiṇakatṭhavanappatīnaṃ paṭisaṃvedī
upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ — pe — vipākapaṭisaṃ-
vedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Añño kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko, añño
kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

204. Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti ?

Āmantā.

Dibbassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

205. Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti dibbassa sukhassa
paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi
vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
saṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalab-
bhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
saṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalab-
bhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
saṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tinakattḥavanappa-tiyo upalabbhatīti, tinakattḥavanappatīṇaṃ paṭisaṃvedī upalabbhatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaṃ dibbaṃ sukhaṃ añño dibbassa sukhassa paṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

206. Mānusakaṃ sukhaṃ upalabbhatīti?

Āmantā.

Mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

207. Mānusakaṃ sukhaṃ upalabbhatīti mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mānusakaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mānusakaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Mānusakaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavi upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappa-tiyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappatiṇaṃ paṭisaṃvedī upalabbhatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mānusakaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaṃ mānusakaṃ sukhaṃ añño mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

208. Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti?

Āmantā.

Āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

209. Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti pugglassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappatiyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappatiṇaṃ paṭisaṃvedī upalabbhatīti ? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Aññaṃ āpāyikaṃ dukkhaṃ añña āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

210. Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

211. Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappatiyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappatiṇaṃ paṭisaṃvedī upalabbhatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaṃ nerayikaṃ dukkhaṃ añño nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

212. Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhatīti, kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

So karoti so paṭisaṃvedetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

So karoti so paṭisaṃvedetīti?

Āmantā.

Sayaṃ kataṃ sukhadukkhaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Añño karoti añño paṭisaṃvedetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

• Añño karoti añño paṭisaṃvedetīti?

Āmantā.

Paraṃ kataṃ sukhadukkhaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

So ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedentīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

So ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedentīti?

Āmantā.

Sayaṃ katañ ca paraṃ katañ ca sukhadukkhaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

N'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na añño paṭisaṃvedetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na añño paṭisaṃvedetīti?

Āmantā.

Asayaṃ kāraṃ aparaṃ kāraṃ adhiccasamuppannaṃ sukhadukkhaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

So karoti so paṭisaṃvedeti, añño karoti añño paṭisaṃvedeti, so ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedenti, n'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na añño paṭisaṃvedetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

So karoti so paṭisaṃvedeti, añño karoti añño paṭisaṃvedeti, so ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedenti, n'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na añño paṭisaṃvedetīti?

Āmantā.

Sayaṃ kataṃ sukhadukkhaṃ, paraṃ kataṃ sukhadukkhaṃ, sayaṃ katañ ca paraṃ katañ ca sukhadukkhaṃ, asayaṃ kāraṃ aparaṃ kāraṃ adhiccasamuppannaṃ sukhadukkhaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

213. Kammaṃ atthīti?

Āmantā.

Kammakārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

214. Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Tassa kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tassa kārako atthīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi
vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Puggalo atthīti, puggalassa kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthīti, nibbānassa kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Mahāpathavi atthīti—pe—mahāsamuddo atthīti—

Sineru pabbatarājā atthīti—pe—āpo atthīti—tejo atthīti

—pe—vāyo atthīti—tiṇakaṭṭhavanappatiyo atthīti, tiṇa-
kaṭṭhavanappatīnaṃ kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Aññaṃ kammaṃ añño kammakārako ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

215. Vipāko atthīti ?

Āmantā.

Vipākapaṭisaṃvedī atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

216. Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi
vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Puggalo atthīti paggalassa paṭisaṃvedī atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthīti nibbānassa paṭisaṃvedī atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Mahāpathavī atthīti—pe—mahāsamaddo atthīti—pe—

Sineru pabbatarājā atthīti—pe—āpo atthīti—pe—tejo
atthīti—pe—vāyo atthīti—pe—tiṇakaṭṭhavanappatiyo
atthīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ paṭisaṃvedī atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Añño vipāko añño vipākapaṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

K a l y ā ṇ a v a g g o p a ṭ h a m o .

217. Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu atthi koci iddhivikubbatīti? ¹

Āmantā.

Hañci atthi koci iddhivikubbati, tena vata re vattabbe
“Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

¹ iddhiṃ vikuppati, M. ; iddhiṃ vikubbati, K.

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu atthi koci dibbāya sotadhātuyā saddaṃ suṇāti—pe—paracittaṃ jānāti, pubbenivāsaṃ anussarati, dibbena cakkhunā rūpaṃ passati, āsavānaṃ khayaṃ saccikarotīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci āsavānaṃ khayaṃ saccikaroti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

218. Atthi koci iddhivikubbatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Yo iddhivikubbatīti sv’eva puggalo, yo iddhiṃ¹ na vikubbatīti na so puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Yo dibbāya sotadhātuyā saddaṃ suṇāti—pe—yo paracittaṃ jānāti, yo pubbenivāsaṃ anussarati, yo dibbena cakkhunā rūpaṃ passati, yo āsavānaṃ khayaṃ saccikaroti sv’eva puggalo, yo āsavānaṃ khayaṃ na saccikaroti na so puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

A b h i ñ ñ ā n u y o g o.

219. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu mātā atthīti?

Āmantā.

Hañci mātā atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

¹ iddhi, P.S.₂.

Nanupitā atthi—pe—bhātā atthi, bhaginī atthi, Khattiyo atthi, Brāhmaṇo atthi, Vesso atthi, Suddo atthi, gahaṭṭho atthi, pabbajito atthi, devo atthi, manusso atthīti?

Āmantā.

Hañci manusso atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

220. Mātā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Āmantā.

Atthi koci na mātā hutvā mātā hotīti?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci na pitā hutvā—pe—na bhātā hutvā—na bhaginī hutvā, na Khattiyo hutvā, na Brāhmaṇo hutvā, na Vesso hutvā, na Suddo hutvā, na gahaṭṭho hutvā, na pabbajito hutvā, na devo hutvā, na manusso hutvā manusso hotīti?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mātā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?

Āmantā.

Atthi koci mātā hutvā na mātā hotīti?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe —pe—

Atthi koci pitā hutvā, bhātā hutvā, bhaginī hutvā, Khattiyo hutvā, Brāhmaṇo hutvā, Vesso hutvā, Suddo hutvā, gahaṭṭho hutvā, pabbajito hutvā, devo hutvā, manusso hutvā na manusso hotīti?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe —pe—

221. Na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ” ?

Āmantā.

Nanu sotāpanno atthīti ?

Āmantā.

Hañci sotāpanno atthi, tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ” ?

Āmantā.

Nanu sakadāgāmī atthi, anāgāmī atthi, Arahā atthi, ubhatobhāgavimutto atthi, paññāvimutto atthi, kāyasakkhī atthi, diṭṭhippatto atthi, saddhāvimutto atthi, dhammānusārī atthi, saddhānusārī atthīti ?

Āmantā.

Hañci saddhānusārī atthi tena vata re vattabbe “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

222. Sotāpanno atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Atthi koci na sotāpanno hutvā sotāpanno hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci na sakadāgāmī hutvā—pe—na anāgāmī hutvā, na Arahā hutvā, na ubhatobhāgavimutto hutvā, na paññāvimutto hutvā, na kāyasakkhī hutvā, na diṭṭhippatto hutvā, na saddhāvimutto hutvā, na dhammānusārī hutvā, na saddhānusārī hutvā saddhānusārī hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpanno atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Atthi koci sotāpanno hutvā na sotāpanno hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci sakadāgāmī hutvā anāgāmī hutvā na anāgāmī hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

223. Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti” ?

Āmantā.

Nanu cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā atthīti ?

Āmantā.

Hañci cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti.”

224. Cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Āmantā.

Puggalo Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Āmantā.

Buddhassa Bhagavato parinibbute ucchinno puggalo, n'atthi puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

225. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Puggalo saṃkhato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo asaṃkhato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Āmantā.

Samkhatañ ca asamkhatañ ca ṭhapetvā atth'aññā tatiyā koṭīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samkhatañ ca asamkhatañ ca ṭhapetvā atth'aññā tatiyā koṭīti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“ Dve'mā Bhikkave dhātuyo, katamā dve? Samkhata ca dhātu asamkhata ca dhātu. Imā kho Bhikkave dve dhātuyo ti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Samkhatañ ca asamkhatañ ca ṭhapetvā atth' aññā tatiyā koṭīti.”

226. Puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti ?

Āmantā.

Aññaṃ samkhataṃ aññaṃ asamkhataṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Khandhā samkhata nibbānaṃ asamkhataṃ puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti ?

Āmantā.

Aññe khandhā aññaṃ nibbānaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ samkhataṃ nibbānaṃ asamkhataṃ puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti ?

Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ aññaṃ nibbānaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Vedanā saññā samkhārā viññāṇaṃ samkhataṃ nibbānaṃ asamkhataṃ puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti ?

Āmantā.

Aññaṃ viññāṇaṃ aññaṃ nibbānaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

227. Puggalassa uppādo paññāyati vayo paññāyati ṭhitassa aññathattaṃ¹ paññāyatīti ?

Āmantā.

Puggalo samkhato ti ?

¹ aññattaṃ S.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vuttaṃ Bhagavatā—“Tīṇ'imāni Bhikkave saṃkhatassa saṃkhatalakkhaṇāni; saṃkhatānaṃ Bhikkave dhammānaṃ uppādo paññāyati vayo paññāyati t̥hitānaṃ aññathattaṃ paññāyatīti,” puggalassa uppādo paññāyati vayo paññāyati t̥hitassa aññathattaṃ paññāyati, tena hi puggalo saṃkhato ti.

Puggalassa na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na t̥hitassa aññathattaṃ paññāyatīti?

Āmantā.

Puggalo asaṃkhato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vuttaṃ Bhagavatā—“Tīṇ'imāni Bhikkave asaṃkhatassa asaṃkhatalakkhaṇāni, asaṃkhatānaṃ Bhikkave dhammānaṃ na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na t̥hitānaṃ aññathattaṃ paññāyatīti,” puggalassa na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na t̥hitassa aññathattaṃ paññāyati, tena hi puggalo asaṃkhato ti.

228. Parinibbuto puggalo atthattamhi natthattamhīti? Atthattamhīti.

Parinibbuto puggalo sassato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Natthattamhīti parinibbuto puggalo ucchinno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo kiṃ nissāya tiṭṭhatīti? Bhavaṃ nissāya tiṭṭhatīti.

Bhavo anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khaya-dhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khaya-dhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

229. Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānāti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci dukkhaṃ vedanaṃ vediyamāno—pe—adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyamāno adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyamāno adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānāti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

230. Atthi koci sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti katvā, tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Yo sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānāti sv’eva puggalo, yo sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti na pajānāti na so puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Yo dukkhaṃ vedanaṃ vediyamāno—pe—yo adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyamāno adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānāti sv’eva puggalo, yo adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyamāno adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti na pajānāti, na so puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Aññā sukhā vedanā, añño sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Aññā dukkhā vedanā—pe—aññā adukkhamasukhā vedanā, añño adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyamāno adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

231. Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci kāye kāyānupassī viharati, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci vedanāsu—pe—citte—pe—dhammesu dhammānupassī viharatīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci dhammesu dhammānupassī viharati, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamatṭhanāti.”

232. Atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Yo kāye kāyānupassī viharati sv'eva puggalo, yo na kāye kāyānupassī viharati na so puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yo vedanāsu—pe—citte—pe—dhammesu dhammānupassī viharati sv'eva puggalo, yo na dhammesu dhammānupassī viharati na so puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

233. Atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Añño kāyo añño kāye kāyānupassī viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aññā vedanā aññaṃ cittaṃ aññe dhammā añño ¹ dhammesu dhammānupassī viharatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

234. Puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“ Suññato lokam avekkhassu

Mogharāja sadā ² sato

Attānuddiṭṭhiṃ ūhacca ³

Evam maccutaro siyā.

Evam lokam avekkhantaṃ

Maccurājā na passatīti.” Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

235. Puggalo avekkhatīti ?

Āmantā.

Saha rūpena avekkhati vinā rūpena avekkhatīti ? Saha rūpena avekkhatīti.

Tam jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vinā rūpena avekkhatīti, aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo avekkhatīti ?

Āmantā.

Abbhantaragato avekkhati bahiddhā nikkhamitvā avekkhatīti ? Abbhantaragato avekkhatīti.

Tam jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bahiddhā nikkhamitvā avekkhatīti aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ aññesu, P.S.

² saddhā, S₂.P.

³ uhamma, M. ; ahicca, S. ; ohacca, K.

236. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatthenāti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi kālavādi bhūtavādi tathavādi avitathavādi anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti.” Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.

237. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi kālavādi bhūtavādi tathavādi avitathavādi anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—“Ekapuggalo Bhikkhave loke uppajjamāno uppajjati bahujanahitāya bahujanasukhāya lokānukampāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānan ti.”

Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.

238. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi—pe—anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “Sabbe dhammā anattā ti”; atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

239. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

¹ anaññatathavādi, P.

Nanu Bhagavā saccavādī—pe—anaññathavādīti ?
Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Dukkhaṃ eva uppajjamānaṃ
uppajjati, dukkhaṃ eva nirujjhamānaṃ nirujjhatīti na
kaṅkhati na vicikicchati, aparappaccayañānaṃ ev’assa
ettha hoti, ettāvatā kho Kaccāna sammādiṭṭhi hotīti ;”
atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭ-
ṭhaparamatṭhenāti.”

240. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Nanu Vajirā Bhikkhunī Māraṃ pāpimantaṃ etad
avoca—

“Kin nu satto ti ¹ pacesi
Māra diṭṭhigataṃ nu te
suddhasamkhārapuñño ² yaṃ ³
nayidha sattūpalabbhati. ⁴
Yathā pi aṅgasambhārā ⁵
hoti saddo ⁶ ratho ⁷ iti,
evaṃ khandhesu santesu
hoti satto ti sammuti.
Dukkhaṃ eva hi sambhoti
dukkhaṃ tiṭṭhati veti ca
nāññatra ⁸ dukkhā sambhoti
nāññaṃ ⁹ dukkhā nirujjhatīti.”

Atth’eva suttanto ti ? Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭ-
ṭhaparamatṭhenāti.”

241. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Nanu ayasmā Ānando Bhagavantam etad avoca—

¹ Kan na sapposi, S. ; kan nu, P.

² puñño, S.

³ sam, P.S.S₂.

⁴ satthupalabbhati, M. ; tattha, P.S₂.

⁵ bhāro, S.

⁶ satto, P.S.S₂.

⁷ rato, S₂.

⁸ aññatra, S.

⁹ añño, S. ; na aññā, P. : na aññaṃ, S₂.

“ Suñño loko suñño loko ti bhante vuccati. Kittāvatā nu kho bhante suñño loko ti vuccatīti ? ” “ Yasmā kho Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā, tasmā suñño loko ti vuccati. Kiñ c’ Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā ? Cakkhu kho Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā, rūpā suññā—pe—cakkhuvinnānaṃ suññaṃ, cakkhusamphasso suñño yaṃ p’ idaṃ cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, taṃ pi suññaṃ attena vā attaniyena vā, soṭaṃ suññaṃ—pe—saddā suññā, ghānaṃ suññaṃ, gandhā suññā, jivhā suññā, rasā suññā, kāyo suñño, phoṭṭhabbā suññā, mano suñño, dhammā suññā, manovinnānaṃ suññaṃ, manosamphasso suñño, yaṃ p’ idaṃ manosamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, taṃ pi suññaṃ attena vā attaniyena vā ; yasmā kho Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā, tasmā suñño loko ti vuccatīti.” Atth’ eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

242. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi kālavādi bhūtavādi tathavādi avitathavādi anaññathavādīti ?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā—“ Attani vā Bhikkave sati attaniyaṃ me ti assāti.” “ Evaṃ bhante.” “ Attaniye vā Bhikkave sati attā me ti assāti.” “ Evaṃ bhante.” “ Attani ca Bhikkave attaniye ca saccato thetato anupalabbhiyamāne yaṃ p’ idaṃ ditṭhihānaṃ so loko so attā so pecca bhavissāmi, nicco dhuvo sassato avipariṇāmadhammo sassati samaṃ tath’ eva ṭhassāmīti. Nanvāyaṃ Bhikkave kevalo paripūro bāladhammo ti.” “ Kiñci no siyā bhante kevalo hi bhante paripūro bāladhammo ti.” Atth’ eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

243. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavādīti ?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Tayo’ me Seniya satthāro santo samvijjamānā lokasmin. Katame tayo? Idha Seniya ekacco satthā diṭṭh’ eva dhamme attānaṃ saccato thetato paññāpeti, abhisamparāyaṇ ca attānaṃ saccato thetato paññāpeti; idha pana Seniya ekacco satthā diṭṭh’ eva hi kho dhamme attānaṃ saccato thetato paññāpeti, no ca kho abhisamparāyaṃ attānaṃ saccato thetato paññāpeti; idha pana Seniya ekacco satthā diṭṭhe c’eva dhamme attānaṃ saccato thetato na paññāpeti, abhisamparāyaṇ ca attānaṃ saccato thetato na paññāpeti. Tatra Seniya yvāyaṃ satthā diṭṭhe c’eva dhamme attānaṃ saccato thetato paññāpeti, abhisamparāyaṇ ca attānaṃ saccato thetato paññāpeti, ayaṃ vuccati Seniya satthā sassatavādo. Tatra Seniya yvāyaṃ diṭṭh’ eva hi kho dhamme attānaṃ saccato thetato paññāpeti, no ca kho abhisamparāyaṃ attānaṃ saccato thetato paññāpeti, ayaṃ vuccati Seniya satthā ucchedavādo. Tatra Seniya yvāyaṃ satthā diṭṭhe c’eva dhamme attānaṃ saccato thetato na paññāpeti, abhisamparāyaṇ ca attānaṃ saccato thetato na paññāpeti, ayaṃ vuccati Seniya satthā sammāsambuddho. Ime kho Seniya tayo satthāro santo samvijjamānā lokasmin ti.” Atth’ eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

244. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavādīti ?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Sappikumbho ti” ?¹

¹ Sabbi, M.

Āmantā.

Atthi koci sappissa kumbhaṃ karotīti ?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

245. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavadīti ?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “ Telakumbho, madhukumbho, phāṇitakumbho, khīrakumbho, udakakumbho, pāniyathālakaṃ, pāniyakosakaṃ, pāniyasarāvakaṃ, niccabhattaṃ, dhuva-yāgūti ” ?

Āmantā.

Atthi koci yāgu niccā dhuvā sassatā avipariṇāmadhammāti ?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Saṃkhittaṃ.

Aṭṭhakaniggahapeyyāla.¹ Sandhāvanīyā upādāya, cit-tena pañcamaṃ kalyāṇaṃ, iddhi. Suttāhārena aṭṭhamaṃ.

P u g g a l a k a t h ā.

I. 2.

1. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sabbattha Arahā arahattā parihāyatīti ?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

Sabbattha Arahā arahattā parihāyatīti ?

Āmantā.

Sabbattha Arahato parihānīti ?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

2. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

¹ peyyālā, M.K. ; tā, M.

Āmantā.

Sabbadā Arahā arahattā parihāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbadā Arahā arahattā parihāyatīti ?

Āmantā.

Sabbadā Arahato parihānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sabbe 'va Arahanto arahattā parihāyantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbe 'va Arahanto arahattā parihāyantīti ?

Āmantā.

Sabbesaṇ ñeva Arahantānaṃ parihānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno catūhi phalehi parihāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Catūhi sataśahasseehi seṭṭhī seṭṭhittam kārento sataśahassee parihīne ¹ seṭṭhittā parihīno hotīti ?

Āmantā.

Sabbasāpateyyā parihīno hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Catūhi sataśahasseehi seṭṭhī seṭṭhittam kārento sataśahassee parihīne bhabbo ² sabbasāpateyyā ³ parihāyitun ti ?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno bhabbo catūhi phalehi parihāyitun ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

¹ P.S.S₂. omit the next 5 lines.

² anibho, S. ; catabbo, P.S₂.

³ pateyo, P.S₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Amantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno kattha saṇṭhātīti? ¹

Anāgāmiphale ti.

Anāgāmī anāgāmiphalā parihāyamāno kattha saṇṭhātīti?

Sakadāgāmiphale ti.

Sakadāgāmī sakadāgāmiphale parihāyamāno kattha saṇṭhātīti?

Sotāpattiphale ti.

Sotāpanno sotāpattiphale parihāyamāno puthujjanabhūmiyaṃ saṇṭhātīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājanahi niggahaṃ : hañci Arahā arahattā parihāyamāno anāgāmiphale saṇṭhātī, anāgāmī anāgāmiphalā parihāyamāno sakadāgāmiphale saṇṭhātī, sakadāgāmī sakadāgāmiphalā parihāyamāno sotāpattiphale saṇṭhātī, tena vata re vattabbe “Sotāpanno sotāpattiphalā parihāyamāno puthujjanabhūmiyaṃ saṇṭhātīti.”

Arahā arahattā parihāyamāno sotāpattiphale saṇṭhātīti?

Āmantā.

Sotāpattiphalassa anantarā arahattañ ñeva saccikaroti ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

¹ saṇṭhahatīti, P.S₂.

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā sotāpannassa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

9. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā sakadāgāmiṣṣa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā, parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

10. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Amantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā anāgāmiṣṣa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā, parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti.”

11. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā anāgāmiṣṣa vā sotāpannassa vā ti?

Anāgāmiṣṣa.

Hañci anāgāmiṣṣa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

12. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā anāgāmissa vā sakadāgāmissa vā ti?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati anāgāmī anāgamiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

13. Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā sakadāgāmissa vā sotāpannassa vā ti?

Sakadāgāmissa.

Hañci sakadāgāmissa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

14. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā Arahato vā sotāpannassa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā maggabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

15. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā satipaṭṭhānabhāvanā, sammappadhānabhāvanā, iddhipādabhāvanā, indriyabhāvanā, balabhāvanā, bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā sotāpannassa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

16. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgamī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā sakadāgāmissa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sakadāgamī sakadāgāmiphalā ti.”

17. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā anāgāmissa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti.”

18. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā anāgāmissa vā sotāpannassa vā ti?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

19. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgamī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā anāgāmissa vā sakadāgāmissa vā ti?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihā-

yati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

20. Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā sakadāgāmiṣṣa vā sotāpannassa vā ti?

Sakadāgāmiṣṣa.

Hañci sakadāgāmiṣṣa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā pari-
hāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā, tena vata re vattabbe
“Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

21. Arahataṃ dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahataṃ samudayo diṭṭho parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena samudayo diṭṭho parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahataṃ nirodho diṭṭho parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena nirodho diṭṭho parihāyati sotāpanno sotā-
pattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahataṃ maggo diṭṭho parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena maggo diṭṭho parihāyati sotāpanno sotā-
pattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahataṃ cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati Arahā
arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sotā-
panno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

22. Arahatā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahataṃ samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

23. Arahataṃ dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahataṃ samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Anāgāminā cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

24. Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

25. Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

26. Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

27. Sotāpannena dukkhaṃ diṭṭhaṃ na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Amantā.

Arahataṃ dukkhaṃ diṭṭhaṃ na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpannena samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahataṃ cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

28. Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahataṃ cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

29. Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahataṃ cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

30. Sotāpannaṃ dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

31. Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

32. Sotāpannaṃ dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

33. Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparā-
māso pahīno—pe—apāyagamanīyo¹ rāgo pahīno—pe—
apāyagamanīyo doso pahīno—pe—apāyagamanīyo moho
pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—māno
pahīno—pe—diṭṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnaṃ pahī-
naṃ, uddhaccaṃ pahīnaṃ, ahirikaṃ pahīnaṃ, anottap-
paṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato anottappaṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā
ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso
pahīno—pe—apāyagamanīyo rāgo pahīno—pe—apāyaga-
manīyo doso pahīno—apāyagamanīyo moho pahīno pari-
hāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

34. Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa sakkāyadiṭṭhi pahīnā parihāyati sakadā-
gāmī sakadāgamiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparā-
māso pahīno—pe—oḷāriko kāmarāgo pahīno, oḷāriko
byāpādo pahīno, parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā
ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ niyo, M.

Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā — pe — oḷāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

35. Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno, aṇusahagato kāmarāgo pahīno, aṇusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

36. Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmiṣṣa vicikicchā pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

37. Anāgāmissa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmissa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno—pe—oḷāriko kāmarāgo pahīno—pe—oḷāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

38. Sakadāgāmissa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmissa sakkāyadit̐ṭhi pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—oḷāriko kāmarāgo pahīno oḷāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā—pe—apāyagama-
niyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

39. Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati
sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati sotā-
panno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na
parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo
moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na
parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

40. Sakadāgāmiṣṣa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati
sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na
parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmiṣṣa vicikicchā pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo
pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na
parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

41. Anāgāmiṣṣa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati
anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na
parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

42. Sotāpannassa sakkāyaditṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamaniyo moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

43. Sakadāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

44. Sotāpannassa sakkāyaditṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamaniyo

moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—oḷāriko byā-pādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

45. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatīṃ anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatīṃ anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno, māno pahīno, diṭṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnaṃ pahīnaṃ uddhaccaṃ pahīnaṃ, ahirikaṃ pahīnaṃ, anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukataṃ anabhāvaṃkataṃ āyatīṃ anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukataṃ anabhāvaṃkataṃ āyatīṃ anuppādadhammaṃ, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

46. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—sammappadhānā bhāvitā iddhipādā bhāvitā indriyā bhāvitā balā bhāvitā bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjaṅgā bhāvitā, nō vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappappahānāya bojjaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

47. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho ¹ parikkhīṇabhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho ² abbuḷhesiko ³ niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātappaṃ pahīnaṃ, bhāvetappaṃ bhāvitaṃ, sacchikā-tappaṃ sacchikatan ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

48. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Samayavimutto Arahā arahattā parihāyati, asamaya-vimutto Arahā arahattā na parihāyatīti.

Samayavimutto Arahā arahattā parihāyatīti ?

Āmantā.

Asamayavimutto Arahā arahattā parihāyatīti ?

Na h’evaṃ vattabbe.

Asamayavimutto Arahā arahattā na parihāyatīti ?

Āmantā.

Samayavimutto Arahā arahattā na parihāyatīti ?

Na h’evaṃ vattabbe.

¹ osadatto, M.

² okkho, P.S.

³ abyulhesiko, P. ; abbuḷhesiko, M.S.

49. Samayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnaṃ, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnaṃ, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

50. Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—sammappadhānā bhāvitā iddhipādā bhāvitā indriyā bhāvitā balā bhāvitā bojjhaṅgā bhāvitā, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

51. Samayavimutto Arahā vitarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇiyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇa-

bhavaśāññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṅkiṇṇaparikhho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimutto Arahā vitarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

52. Asamayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Asamayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato anottappaṃ pahīnaṃ, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

53. Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Asamayavimuttassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

54. Asamayavimutto Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimutto Arahā vītarāgo, vītadoso—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

55. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sāriputto thero ¹ parihāyittha Arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Mahā Moggallāno thero, Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero, Mahā Panthako thero parihāyittha arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sāriputto thero na parihāyittha arahattā ti?

Āmantā.

Hañci Sāriputto thero na parihāyittha arahattā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Mahā Moggallāno thero, Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero, Mahā Panthako thero na parihāyittha arahattā ti?

Āmantā.

Hañci Mahā Moggallāno thero—pe—Mahā Panthako thero na parihāyittha arahattā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

56. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Uccāvacaṃ hi paṭipadā samaṇena pakāsitaṃ

Na pāraṃ diguṇaṃ ² yanti nayidaṃ ekaguṇaṃ mutan ti.”

¹ thero, P.

² pāradiguṇaṃ, P.S.₂.

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ. “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

57. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Atthi chinnassa chediyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atthi chinnassa chediyaṃ ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Vītataṇho anādāno kiccaṃ yassa na vijjati
Chinnassa chediyaṃ n'atthi oghapāso¹ samūhato ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi chinnassa chediyaṃ ti.”

58. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Atthi katassa paticayo² ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atthi katassa paticayo³ ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Tassa sammāvimuttassa santacittassa bhikkhuno
Katassa paticayo³ n'atthi karaṇiyaṃ na vijjati.
Selo yathā ekaghano⁴ vātena na samīraṭi
Evaṃ rūpā rasā saddā gandhā phassā ca kevalā
Itthā dhammā anitthā ca n'appavedhenti⁵ tādino
Thitaṃ cittaṃ vippamuttaṃ vayaṃ c'⁶ assānupassatīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

¹ oghā°, M. ; oghavāso, S.

³ pati°, P.S.

⁵ vadenti, P. ; vedenti, S.

² paricayo, P.S.

⁴ °ghaṇo, P.

⁶ p'ass, P.S₂.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi katassa paticayo ti.”

59. Na vattabbaṃ “ Parihāyati Arahā arahattā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“ Pañc’ ime Bhikkhave dhammā samayavimuttassa bhikkhuno parihānāya saṃvattanti. Katame pañca? Kammārāmatā bhassārāmatā niddārāmatā saṃgaṇikārāmatā yathā vimuttaṃ cittaṃ na paccavekkhati. Ime kho Bhikkhave pañca dhammā samayavimuttassa bhikkhuno parihānāya saṃvattantīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi parihāyati Arahā arahattā ti.

60. Atthi Arahato kammārāmatā ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Atthi Arahato kammārāmatā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānaṃ kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaraṇaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Atthi Arahato bhassārāmatā atthi Arahato niddārāmatā atthi Arahato saṃgaṇikārāmatā ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Atthi Arahato saṃgaṇikārāmatā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānaṃ kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaraṇaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

61. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno kiṃpariyuṭṭhito parihāyatīti?

Rāgapariyuṭṭhito parihāyatīti.

Pariyuṭṭhānaṃ kiṃ paṭicca uppajjatīti?

Anusayaṃ paṭicca uppajjatīti.

Atthi Arahato anusayā ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Atthi Arahato anusayā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato kāmarāgānusayo patighānusayo mānānusayo diṭṭhānusayo vicikicchānusayo bhavarāgānusayo avijjānusayo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Dosapariyuṭṭhito parihāyatīti—pe—mohapariyuṭṭhito parihāyatīti.

Pariyuṭṭhānaṃ kiṃ paṭicca uppajjatīti ?

Anusayaṃ paṭicca uppajjatīti.

Atthi Arahato anusayā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato anusayā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato kāmarāgānusayo—pe—avijjānusayo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

62. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Arahato arahattā parihāyamānassa kiṃ upacayaṃ gacchatīti ?

Rāgo upacayaṃ gacchatīti.

Sakkāyadiṭṭhi upacayaṃ gacchatīti, vicikicchā upacayaṃ gacchatīti, sīlabbataparāmāso upacayaṃ gacchatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Doso upacayaṃ gacchatīti—pe—moho upacayaṃ gacchatīti, sakkāyadiṭṭhi upacayaṃ gacchatīti, vicikicchā upacayaṃ gacchatīti, sīlabbataparāmāso upacayaṃ gacchatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

61. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Arahā ācinatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā apacinatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā pajahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā upādiyatīti ?¹

¹ udapādayati, P.

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā visinetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā ussinetīti? ¹

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā vidhupetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā sandhupetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Nanu Arahā n'ev' ācinati, na apacinati apacinitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'ev' ācinati na apacinati apacinitvā ṭhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Nanu Arahā n'eva pajahati na upādiyati pajahitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva pajahati na upādiyati pajahitvā ṭhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Nanu Arahā n'eva visineti na ussineti visinitvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva visineti na ussineti visinitvā ṭhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Nanu Arahā n'eva vidhupeti na sandhupeti vidhupetvā ṭhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva vidhupeti na sandhupeti vidhupetvā ṭhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Parihānikathā

I. 3.

1. N'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

¹ usineti, P.

Sabbe devā jaḷā¹ eḷamūgā aviññū hatthasamvācikā na paṭibālā subhāsitaḍḍubbhāsitaṇaṃ atthaṃ aññātum, sabbe² devā na Buddhhe pasannā na Dhamme pasannā na Saṃghe pasannā, na Buddhāṃ Bhagavantāṃ payirūpāsanti, na Buddhāṃ Bhagavantāṃ pañhaṃ pucchanti, na Buddhena Bhagavatā pañhe vissajjite attamanā, sabbe devā kammāvaraṇena samannāgatā kilesāvaraṇena samannāgatā vipākāvaraṇena samannāgatā assaddhā acchandikā duppaññā abhabbā niyāmaṃ okkamituṃ kusalesu dhammesu sammattaṃ, sabbe devā mātughātakā pitughātakā arahantaghātakā ruhiruppādakā³ saṃghabhedakā, sabbe devā pāṇātipātino adinnādāyino kāmesu micchācārino musāvādino pisunāvācā pharusāvācā saṃphappalāpino abhijjhāluno⁴ byāpannacittā micchādiṭṭhikā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Nanu atthi devā ajaḷā aneḷamūgā viññū na hatthasamvācikā paṭibālā subhāsitaḍḍubbhāsitaṇaṃ atthaṃ aññātum, atthi⁵ devā Buddhhe pasannā Dhamme pasannā Saṃghe pasannā, Buddhāṃ Bhagavantāṃ payirūpāsanti, Buddhāṃ Bhagavantāṃ pañhaṃ pucchanti, Buddhena Bhagavatā pañhe vissajjite attamanā honti, atthi devā na kammāvaraṇena samannāgatā na kilesāvaraṇena samannāgatā na vipākāvaraṇena samannāgatā saddhā chandikā paññavanto bhabbā niyāmaṃ okkamituṃ kusalesu dhammesu sammattaṃ, atthi devā na mātughātakā na pitughātakā na arahantaghātakā na ruhiruppādakā na saṃghabhedakā, atthi devā na pāṇātipātino na adinnādāyino na kāmesu micchācārino na musāvādino na pisunāvācā na pharusāvācā na saṃphappalāpino na abhijjhāluno abyāpannacittā sammādiṭṭhikāti?

Āmantā.

Hañci atthi devā ajaḷā aneḷamugā viññū na hattha-

¹ jaḷā, P.S.

² P.S.S₂. omit from sabbe to visajjite attamanā.

³ rūhiruppātakā, S.; ruhituppādakā, M.

⁴ abhijjhālano, P.S.; abhijjhālano, S₂.

⁵ P.S.S₂,² do not omit from atthi to attamanā.

saṃvācīkā paṭibalā subhāsitadubbhāsitānaṃ atthaṃ aññā-
tum—pe—abyāpannacittā sammādiṭṭhikā, no vata re
vattabbe “N’atthi devesu brahmacariyavāso ti.”

3. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Atthi tattha pabbajjā muṇḍiyaṃ kāsāvadhāraṇā patta-
dhāraṇā, devesu sammāsambuddhā uppajjanti, pacceka-
sambuddhā uppajjanti, sāvakayugaṃ uppajjatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

4. Devesu pabbajjā n’atthīti, n’atthi devesu brahma-
cariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi pabbajjā tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi pabbajjā n’atthi tattha brahmacariyavāso
ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Yattha atthi pabbajjā tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi pabbajjā n’atthi tattha brahmacariyavāso
ti?

Āmantā.

Yo pabbajjati tass’eva¹ brahmacariyavāso, yo na
pabbajjati n’atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

5. Devesu muṇḍiyaṃ n’atthīti, n’atthi devesu brahma-
cariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi muṇḍiyaṃ tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi muṇḍiyaṃ, n’atthi tattha brahmacariya-
vāso ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Yattha atthi muṇḍiyaṃ tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi muṇḍiyaṃ n’atthi tattha brahmacariya-
vāso ti?

Āmantā.

Yo muṇḍo hoti tass’eva brahmacariyavāso, yo muṇḍo
na hoti n’atthi tassa brahmacariyavāso ti?

¹ tatth’eva, P.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Devesu kāsāvadhāraṇā n'atthīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi kāsāvadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi kāsāvadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yattha atthi kāsāvadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi kāsāvadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yo kāsāvaṃ dhāreti tass'eva brahmacariyavāso, yo kāsāvaṃ na dhāreti n'atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Devesu pattadhāraṇā n'atthīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi pattadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi pattadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yattha atthi pattadhāraṇā tatth'eva brahmacariyavāso, yattha n'atthi pattadhāraṇā n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yo pattam dhāreti tass'eva brahmacariyavāso, yo pattam na dhāreti n'atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Devesu sammāsambuddhā n'uppajjantīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha sammāsambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sammāsambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yattha sammāsambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sammāsambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Lumbiniyā¹ Bhagavā jāto Bodhiyā mūle abhisambuddho Bārāṇasiyaṃ Bhagavatā dhammacakkaṃ pavattitaṃ tatth'eva brahmacariyavāso, n'atth' aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Devesu Paccekasambuddhā n'uppajjantīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha Paccekasambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha Paccekasambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yattha Paccekasambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, yattha Paccekasambuddhā n'uppajjanti n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Majjhimesu janapadesu² Paccekasambuddhā uppajjanti tatth'eva brahmacariyavāso, n'atth' aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Devesu sāvakayugaṃ n'uppajjatīti, n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha sāvakayugaṃ uppajjati tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sāvakayugaṃ n'uppajjati n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yattha sāvakayugaṃ uppajjati tatth'eva brahmacariyavāso, yattha sāvakayugaṃ n'uppajjati n'atthi tattha brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Magadhesu sāvakayugaṃ uppannaṃ tatth'eva brahmacariyavāso, n'atth' aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

¹ Lambiniyā, P.S.

² janappadesu, M.

Āmantā.

Sabbadevesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi manussesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Sabbamanussesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Asaññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi manussesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Paccantimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso milakkhūsu¹ aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

12. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Atthi yattha atthi,² atthi yattha n'atthi.

Asaññasattesu devesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso, saññasattesu³ devesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Devesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Kattha atthi kattha n'atthi?

Asaññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso, saññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti.

Asaññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Saññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Saññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

¹ milakkhesu, P.

² P.S. omit atthi.

³ saññasattesu, K. ; asaññasattesu all MSS.

Asaññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

13. Atthi manussesu brahmacariyavāso ti?

Atthi yattha atthi atthi yattha n'atthīti.

Paccantimesu janapadesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ, majjhimesu janapadesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Manussesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Kattha atthi kattha n'atthīti?

Paccantimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ, majjhimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso ti.

Paccantimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ ti?

Āmantā.

Majjhimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Majjhimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Paccantimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

14. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā. “Tīhi Bhikkhave ṭhānehi Jambudīpakā manussā Uttarakuruke ca manusse adhigaṇhanti deve ca Tāvatiṃse. Katamehi tīhi? Surā satimanto idha brahmacariyavāso ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi n'atthi devesu brahmacariyavāso ti.

Sāvatthiyaṃ vuttaṃ Bhagavatā “Idha brahmacariyavāso ti”?

Āmantā.

Sāvatthiyaṃ nēva brahmacariyavāso, n'atthi aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

15. Anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni, ito cutassa tattha uppannassa kuhiṃ phaluppattīti? ¹

Tatth'eva.

Hañci anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni, ito cutassa tattha uppannassa taṃ phaluppatti, no vata re vattabbe “N'atthi devesu brahmacariyavāso ti.”

16. Anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa kuhiṃ bhāro-haraṇaṃ kuhiṃ dukkhapariññātaṃ kuhiṃ kilesappahānaṃ kuhiṃ nirodhasacchikiriyaṃ kuhiṃ akuppapaṭivedho ti?

Tatth'eva.

Hañci anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa taṃ akuppapaṭivedho, no vata re vattabbe “N'atthi devesu brahmacariyavāso ti.”

Anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa taṃ phaluppatti taṃ bhāro-haraṇaṃ taṃ dukkhapariññātaṃ taṃ kilesappahānaṃ taṃ nirodhasacchikiriyaṃ taṃ akuppapaṭivedho; ken' atthena vadesi “n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?”

Handa hi anāgāmi puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikaroti.

¹ phalappatti, P.S.

17. Anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Sotāpanno puggalo tattha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Sakadāgāmī puggalo idha parinibbāyī puggalo tattha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpanno puggalo idha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Anāgāmī puggalo tattha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmī puggalo idha parinibbāyī puggalo idha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Anāgāmī puggalo tattha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

18. Idha viḥāyaniṭṭhassa¹ puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Idha viḥāyaniṭṭhassa puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa maggo ca bhāvīyati, na ca kilesā pahīyantīti?

¹ oḍiṭṭhassa, P.S.S₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiṭṭhassa paṭipannassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāviyati kilesā ca pahīyantīti?

Āmantā.

Idha vihāyaniṭṭhassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāviyati kilesā ca pahīyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmiṭṭhassa paṭipannassa puggalassa —pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāviyati kilesā ca pahīyantīti?

Āmantā.

Idha vihāyaniṭṭhassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāviyati kilesā ca pahīyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

19. Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano tattha uppajjatīti?

Āmantā.

Arahā uppajjatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā uppajjatīti?

Āmantā.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Āmantā.

Arahā bhavena bhavaṃ gacchatīti gatiyā gatiṃ gacchatīti saṃsārena saṃsāraṃ gacchatīti uppattiyaṃ uppattiṃ gacchatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano anohitabhāro¹ tattha uppajjatīti?

Āmantā.

Bhāroharanāya puṇa maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

¹ anohaṭabhāro, M. ; anohatabhāro, S.K.

20. Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano apariññāta dukkho appahīnakilesa asacchikatanirodho appaṭi-viddhākuppo tattha uppajjati ?

Āmantā.

Akuppapaṭivedhāya puna maggaṃ bhavetīti ?

Na h'evaṃ vattaṃbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano anohita-bhāro tattha uppajjati, na ca bhāro haraṇāya puna maggaṃ bhavetīti ?

Āmantā.

Anohitabhāro ca tattha parinibbāyatīti ?

Na h'evaṃ vattaṃbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano apariññāta dukkho appahīnakilesa asacchikatanirodho appaṭi-viddhākuppo tattha uppajjati, na ca akuppapaṭivedhāya puna maggaṃ bhavetīti ?

Āmantā.

Appaṭi-viddhākuppo ca tattha parinibbāyatīti ?

Na h'evaṃ vattaṃbe.

21. Yathā migo sallena viddho ¹ dūraṃ pi gantvā kālaṃ karoti evaṃ evaṃ anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti.

Yathā migo sallena viddho dūraṃ pi gantvā sasallo ² va kālaṃ karoti, evaṃ evaṃ anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha sasallo va parinibbāyatīti ?

Na h'evaṃ vattaṃbe—pe—

Brahmacariyakathā.

I. 4.

1. Odhisodhiso ³ kilese ⁴ jahatīti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukhadassanena kiṃ jahatīti ?

¹ sallaviddho, P.

² asallo, S.

³ odhiso, P.

⁴ kilesaṃ, P.S.₂.

Sakkāyadit̤ṭhiṃ vicikiccham sīlabbataparāmāsam tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahaṭṭi.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno, ekadesam sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā¹ viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam sattakhattuparamo, kolaṃkolo, ekabijī, Buddhhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—, Saṃghe—pe—, ariyakantehi sīlehi samannāgato, ekadesam ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Samudayadassanena kiṃ jahaṭṭi?

Sakkāyadit̤ṭhiṃ jahati, vicikiccham sīlabbataparāmāsam tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahaṭṭi.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno—pe— ekadesam ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Nirodhadassanena kiṃ jahaṭṭi?

Vicikiccham jahati, sīlabbataparāmāsam tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahaṭṭi.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno—pe— ekadesam ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Maggadassanena kiṃ jahaṭṭi?

Sīlabbataparāmāsam tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahaṭṭi.

Ekadesam sotāpanno, ekadesam na sotāpanno—pe— ekadesam ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sakadāgāmiphalaśacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahaṭṭi?

Olārikam kāmarāgaṃ jahati, olārikam byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahaṭṭi.

Ekadesam sakadāgāmī, ekadesam na sakadāgāmī, ekadesam sakadāgāmiphalaśacchikiriyāya paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati ti?

¹ phussitvā, P.S₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Samudayadassanena kiṃ jahatīti ?

Olārikaṃ kāmarāgaṃ jahati, olārikaṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ sakadagāmī ekadesaṃ na sakadagāmī ekadesaṃ sakadagāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evaṃ vuttatthabbe—pe—

7. Nirodhadassanena kiṃ jahatīti ?

Olārikaṃ byāpādaṃ jahati, tad ekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ sakadagāmī ekadesaṃ na sakadagāmī ekadesaṃ sakadagāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Maggadassanena kiṃ jahatīti ?

Tadekaṭṭhe kilese jahatīti.

Ekadesaṃ sakadagāmī ekadesaṃ na sakadagāmī ekadesaṃ sakadagāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti ?

Aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ jahati, aṇusahagataṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ anāgāmī, ekadesaṃ na anāgāmī, ekadesaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasāṃkhārāparinibbāyī, uddhamasoto akaniṭṭhagāmī, ekadesaṃ na uddhamasoto akaniṭṭhagāmīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Samudayadassanena kiṃ jahatīti ?

Aṇusahagatam kāmarāgaṃ jahati, aṇusahagatam byāpādam tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ anāgāmī, ekadesaṃ na anāgāmī, ekadesaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasamkhāraparinibbāyī, uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmī, ekadesaṃ na uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Nirodhadassanena kiṃ jahatīti?

Aṇusahagatam byāpādam jahati, tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ anāgāmī, ekadesaṃ na anāgāmī, ekadesaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasamkhāraparinibbāyī, uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmī, ekadesaṃ na uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Maggadassanena kiṃ jahatīti?

Tadekaṭṭhe kilese jahatīti.

Ekadesaṃ anāgāmī, ekadesaṃ na anāgāmī, ekadesaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasamkhāraparinibbāyī, uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmī, ekadesaṃ na uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti?

Rūparāgaṃ arūparāgaṃ mānaṃ uddhaccaṃ avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā, ekadesaṃ arahatappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena

phusitvā viharati, ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-bhavaśāññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Samudayadassanena kiṃ jahatīti?

Rūparāgaṃ arūparāgaṃ mānaṃ uddhaccaṃ avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā, ekadesaṃ arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-bhavaśāññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

15. Nirodhadassanena kiṃ jahatīti?

Mānaṃ jahati, uddhaccaṃ avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā, ekadesaṃ arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-

bhavaśaṇṇojano sammadaṇṇā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaṇṇutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariṇṇātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiñṇātaṃ, pariññeyyaṃ pariṇṇātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Maggadassanena kiṃ jahatīti ?

Uddhaccaṃ jahati, avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadese jahatīti.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā, ekadesaṃ arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ vītārāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo obitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-bhavaśaṇṇojano sammadaṇṇā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaṇṇutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariṇṇātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiñṇātaṃ, pariññeyyaṃ pariṇṇātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

17. Na vattabbaṃ—“ Odhisodhiso kilese jahatīti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā.

“ Anupubbena medhāvi thokaṃ thokaṃ khaṇe khaṇe Kammāro rajatass' ¹ eva niddhame malaṃ attano ti.”
Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ—“ Odhisodhiso kilese jahatīti.”

¹ rajakass', P.S₂.

18. Odhisodhiso kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sahā v'assa ¹ dassanasampadāya
Tayas su dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
Sīlabbatam vā pi yad atthi kiñci,
Catuh' apāyehi ca vippamutto,
Cha cābhiṭhānāni abhabbo kātun ² ti.”

Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam—“Odhisodhiso kilese jahatīti.”

19. Odhisodhiso kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Yasmiṃ Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajaṃ vītamalaṃ dhammacakkhuṃ udapādi 'yaṃ kiñci samudayadhammaṃ, sabbaṃ taṃ nirodhadhammaṃ ti,' saha dassanuppādā ³ Bhikkhave ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pahīyanti, sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso ti.”

Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam—“Odhisodhiso kilese jahatīti.”

O d h i s o k a t h ā.

I. 5.

1. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti ?

Āmantā.

Accantaṃ jahati, anavasesaṃ jahati, appaṭisaṇḍhiyaṃ jahati, samūlaṃ jahati, sataṇhaṃ jahati, sānusayaṃ jahati, ariyena ñāṇena jahati, ariyena maggena jahati,

¹ Sahā vasaddassana, M.

² abhabbakātun, M.

³ sahasānupādā, S. ; sahasānupāvā, P.

akuppaṃ paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādan ti ?

Āmantā.

Accantaṃ vikkhambheti, anavasesaṃ vikkhambheti, appaṭisaṇḍhiyaṃ vikkhambheti, samūlaṃ vikkhambheti, sataṇhaṃ vikkhambheti, sānusayaṃ vikkhambheti, ariyena ñāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppaṃ paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Jahati anāgāmiphalaśacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ jahati, anavasesaṃ jahati, appaṭisaṇḍhiyaṃ jahati, samūlaṃ jahati, sataṇhaṃ jahati, sānusayaṃ jahati, ariyena ñāṇena jahati, ariyena maggena jahati, akuppaṃ paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti ?

Āmantā.

Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ jahati, anavasesaṃ jahati, appaṭisaṇḍhiyaṃ jahati, samūlaṃ jahati, sataṇhaṃ jahati, sānusayaṃ jahati, ariyena ñāṇena jahati, ariyena maggena jahati, akuppaṃ paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Vikkhambheti anāgāmiphalaśacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ vikkhambheti, anavasesaṃ vikkhambheti, appaṭisaṇḍhiyaṃ vikkhambheti, samūlaṃ vikkhambheti, sataṇhaṃ vikkhambheti, sānusayaṃ vikkhambheti, ariyena ñāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppaṃ paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti ?

Āmantā.

Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ vikkhambheti, anavasesaṃ vikkhambheti, appaṭisaṇḍhiyaṃ vikkhambheti, samūlaṃ vikkhambheti, sataṇhaṃ vikkhambheti, sānusayaṃ vikkhambheti, ariyena

ñāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppaṃ paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

5. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ jahati, na anavasesaṃ jahati—pe—na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Āmantā.

Jahati anāgāmiphalaśacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ jahati—pe—na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

6. Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ vikkhambheti, na anavasesaṃ vikkhambheti—pe—na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Āmantā.

Vikkhambheti anāgāmiphalaśacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ vikkhambheti, na anavasesaṃ vikkhambheti, —pe— na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto vikkhambhetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

7. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?

Āmantā.

Katamena maggenāti?

Rūpāvacarena ¹ maggenāti.

Rūpāvacaro maggo niyyāniko khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavo asaṇṇojaniyo aganthaniyo anoghaniyo ayoganiyo anīvaraṇiyo aparamatṭho anupādāniyo asaṃkilesiyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

8. Nanu rūpāvacaro maggo aniyyāniko na khayagāmī na bodhagāmī na apacayagāmī sāsavo saṇṇojaniyo—pe—saṃkilesiyo ti?

Āmantā.

Hañci rūpāvacaro maggo aniyyāniko na khayagāmī—pe—saṃkilesiyo, no vata re vattabbe “Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādan ti.”

¹ °vacare, P.S₂.

9. Jahati anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo anāgānimaggena kāmarāgabyāpādaṃ, so ca maggo niyyāniko khayagāmi bodhagāmi apacayagāmi anāsavo —pe— asaṃkilesiyo ti?

Āmantā.

Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādaṃ, so ca maggo niyyāniko khayagāmi bodhagāmi apacayagāmi anāsavo —pe— asaṃkilesiyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—.

10. Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādaṃ, so ca maggo aniyāniko na khayagāmi na bodhagāmi na apacayagāmi sāsavo —pe— saṃkilesiyo ti?

Āmantā.

Jahati anāgāmisacchikiriya paṭipanno puggalo anāgānimaggena kāmarāgabyāpādaṃ —pe— so ca maggo aniyāniko na khayagāmi na bodhagāmi na apacayagāmi sāsavo —pe— saṃkilesiyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

11. Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṇṭhātīti?

Āmantā.

Arahatte saṇṭhātīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṇṭhātīti?

Āmantā.

Apubbaṃ acarimaṃ tayo magge bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Apubbaṃ acarimaṃ tayo magge bhāvetīti?

Āmantā.

Apubbaṃ acarimaṃ tīṇi sāmāññaphalāni sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Apubbaṃ acarimaṃ tīṇi sāmāññaphalāni sacchikarotīti?

Āmantā.

Tiṇṇaṃ phassānaṃ tiṇṇaṃ vedanānaṃ tiṇṇaṃ saññānaṃ tiṇṇaṃ cetanānaṃ tiṇṇaṃ cittānaṃ tiṇṇaṃ saddhā-

nam tiṇṇaṃ viriyānaṃ tiṇṇaṃ satinaṃ tiṇṇaṃ samādhī-
naṃ tiṇṇaṃ paññānaṃ samodhānaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

12. Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisa-
mayā anāgāmiphale saṇṭhātīti ?

Āmantā.

Sotāpattimaggenāti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmimaggenāti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Katamena maggenāti ?

Anāgāmimaggenāti.

Anāgāmimaggena sakkāyadīṭṭhiṃ vicikicchaṃ sīlab-
bataparāmāsaṃ jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmimaggena sakkāyadīṭṭhiṃ vicikicchaṃ sīlab-
bataparāmāsaṃ jahatīti ?

Āmantā.

Nanu tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānā sotāpattiphalaṃ
vuttaṃ Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānā sotāpattiphalaṃ
vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe “Anāgāmimag-
gena sakkāyadīṭṭhiṃ vicikicchaṃ sīlabbataparāmāsaṃ
jahatīti.”

13. Anāgāmimaggena oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ
byāpādaṃ jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmimaggena oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ byā-
pādaṃ jahatīti ?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānaṃ tanubhāvā¹ sakadāgāmi-
phalaṃ vuttaṃ Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānaṃ tanubhāvā sākadāgāmi-
phalaṃ vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe “Anāgā-

¹ patanu°, P.S.S₂.

mimaggena oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ byāpādaṃ jahatīti.”

Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṇṭhātīti?

Āmantā.

Ye ¹ keci dhammaṃ abhisamenti sabbe te saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṇṭhahantīti? ²

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Na vattabbaṃ “Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Ahesuṃ te atītaṃse
Cha Satthāro ³ yasassino,⁴
Nirāmagandhā ⁵ karuṇā ⁶
Vimuttā ⁷ kāmasaññojanā ti.
Kāmarāgaṃ virājetvā ⁸
Brahmalokūpagā ahu.
Ahesuṃ sāvaka tesu
Anekāni satāni pi,
Nirāmagandhā ⁹ karuṇā ¹⁰
Vimuttā kāmasaññojanā ti.
Kāmarāgaṃ virājetvā ¹¹
Brahmalokūpagā ahūti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti.

15. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?

Āmantā.

¹ Ye om. P.S.

² saṇṭhapentīti, P.S.₂.

³ jasakkāro, P.

⁴ yassāsino, S.

⁵ niggamma, P.S.₂; nigama, S.

⁶ karuṇo, P.S.₂.

⁷ vimuttaṃ, P.S.₂. ⁸ vibhajitvā, P.S.₂; vibbhajjitvā, S.

⁹ P.S.S.₂, have nirāmagandhā here.

¹⁰ karuṇo, P.S.

¹¹ viharitvā, S.₂.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“So hi nāma Bhikkhave sunetto satthā ¹ evaṃ dīghāyuko samāno evaṃ ciraṭṭhī-tiko aparimutto ahosi jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi “aparimutto dukkhasmā ² ti” vadāmi. Taṃ kissa hetu? Catunnaṃ dhammānaṃ ananubodhā appaṭivedhā. Katamesaṃ catunnaṃ? Ariyassa sīlassa ananubodhā appaṭivedhā, ariyassa samādhissa, ariyāya paññāya, ariyāya vimuttiyā ananubodhā appaṭivedhā, tayidaṃ Bhikkhave ariyaṃ sīlaṃ anubuddhaṃ paṭividdhaṃ, ariyo samādhi anubuddho paṭividdho, ariyā paññā anubuddhā paṭividdhā, ariyā vimutti anubuddhā paṭividdhā, ucchinnā bhavataṇhā khīṇā bhavanetti n’atth’idāni punabbhavo ti.

Sīlaṃ samādhi paññā ca

Vimutti ca anuttarā,

Anubuddhā ime dhammā

Gotamena yasassinā.

Iti Buddho abhiññāya

Dhammaṃ akkhāsi bhikkhūnaṃ

Dukkhaṃ antakaro Satthā

Cakkhumā parinibbuto ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti.”

J a h a t i k a t h ā.

I. 6.

1. Sabbam atthīti?

Āmantā.

Sabbattha sabbam atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti?

Āmantā.

Sabbadā sabbam atthīti?

¹ sattā, P.S.

² dukkhambhā, P.

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Sabbena sabbam atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Sabbesu sabbam atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Ayogā ti katvā sabbam atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Yaṃ pi n'atthi taṃ ¹ p'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Sabbam atthīti yā diṭṭhi sā diṭṭhi micchādiṭṭhīti, yā diṭṭhi ² sā diṭṭhi sammādiṭṭhīti h'evaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Atītaṃ atthīti ?

Āmantā.

Nanu atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ ³ abbatthaṅgatan ⁴ ti ?

Āmantā.

Hañci atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ, no vata re vattabbe “Atītaṃ atthīti.”

Anāgataṃ atthīti ?

Āmantā.

Nanu anāgataṃ ajātaṃ abhūtaṃ asaṅjātaṃ ⁵ anib-

¹ taṃ atthīti, P.S.S₂.

² From yā to end S. has, Yā diṭṭhīti yo ca m'atthi ; P.S₂, so ca m'atthi.

³ atthagataṃ, P.S.S₂.

⁴ abbatthakatanti, P.S₂.

⁵ asaṅṇātaṃ, S.

battaṃ anabhinibattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Hañci anāgataṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibattaṃ apātubhūtaṃ, no vata re vattabbe “Anāgataṃ atthīti.”

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ aniruddhaṃ avigataṃ vipariṇataṃ na atthaṅgataṃ na abbatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Atītaṃ atthi, atītaṃ aniruddhaṃ avigataṃ vipariṇataṃ na atthaṅgataṃ na abbatthaṅgataṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ jātaṃ bhūtaṃ sañjātaṃ nibbattaṃ abhinibbattaṃ pātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Anāgataṃ atthi, anāgataṃ jātaṃ bhūtaṃ sañjātaṃ nibbattaṃ abhinibbattaṃ pātubhūtaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ atthi, atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ atthi, anāgataṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

3. Atītaṃ rūpaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu atītaṃ rūpaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Hañci atītaṃ rūpaṃ niruddhaṃ—pe—abbatthaṅgataṃ, no vata re vattabbe “Atītaṃ rūpaṃ atthīti.”

Anāgataṃ rūpaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu anāgataṃ rūpaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Hañci anāgataṃ rūpaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ, no vata re vattabbe “Anāgataṃ rūpaṃ atthīti.”

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ aniruddhaṃ avigataṃ vipariṇataṃ na atthaṅgataṃ na abbhatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ aniruddhaṃ—pe—na abbhatthaṅgataṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ jātaṃ bhūtaṃ sañjātaṃ nibbattaṃ abhinibbattaṃ pātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ atthi, anāgataṃ rūpaṃ jātaṃ—pe—pātubhūtaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbhatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbhatthaṅgataṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ rūpaṃ atthi, anāgataṃ rūpaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atītā vedanā atthi, saññā atthi, saṃkhārā atthi, viññāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu atītaṃ viññāṇaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbhatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Hañci atītaṃ viññāṇaṃ niruddhaṃ—pe—abbhatthaṅgataṃ, no vata re vattabbe “ Atītaṃ viññāṇaṃ atthīti.”

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Nanu anāgataṃ viññāṇaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti ?

Āmantā.

Hañci anāgataṃ viññāṇaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ, no vata re vattabbe “ Anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti.”

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ aniruddhaṃ—pe—na abbhatthaṅgataṃ ti ?

Āmantā.

Atītaṃ viññāṇaṃ atthi, atītaṃ viññāṇaṃ aniruddhaṃ—pe—na abbhatthaṅgataṃ ti ?

Na h'evam vattabbe.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ jātaṃ—pe—pātubhūtaṃ ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthi, anāgataṃ viññāṇaṃ jātaṃ—pe—pātubhūtaṃ ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītaṃ viññāṇaṃ atthi, atītaṃ viññāṇaṃ niruddhaṃ—pe—abbhatthaṅgataṃ ti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ niruddhaṃ—pe—abbhatthaṅgataṃ ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthi, anāgataṃ viññāṇaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ ti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Paccuppannaṃ ti vā rūpaṃ ti vā rūpaṃ ti vā paccuppannaṃ ti vā paccuppannaṃ rūpaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge ¹ tadjāte ti ?

Āmantā.

¹ sabhāge, P. and S.

Paccuppannam rūpaṃ nirujjhamānaṃ paccuppanna-
bhāvaṃ jahatīti ?

Āmantā.

Rūpabhāvaṃ jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannan ti vā rūpan ti vā rūpan ti vā paccup-
pannan ti vā paccuppannam rūpaṃ appiyaṃ karitvā esese
ekaṭṭhe same samabhāge tajjāte ti ?

Āmantā.

Paccuppannam rūpaṃ nirujjhamānaṃ rūpabhāvaṃ na
jahatīti ?

Āmantā.

Paccuppannabhāvaṃ na jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Odātan ti vā vatthan ti vā vatthan ti vā odātan ti vā
odātaṃ vatthaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same
samabhāge tajjāte ti ?

Āmantā.

Odātaṃ vatthaṃ rajamānaṃ odātabhāvaṃ jahatīti ?

Āmantā.

Vatthabhāvaṃ jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Odātan ti vā vatthan ti vā vatthan ti vā odātan ti vā
odātaṃ vatthaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same
samabhāge tajjāte ti ?

Āmantā.

Odātaṃ vatthaṃ rajamānaṃ vatthabhāvaṃ na jahatīti ?

Āmantā.

Odātabhāvaṃ na jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti ?

Āmantā.

Rūpaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadham-
man ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu rūpaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāma-
dhamman ti ?

Āmantā.

Hañci rūpaṃ aniccaṃ—pe—vipariṇāmadhammaṃ, no vata re vattabbe “Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti.”

8. Nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahatīti, nibbānaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti, rūpaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti, rūpaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahatīti, nibbānaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Anāgataṃ atthi, anāgataṃ anāgatabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ paccuppanna-bhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

10. Anāgataṃ atthi, anāgataṃ anāgatabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ paccuppanna-bhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

11. Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Nanu atītaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāma-
hamman ti?

Āmantā.

Hañci atītaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāma-
dhammaṃ, no vata re vattabbe “Atītaṃ atthi, atītaṃ
atītabhāvaṃ na jahatīti.”

12. Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na
jahatīti, nibbānaṃ niccaṃ dhuvāṃ sassataṃ avipariṇāma-
dhamman ti?

Āmantā.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti, atītaṃ
niccaṃ dhuvāṃ sassataṃ avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti atītaṃ
aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahatīti,
nibbānaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāmadham-
man ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

13. Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na
jahatīti?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ atthi, anāgataṃ rūpaṃ anāgatabhā-
vaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na
jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ pac-
cuppānabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

14. Anāgataṃ rūpaṃ atthi, anāgataṃ rūpaṃ anāgata-
bhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na
jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannam rūpaṃ atthi, paccuppannam rūpaṃ paccuppannabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu atītaṃ rūpaṃ aniccaṃ adhuvam asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Hañci atītaṃ rūpaṃ aniccaṃ—pe—vipariṇāmadhamman, no vata re vattabbe “Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti.”

16. Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahati, nibbānaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na jahati, atītaṃ rūpaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ atītabhāvaṃ na jahati, atītaṃ rūpaṃ aniccaṃ adhuvam asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahati, nibbānaṃ aniccaṃ adhuvam asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Atītā vedanā atthi, atītā saññā atthi, atītā saṃkhārā atthi, atītaṃ viññāṇaṃ atthi, atītaṃ viññāṇaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Anāgatam viññāṇam atthi, anāgatam viññāṇam anāgatabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇam atthi, paccuppannam viññāṇam paccuppannabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

18. Anāgatam viññāṇam atthi, anāgatam viññāṇam anāgatabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannam viññāṇam atthi, paccuppannam viññāṇam paccuppannabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam niccam dhuvam sassatam avipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu atītam viññāṇam aniccam adhuvam asassatam vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Hañci atītam viññāṇam aniccam—pe—vipariṇāmadhammam, no vata re vattabbe “Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvaṃ na jahatīti.”

20. Nibbānam atthi nibbānam nibbānabhāvaṃ na jahati, nibbānam niccam dhuvam sassatam avipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam viññāṇa-

bhāvaṃ na jahati, atītaṃ viññāṇaṃ niccaṃ dhuvaṃ sassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ viññāṇaṃ atthi, atītaṃ viññāṇaṃ atītabhāvaṃ na jahati, atītaṃ viññāṇaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahati, nibbānaṃ aniccaṃ adhuvaṃ asassataṃ vipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

21. Atītaṃ nv'atthīti? ¹

Āmantā.

Hañci atītaṃ nv'atthi,² atītaṃ atthīti micchā, hañci vā pana atthi nvātītaṃ,³ atthi atītan ti micchā.

Anāgataṃ nv'atthīti?

Āmantā.

Hañci anāgataṃ nv'atthi, anāgataṃ atthīti micchā, hañci vā pana atthi nvānāgataṃ,⁴ atthi anāgatan ti micchā.

22. Anāgataṃ hutvā paccuppannaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva anāgataṃ taṃ paccuppannan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ ñeva anāgataṃ taṃ paccuppannan ti?

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ hutvā atītaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva paccuppannaṃ taṃ atītan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Taṃ ñeva paccuppannaṃ taṃ atītan ti?

¹ n'atthīti, P.S.

² n'atthi, P.

³ natthitan, P.

⁴ nanāgataṃ, P.

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatam hutvā paccuppannam hoti, paccuppannam hutvā atītam hotīti?

Āmantā.

Tañ űeva anāgatam tam paccuppannam tam atītan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tañ űeva anāgatam tam paccuppannam tam atītan ti?

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

23. Atītam cakkhum atthi rūpā¹ atthi cakkhuviññāṇam atthi āloko atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Atītena cakkhunā atītam rūpam passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītam sotam atthi saddā² atthi sotaviññāṇam atthi ākāso atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Atītena sotena atītam saddam suṇotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītam ghānam atthi gandhā atthi ghānaviññāṇam atthi vāyo atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Atītena ghānena atītam gandham ghāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītā jivhā atthi rasā atthi jivhāviññāṇam atthi āpo atthi manasikāro atthīti?

¹ rūpam, P.

² saddo, P.

Āmantā.

Atitāya jivhāya atītaṃ rasaṃ sāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atīto kāyo atthi phoṭṭhabbā atthi kāyaviññāṇaṃ atthi pathavī atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena kāyena atītaṃ phoṭṭhabbaṃ phusatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena manena atītaṃ dhammaṃ vijānātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

24. Anāgatam cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena cakkhunā anāgatam rūpaṃ passatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatam sotaṃ atthi saddā atthi sotaviññāṇaṃ atthi ākāso atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena sotena anāgatam saddaṃ suṇotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatam ghānaṃ atthi gandhā atthi ghānaviññāṇaṃ atthi vāyo atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena ghānena anāgatam gandhaṃ ghāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atitā jivhā atthi rasā atthi jivhāviññāṇaṃ atthi āpo atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatāya jivhāya anāgatam rasaṃ sāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgato kāyo atthi phoṭṭhabbā atthi kāyaviññāṇaṃ atthi pathavī atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena kāyena anāgataṃ phoṭṭhabbaṃ phusatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgato mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Anāgatenā manena anāgatam dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

25. Paccuppannaṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Atītaṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, atītena cakkhunā atītaṃ rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ sotam atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Āmantā.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, atītena manena atītaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

26. Paccuppannaṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Anāgataṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, anāgatenā cakkhunā anāgataṃ rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ sotam atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Āmantā.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, anāgatenā manena anāgataṃ dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

27. Atītaṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca atītena cakkhunā atītaṃ rūpaṃ passatīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ soṭaṃ atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthū atthi manasikāro atthi, na ca atītena manena atītaṃ dhammaṃ vijānātīti ?

Āmantā.

Paccuppanno mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthū atthi maṇasikāro atthi, na ca paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

28. Anāgataṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca anāgatena cakkhunā anāgataṃ rūpaṃ passatīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgataṃ soṭaṃ atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthū atthi manasikāro atthi, na ca anāgatena manena anāgataṃ dhammaṃ vijānātīti ?

Āmantā.

Paccuppanno mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthū atthi manasikāro atthi, na ca paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

29. Atītaṃ ñāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyaṃ karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati
nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

30. Anāgataṃ nāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati
nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

31. Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena nāṇaka-
raṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Atītaṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ
karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena dukkhaṃ
parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti
maggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Atītaṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti
samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ
bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

32. Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena nāṇaka-
raṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ
karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena dukkhaṃ
parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti
maggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Anāgatam nāṇam atthi, tena nāṇena dukkham pari jānāti samudayaṃ pajahati nirodham sacchikaroti maggaṃ bhavetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

33. Atītam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena dukkham pari jānāti samudayaṃ pajahati nirodham sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena dukkham pari jānāti samudayaṃ pajahati nirodham sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

34. Anāgatam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena dukkham pari jānāti samudayaṃ pajahati nirodham sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannam nāṇam atthi, na ca tena nāṇena dukkham pari jānāti samudayaṃ pajahati nirodham sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

35. Arahato atīto rāgo atthīti?

Āmantā.

Arahā tena rāgena sarāgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atīto doso atthīti?

Āmantā.

Arahā tena dosena sadoso ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahatā atīto moho atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena mohena samoho ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atīto māno atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena mānena samāno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītā diṭṭhi atthīti ?

Āmantā.

Arahā tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītā vicikicchā atthīti ?

Āmantā.

Arahā tāya vicikicchāya savicchikicchā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahato atītaṃ thīnaṃ atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena thīnena sathīno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītaṃ uddhaccaṃ atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena uddhaccena sa-uddhaccako¹ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītaṃ ahirikaṃ atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena ahirikena sa-ahiriko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahato atītaṃ anottappaṃ atthīti ?

Āmantā.

Arahā tena anottappena sa-anottāpī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

36. Anāgāmiṣṣa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti ?

¹ S. has Arahato tena uddhaccena uddhaccaṃ hoti.

Āmantā.

Anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiṣṣa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbataparā-
māso atthi, atīto aṇusahagato kāmarāgo atthi, atīto
aṇusahagato byāpādo atthīti ?

Āmantā.

Anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

37. Sakadāgāmiṣṣa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiṣṣa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbatapa-
rāmāso atthi, atīto oḷāriko kāmarāgo atthi, atīto oḷāriko
byāpādo atthīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

38. Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti ?

Āmantā.

Sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpannassa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbatapa-
rāmāso atthi atīto apāyagamanīyo rāgo atthi, atīto apāya-
gamanīyo doso atthi, atīto apāyagamanīyo moho atthīti ?

Āmantā.

Sotāpanno teṇa mohena samoho ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

39. Puthujjanassa atīto rāgo atthi, puthujjano tena
rāgena sarāgo ti ?

Āmantā.

Arahato atīto rāgo atthi Arahā tena rāgena sarāgo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atīto doso atthi—pe—atītaṃ anottappaṃ
atthi, puthujjano tena anottappena anottāpī ti ?

Āmantā.

Arahato atītaṃ anottappaṃ atthi, Arahā tena anot-
tappena anottāpī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

40. Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Anāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto aṇusahagato byāpādo atthi, puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti?

Āmantā.

Anāgāmissa atīto aṇusahagato byāpādo atthi, anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

41. Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto oḷāriko byāpādo atthi, puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa atīto oḷāriko byāpādo atthi, sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

42. Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto apāyagamanīyo moho atthi, puthujjano tena mohena samoho ti?

Āmantā.

Sotāpannassa atīto apāyagamanīyo moho atthi, sotāpanno tena mohena samoho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

43. Arahato atīto rāgo atthi, na ca Arahā tena rāgena sarāgo ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto rāgo atthi, na ca puthujjano tena rāgena sarāgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atīto doso atthi—pe—atītaṃ anottappaṃ atthi, na ca Arahā tena anottappena anottāpī ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītaṃ anottappaṃ atthi, na ca puthujjano tena anottappena anottāpī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

44. Anāgāmiṃsa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiṃsa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto aṇusahagato byāpādo atthi, na ca anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto aṇusahagato byāpādo atthi, na ca puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

45. Sakadāgāmiṃsa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiṃsa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto oḷāriko byāpādo atthi, na ca sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto oḷāriko byāpādo atthi, na ca puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

46. Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpannassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto apāyagamaniyo moho atthi, na ca sotāpanno tena mohena samoho ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto apāyagamaniyo moho atthi, na ca puthujjano tena mohena samoho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

47. Atītā hatthā atthīti?

Āmantā.

Atītesu hatthesu sati ādānanikkhepanaṃ ¹ paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītā pādā atthīti?

Āmantā.

Atītesu pādesu sati abhikkamapaṭikkamo paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītā pabbā atthīti?

Āmantā.

Atītesu pabbesu sati samiñjaṇapasāraṇaṃ paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atīto kucchi atthīti?

Āmantā.

Atītasmiṃ kucchismiṃ sati jighacchāpipāsā paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

48. Atīto kāyo atthīti?

Āmantā.

Atīto kāyo pagghaniggahūpago ² chedanabhedanūpago kākehi gijjhehi kulalehi sādhāraṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ ādīnaṃ P. and S. ; nikkhamanaṃ (P. only).

² pagganha°, P.

Atīte kāye viṣaṃ kameyya, satthaṃ kameyya, aggi kameyyāti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Labbhā atīto kāyo anubandhanena¹ bandhituṃ rajju-bandhanena bandhituṃ saṃkhalikabandhanena bandhituṃ gāma-bandhanena bandhituṃ nigama-bandhanena bandhituṃ nagara-bandhanena bandhituṃ janapada-bandhanena bandhituṃ kaṇṭhapapañcamehi² bandanehi bandhituṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

49. Atīto āpo atthīti ?

Āmantā.

Tena āpena āpakaraṇīyaṃ karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atīto tejo atthīti ?

Āmantā.

Tena tejena tejakaraṇīyaṃ karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atīto vāyo atthīti ?

Āmantā.

Tena vāyena vāyakaraṇīyaṃ karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

50. Atīto rūpakkhando atthi, anāgato rūpakkhando atthi, paccuppanno rūpakkhando atthīti ?

Āmantā.

Tayo rūpakkhandā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītā pañcakkhandā atthi, anāgatā pañcakkhandā atthi, paccuppannā pañcakkhandā atthīti ?

Āmantā.

Pannarasakkhandā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

51. Atītaṃ cakkhāyatanam atthi, anāgataṃ cakkhāyatanam atthi, paccuppannam cakkhāyatanam atthīti ?

Āmantā.

Tīṇi cakkhāyatanānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ addubandho, M. K.

² kaṇḍa, M. ; kaṇha, P.S.

Atītāni dvādas'āyatanāni atthi, anāgatāni dvādas'āyatanāni atthi, paccuppannāni dvādas'āyatanāni atthīti?

Āmantā.

Chattims'āyatanānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

52. Atītā cakkhudhātu atthi, anāgatā cakkhudhātu atthi, paccuppannā cakkhudhātu atthīti?

Āmantā.

Tisso cakkhudhātuyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītā atṭhārasa dhātuyo atthi, anāgatā atṭhārasa dhātuyo atthi, paccuppannā atṭhārasa dhātuyo atthīti?

Āmantā.

Catupaññāsa dhātuyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

53. Atītaṃ cakkhundriyaṃ atthi, anāgataṃ cakkhundriyaṃ atthi, paccuppannaṃ cakkhundriyaṃ atthīti?

Āmantā.

Tiṇi cakkhundriyānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītāni bāvisat' indriyāni atthi, anāgatāni bāvisat' indriyāni atthi, paccuppannāni bāvisat' indriyāni atthīti?

Āmantā.

Chasatṭh' indriyānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

54. Atīto rājā cakkavattī atthi, anāgato rājā cakkavattī atthi, paccuppanno rājā cakkavattī atthīti?

Āmantā.

Tiṇṇannaṃ rājānaṃ cakkavattīnaṃ sammukkhībhāvo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atīto Sammāsambuddho atthi, anāgato Sammāsambuddho atthi, paccuppanno Sammāsambuddho atthīti?

Āmantā.

Tiṇṇannaṃ Sammāsambuddhānaṃ sammukkhībhāvo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

55. Atītaṃ atthīti?

Āmantā.

Atthi atītaṃ ti ?

Atthi siyā atītaṃ siyā nvātītaṃ ti.

Ājānāhi niggahaṃ—hañci atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītaṃ, tenātītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītaṃ ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītaṃ ti, tenātītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītaṃ ti,” micchā. No ce pana atītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītaṃ ti, no vata re vattabbe “Atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītaṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītaṃ, tenātītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītaṃ ti,” micchā.

56. Anāgataṃ atthīti ?

Āmantā.

Atthi anāgataṃ ti ?

Atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgataṃ ti.

Ājānāhi niggahaṃ—hañci anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgataṃ, tenānāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgataṃ ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgataṃ ti, tenānāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgataṃ ti,” micchā. No ce pana anāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgataṃ ti, no vata re vattabbe “Anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgataṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgataṃ, tenānāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgataṃ ti,” micchā.

57. Paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atthi paccuppannaṃ ti ?

Atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ ti.

Ājānāhi niggahaṃ—hañci paccuppannaṃ atthi, atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ, tena paccuppannaṃ no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannaṃ ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Paccuppannaṃ atthi, atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ ti, tena paccuppannaṃ no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannaṃ ti,” micchā. No ce pana paccuppan-

naṃ no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannaṃ ti, no vata re vattabbe “Paccuppannaṃ atthi, atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Paccuppannaṃ atthi, atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ, tena paccuppannaṃ no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannaṃ ti,” micchā.

58. Nibbānaṃ atthīti?

Āmantā.

Atthi atītaṃ ti?

Atthi siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ ti.

Ājānāhi niggamaṃ—hañci nibbānaṃ atthi, atthi siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ, tena nibbānaṃ no nibbānaṃ no nibbānaṃ nibbānaṃ ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Nibbānaṃ atthi, atthi siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ ti, tena nibbānaṃ no nibbānaṃ no nibbānaṃ nibbānaṃ ti,” micchā. No ce pana nibbānaṃ no nibbānaṃ no nibbānaṃ nibbānaṃ ti, no vata re vattabbe “Nibbānaṃ atthi, atthi siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Nibbānaṃ atthi, atthi siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ ti, tena nibbānaṃ no nibbānaṃ no nibbānaṃ nibbānaṃ ti,” micchā.

59. Na vattabbaṃ “Atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti?”

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavata — “Yaṃ kiñci Bhikkhave rūpaṃ atītānāgata paccuppannaṃ ajjhataṃ vā bahiddhā vā oḷārikaṃ vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā yaṃ dure santike vā, ayaṃ vuccati rūpakkhando, yā kāci vedanā, yā kāci saññā, ye keci saṃkhārā, yaṃ kiñci viññānaṃ atītānāgata paccuppannaṃ ajjhataṃ vā bahiddhā vā oḷārikaṃ vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā yaṃ dure santike vā, ayaṃ vuccati viññānakkhandho ti.” Atth’eva suttantaṃ ti?

Āmantā.

Tena hi atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti.

60. Atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Tayo’me Bhikkhave nirut-

tipathā adhivacanapathā paññattipathā asaṃkiṇṇā asaṃkiṇṇapubbā na saṃkiyanti na saṃkiyissanti appaṭikuṭṭhā¹ samaṇehi brahmaṇehi viññūhi. Katame tayo? Yaṃ Bhikkhave rūpaṃ atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ, ahoṣīti tassa saṅkhā, ahoṣīti tassa samaññā, ahoṣīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā bhavissatīti, yā vedanā—pe, yā saññā—pe—ye saṃkhārā—pe—yaṃ viññāṇaṃ atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ, ahoṣīti tassa saṅkhā, ahoṣīti tassa samaññā, ahoṣīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā ahoṣīti. Yaṃ Bhikkhave rūpaṃ ajātaṃ apātubhūtaṃ, bhavissatīti tassa saṅkhā, bhavissatīti tassa samaññā, bhavissatīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā ahoṣīti, yā vedanā—pe—yā saññā—ye saṃkhārā—pe—yaṃ viññāṇaṃ ajātaṃ apātubhūtaṃ, bhavissatīti tassa saṅkhā, bhavissatīti tassa samaññā, bhavissatīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā ahoṣīti. Yaṃ Bhikkhave rūpaṃ jātaṃ pātubhūtaṃ, atthīti tassa saṅkhā, atthīti tassa samaññā, atthīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā ahoṣīti na tassa saṅkhā bhavissatīti, yā vedanā—pe—yā saññā—pe—ye saṃkhārā—pe—yaṃ viññāṇaṃ jātaṃ pātubhūtaṃ, atthīti tassa saṅkhā, atthīti tassa samaññā, atthīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā ahoṣīti na tassa saṅkhā bhavissatīti. Ime kho Bhikkhave tayo niruttipathā adhivacanapathā paññattipathā asaṃkiṇṇā asaṃkiṇṇapubbā na saṃkiyanti na saṃkiyissanti appaṭikuṭṭhā samaṇehi brahmaṇehi viññūhi. Ye pi te Bhikkhave ahesuṃ ukkalavassabhaññā² ahetukavādā akiriya-vādā n'atthikavādā te pi me tayo niruttipathe adhivacanapathe paññattipathe na garahitabbaṃ na paṭikkositabbaṃ amaññimsu. Tam kissa hetu? Nindābyārosanā-upāram-bhabhayā³ ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ "Atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti."

¹ appaṭikuto, P.

² ukkaṇā°, P ; ukkanavassabhaññā, S.S₂.

³ upārabbha°, M.

61. Atītaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu āyasmā Phagguṇo¹ Bhagavantam etad avoca ;
 “Atthi nu kho taṃ bhante cakkhum yena cakkhunā
 atīte Buddhhe parinibbute chinnapapañce chinnavaṭume²
 pariyādiṇṇavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno
 paññāpeyyāti, atthi nu kho sā bhante jivhā—pe—
 atthi nu kho so bhante mano yena manena atīte Buddhhe
 parinibbute chinnapapañce chinnavaṭume pariyādiṇṇa-
 vatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpey-
 yāti?”

“N’atthi kho taṃ Phagguṇa cakkhum yena cakkhunā
 atīte Buddhhe parinibbute chinnapapañce chinnavaṭume
 pariyādiṇṇavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno
 paññāpeyyāti, n’atthi kho sā Phagguṇa jivhā—pe—n’atthi
 kho so Phagguṇa mano yena manena atīte Buddhhe pari-
 nibbute chinnapapañce chinnavaṭume pariyādiṇṇavatte
 sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpeyyāti.”
 Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atītaṃ atthīti.”

62. Atītaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu āyasmā Nandako etad avoca “Ahu pubbe lobho
 tad ahu akusalam so etarahi n’atthi icc’etaṃ kusalam,
 ahu pubbe doso, ahu pubbe moho tad ahu akusalam so
 etarahi n’atthi icc’etaṃ kusalan ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atītaṃ atthīti.”

63. Na vattabbam “Anāgataṃ atthīti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Kabaliṃkāre³ ce Bhikkhave
 āhāre atthi rāgo atthi nandi atthi taṇhā, patiṭṭhitaṃ tattha
 viññāṇaṃ virūḷhaṃ, yattha patiṭṭhitaṃ viññāṇaṃ virūḷ-
 haṃ, atthi tattha nāmarūpassa avakkanti, yattha atthi

¹ Anaño, S.

² vathume, P.; vaṭṭame, S.

³ Kabalīkā, M.

nāmarūpassa avakkanti atthi tattha saṃkhārānaṃ buddhi, yattha atthi saṃkhārānaṃ buddhi atthi tattha āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti, yattha atthi āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti atthi tattha āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ, yattha atthi āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ sasokaṃ ti Bhikkhave saraṃ sa-upāyāsaṃ ti vadāmi, phasse ce Bhikkhave āhāre, manosañcetanāya ce Bhikkhave āhāre, viññāṇe ce Bhikkhave āhāre atthi rāgo atthi nandi—pe—saraṃ sa-upāyāsaṃ ti vadāmi.” Atth’eva suttanta ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Anāgataṃ atthīti.”

64. Anāgataṃ atthīti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Kabalimkāre ce Bhikkhave āhāre n’atthi rāgo n’atthi nandi n’atthi taṇhā appatitṭhitam tattha viññāṇaṃ avirūḷhaṃ, yattha appatitṭhitam viññāṇaṃ avirūḷhaṃ n’atthi tattha nāmarūpassa avakkanti, yattha n’atthi nāmarūpassa avakkanti n’atthi tattha saṃkhārānaṃ buddhi, yattha n’atthi saṃkhārānaṃ buddhi n’atthi tattha āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti, yattha n’atthi āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti n’atthi tattha āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ, yattha n’atthi āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ asokanti Bhikkhave araṃ anupāyāsaṃ ti vadāmi, phasse ce Bhikkhave āhāre, manosañcetanāya ce Bhikkhave āhāre, viññāṇe ce Bhikkhave āhāre n’atthi rāgo n’atthi nandi—pe—araṃ anupāyāsaṃ ti vadāmi.” Atth’eva suttanta ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Anāgataṃ atthīti.”

Sabbamatthītikathā.

I. 7.

1. Atītaṃ khandhā ti ?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ āyatanan ti ?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ dhātūti ?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgataṃ khandhā ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ āyatanan ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ dhātūti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Paccuppannaṃ khandhā paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ khandhā atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ āyatanam paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ āyatanam atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ dhātu paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ dhātu atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ khandhādhātuāyatanam paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ khandhādhātuāyatanam atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Paccuppannaṃ khandhā paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ khandhā anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ āyatanam paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ āyatanam anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ dhātu paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ dhātu anāgataṃ atthīti ?

Na h'evāṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ khandhādhātuāyatanam paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ khandhādhātuāyatanam anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Atītaṃ khandhā atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ khandhā paccuppannaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ āyatanam atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ āyatanam paccuppannaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ dhātu atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ dhātu paccuppannaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ khandhādhātuāyatanam atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ khandhādhātuāyatanam paccuppannaṃ
n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Anāgataṃ khandhā anāgataṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ khandhā paccuppannaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgataṃ āyatanam anāgataṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ āyatanam paccuppannaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgataṃ dhātu anāgataṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ dhātu paccuppannaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ khandhādhātuāyatanam anāgataṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ khandhādhātuāyatanam paccuppannaṃ
n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Atītaṃ rūpaṃ khandho ti ?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ āyatanan ti ?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ dhatūti ?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Anāgataṃ rūpaṃ khandho ti ?

Āmantā.

Anāgatam rūpaṃ atthīti ?
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—
 Anāgatam rūpaṃ āyatanan ti ?
 Āmantā.

Anāgatam rūpaṃ atthīti ?
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—
 Anāgatam rūpaṃ dhatūti ?
 Āmantā.

Anāgatam rūpaṃ atthīti ?
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—
 Anāgatam rūpaṃ khandhādhātuāyatanan ti ?
 Āmantā.

Anāgatam rūpaṃ atthīti ?
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—
 9. Paccuppannam rūpaṃ khandho, paccuppannam
 rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.
 Atītam rūpaṃ khandho, atītam rūpaṃ atthīti ?
 Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannam rūpaṃ āyatanam—pe—paccuppannam
 rūpaṃ dhātu—pe—paccuppannam rūpaṃ khandhādhātu-
 āyatanam, paccuppannam rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.
 Atītam rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, atītam rūpaṃ
 atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Paccuppannam rūpaṃ khandho, paccuppannam
 rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.
 Anāgatam rūpaṃ khandho, anāgatam rūpaṃ atthīti ?
 Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannam rūpaṃ āyatanam—pe—paccuppannam
 rūpaṃ dhātu—pe—paccuppannam rūpaṃ khandhādhātu-
 āyatanam, paccuppannam rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.
 Anāgatam rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, anāgatam
 rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Atītaṃ rūpaṃ khandho, atītaṃ rūpaṃ n'atthīti?
Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandho, paccuppannaṃ rūpaṃ
n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ āyatanam—pe—atītaṃ rūpaṃ dhātu—
pe—atītaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, atītaṃ rūpaṃ
n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, paccup-
pannaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Anāgataṃ rūpaṃ khandho, anāgataṃ rūpaṃ
n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandho, paccuppannaṃ rūpaṃ
n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ rūpaṃ āyatanam—pe—anāgataṃ rūpaṃ
dhātu—pe—anāgataṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam,
anāgataṃ rūpaṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, paccup-
pannaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Atītā vedanā, atītā saññā, atītā saṃkhārā, atītaṃ
viññāṇaṃ khandho ti?

Āmantā.

Atītaṃ viññāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ viññāṇaṃ āyatanam — pe — atītaṃ viññāṇaṃ
dhātu—pe—atītaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanan ti?

Āmantā.

Atītaṃ viññāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Anāgatā vedanā, anāgatā saññā, anāgatā saṃkhārā,
anāgataṃ viññāṇaṃ khandho ti?

Āmantā.

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ viññāṇaṃ āyatanam—pe—anāgataṃ viññāṇaṃ dhātu—pe—anāgataṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanaṃ ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandho paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ viññāṇaṃ khandho atītaṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ āyatanam—pe—paccuppannaṃ viññāṇaṃ dhātu—pe—paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanaṃ paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanaṃ atītaṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandho, paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ viññāṇaṃ khandho, anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ āyatanam—pe—paccuppannaṃ viññāṇaṃ dhātu—pe—paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanaṃ, paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanaṃ, anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Atītaṃ viññāṇaṃ khandho, atītaṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandho, paccuppannaṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ viññāṇaṃ āyatanam—pe—atītaṃ viññāṇaṃ dhātu—pe—atītaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, atītaṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, paccuppannaṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

18. Anāgataṃ viññāṇaṃ khandho, anāgataṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandho, paccuppannaṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ viññāṇaṃ āyatanam—pe—anāgataṃ viññāṇaṃ dhātu—pe—anāgataṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, anāgataṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, paccuppannaṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Na vattabbaṃ “Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam n'atthi c'ete ti” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā “Tayo'me Bhikkhave nirutti-pathā adhivacanapathā paññattipathā—pe—viññūhīti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam n'atthi c'ete ti.”

20. Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam n'atthi c'ete ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Yaṃ kiñci Bhikkhave rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ ajjhattaṃ vā bahiddhā vā olārikaṃ vā sukhumam vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā yaṃ dure santike vā, yaṃ vuccati rūpakkhando, yā kāci vedanā, yā kāci saññā, ye keci saṃkhārā, yaṃ kiñci viññāṇaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ ajjhattaṃ vā

bahiddhā vā oḷārikaṃ vā sukkhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇī-
taṃ vā yaṃ dure santike vā, ayaṃ vuccati viññāṇa-
khandho ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atītānāgatā khandhādhātu-
āyatanam n’atthi c’ete ti.”

Atītaṃ khandhā ti kathā.

I. 8.

1. Atītaṃ atthīti?

Ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti.

Ekaccaṃ niruddhaṃ ekaccaṃ na niruddhaṃ, ekac-
caṃ vigataṃ ekaccaṃ na vigataṃ, ekaccaṃ atthaṅga-
taṃ ekaccaṃ na atthaṅgataṃ, ekaccaṃ abbatthaṅgataṃ
ekaccaṃ na abbatthaṅgatan ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

2. Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā ekacce atthi ekacce
n’atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā ekacce atthi ekacce
n’atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā ekacce atthi ekacce n’atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

3. Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Kim atthi kim n’atthīti?

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthi, atītā vipakkavi-
pākā dhammā te n’ atthīti.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti?

Āmantā.

Nanu atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā ti?

Āmantā.

Hañci atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā, no vata
re vattabbe "Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti."

4. Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti ?

Āmantā.

Atītā ekadesam vipakkavipākā dhammā ekadesam avipakkavipākā dhammā niruddhā te ekacce atthi ekacce n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti” ?

Āmantā.

Nanu atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantīti ?

Āmantā.

Hañci atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantī, tena vata re vattabbe “Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti.”

Atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantīti katvā te atthīti ?

Āmantā.

Vipaccissantīti katvā paccuppannā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipaccissantīti katvā paccuppannā ti ?

Āmantā.

Paccuppannā dhammā nirujjhissantīti katvā te n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Anāgatam atthīti ?

Ekaccam atthi ekaccam n'atthīti.

Ekaccam jātam ekaccam ajātam, ekaccam sañjātam ekaccam asañjātam, ekaccam nibbattam ekaccam anibbattam, ekaccam pātubhūtam ekaccam apātubhūtan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatam ekaccam atthi ekaccam n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā ekacce atthi ekacce n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatam ekaccam atthi ekaccam n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā ekacce atthi ekacce n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Anāgatāṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Kim atthi kiṃ n'atthīti ?

Anāgatā uppādino dhammā te atthi, anāgatā anuppādino dhammā te n'atthīti.

Anāgatā uppādino dhammā te atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā te atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatā anuppādino dhammā te n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā te n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatā uppādino dhammā te atthīti ?

Āmantā.

Nanu anāgatā uppādino dhammā ajātā ti ?

Āmantā.

Hañci anāgatā uppādino dhammā ajātā, no vata re vattabbe “ Anāgatā uppādino dhammā te atthīti.”

8. Anāgatā uppādino dhammā ajātā te atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā ajātā te atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatā anuppādino dhammā ajātā te n'atthīti ?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā ajātā te n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Na vattabbaṃ “ Anāgatā uppādino dhammā te atthīti ” ?

Āmantā.

Nanu anāgatā uppādino dhammā uppajjissantīti ?

Āmantā.

Hañci anāgatā uppādino dhammā uppajjissanti, tena vata re vattabbe “ Anāgatā uppādino dhammā te atthīti.”

10. Anāgatā uppādino dhammā uppajjissantīti katvā te atthīti ?

Āmantā.

Uppajjissantīti katvā paccuppannā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Uppajjissantīti katvā paccuppannā ti?

Āmantā.

Paccuppannā dhammā nirujjhissantīti katvā te n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

E k a c c a ṃ a t t h ī t i k a t h ā.

I. 9.

1. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā¹ ti?

Āmantā.

Sabbe dhammā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satibojjhaṅgo, ekāyanamaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī, anāsavaṃ asaṅṇojaniyā aganthaniyā anoghaniyā ayoganiyā anīvaraniyā aparāmaṭṭhā anuppādāniyā asaṃkilesikā, sabbe dhammā buddhānussati dhammānussati saṃghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati² maraṇānussati kāyagatāsati³ upasamānussatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

2. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Cakkhāyatanam satipaṭṭhānan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanam satipaṭṭhānan ti?

Āmantā.

Cakkhāyatanam sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satibojjhaṅgo ekāyanamaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī, anāsavaṃ asaṅṇojaniyaṃ aganthaniyaṃ anoghaniyaṃ ayoganiyaṃ anīvaraniyaṃ aparāmaṭṭham anupādāniyaṃ asaṃkilesikaṃ, cakkhāyatanam buddhānussati dhammānussati saṃghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati maraṇānussati kāyagatāsati upasamānussatīti?

¹ °paṭhānā, M. always. ² ānāpānānussati, P. and S.

³ kāyagatānussati, P. and S.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Sotāyatanam ghānāyatanam jivhāyatanam kāyāyatanam rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam, rāgo doso moho māno diṭṭhi vicikicchā thīnam uddhaccaṃ ahirikaṃ anottappam satipaṭṭhānan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anottappam satipaṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Anottappam sati satindriyam satibalam sammāsati satibojjhaṅgo ekāyanamaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavam asaṅṇojaniyam aganthaniyam anoghaniyam ayoganiyam anīvaraniyam aparāmatṭham anupādāniyam asaṃkilesikaṃ, anottappam buddhānussati dhammānussati saṃghānussati silānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati maraṇānussati kāyagatāsati upasamānussatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sati satipaṭṭhānā sā ca satīti ?¹

Āmantā.

Cakkhāyatanam satipaṭṭhānam taṇ ca satīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sati satipaṭṭhānā sā ca satīti ?

Āmantā.

Sotāyatanam ghānāyatanam jivhāyatanam kāyāyatanam rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam, rāgo doso moho māno diṭṭhi vicikicchā thīnam uddhaccaṃ ahirikaṃ anottappam satipaṭṭhānam taṇ ca satīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanam satipaṭṭhānam taṇ ca na satīti ?

Āmantā.

Sati satipaṭṭhānā sā ca na satīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāyatanam ghānāyatanam — pe — anottappam sati-
paṭṭhānam taṇ ca na satīti ?

¹ P.S., S₂ omit sec. 4.

Āmantā.

Sati satipaṭṭhānā sā ca na satīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṃ “Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?”

Āmantā.

Nanu sabbe dhamme ārabba sati santiṭṭhatīti?

Āmantā.

Hañci sabbe dhamme ārabba sati santiṭṭhati,¹ tena vata re vattabbe “Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti.”

Sabbaṃ dhammaṃ ārabba sati santiṭṭhatīti, sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbaṃ dhammaṃ ārabba phasso santiṭṭhatīti, sabbe dhammā phassapaṭṭhānā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbaṃ dhammaṃ ārabba sati santiṭṭhatīti, sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbaṃ dhammaṃ ārabba vedanā santiṭṭhati, saññā santiṭṭhati, cetanā santiṭṭhati, cittaṃ santiṭṭhatīti, sabbe dhammā cittaapaṭṭhānā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbe sattā upaṭṭhitasatino satiyā samannāgatā satiyā samohitā sabbesaṃ sattānaṃ sati paccupaṭṭhitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā “Amatan te Bhikkhave na paribhuñjanti ye kāyagataṃ satiṃ na paribhuñjanti, amatan te Bhikkhave paribhuñjanti ye kāyagataṃ satiṃ paribhuñjantīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Sabbe sattā kāyagataṃ satiṃ paribhuñjanti paṭilabhanti āsevanti bhāventi bahulīkarontīti?

¹ santiṭṭhatīti, M.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Ekāyano ayaṃ Bhikkhave maggo sattānaṃ visuddhiyā sokaparidevānaṃ samatik-kamāya dukkhadomanassānaṃ aṭṭhaṅgamāya nāyassa adhigamāya nibbānassa sacchikiriyāya yadidaṃ cattāro satipaṭṭhānā ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Sabbe dhammā ekāyanamaggo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā “Rañño Bhikkhave Cakka-vattissa pātubhāvā¹ sattannaṃ ratanānaṃ pātubhāvo hoti. Katamesaṃ sattannaṃ? Cakkaratanassa pātubhāvo hoti, hatthiratanassa pātubhāvo hoti, assaratanassa, maṇiratanassa, itthiratanassa, gahapatiratanassa, pari-ṇāyakaratanassa pātubhāvo hoti, rañño Bhikkhave Cakkavattissa pātubhāvā imesaṃ sattannaṃ ratanānaṃ pātubhāvo hoti. Tathāgatassa Bhikkhave pātubhāvā Arahato Sammāsambuddhassa sattannaṃ bojjhaṅgaratanānaṃ pātubhāvo hoti. Katamesaṃ sattannaṃ? Satisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, dhamma-vicayasambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, viriya-sambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, pītisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, passaddhisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, samādhisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, upekkhāsambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, Tathāgatassa Bhikkhave Arahato Sammāsambuddhassa imesaṃ sattannaṃ bojjhaṅgaratanānaṃ pātubhāvo hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tathāgatassa pātubhāvā sammāsambuddhassa sabbe dhammā satisambojjhaṅgaratanā va hontīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ bhāvāya (but vā afterwards) P.

9. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbe dhammā sammappadhānā, iddhipādā, indriyā,
balā, bojjhaṅgā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānakathā.

I. 10.

1. Atītaṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo
n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti
vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge
tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgataṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo
n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti
vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge
tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Paccuppannaṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atītaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Atītaṃ atītan ti h'ev'atthi, atītaṃ anāgatan ti h'eva n'atthi, atītaṃ paccuppannan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Anāgataṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Anāgataṃ anāgatan ti h'ev'atthi, anāgataṃ atītan ti h'eva n'atthi, anāgataṃ paccuppannan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Paccuppannaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Paccuppannaṃ paccuppannan ti h'ev'atthi, paccuppan-

naṃ atītan ti h'eva n'atthi, paccuppannaṃ anāgatan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “Atītaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, anāgataṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, paccuppannaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti”?

Āmantā.

Atītaṃ anāgatan ti h'ev'atthi, atītaṃ paccuppannaṃ ti h'ev'atthi, anāgataṃ atītan ti h'ev'atthi, anāgataṃ paccuppannaṃ ti h'ev'atthi, paccuppannaṃ atītan ti h'ev'atthi, paccuppannaṃ anāgatan ti h'ev'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi atītaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, anāgataṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, paccuppannaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti.

8. Rūpaṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇaṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Rūpaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Rūpaṃ rūpan ti h'ev'atthi, rūpaṃ vedanā ti h'eva n'atthi—pe—rūpaṃ saññā ti h'eva n'atthi—pe—rūpaṃ saṃkhārā ti h'eva n'atthi, rūpaṃ viññāṇan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Viññāṇaṃ viññāṇan ti h'ev'atthi, viññāṇaṃ rūpan ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇaṃ vedanā ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇaṃ saññā ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇaṃ saṃkhārā ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho—pe—tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Na vattabbam “ Rūpaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti, vedanā h'ev'atthi h'eva n'atthīti, saññā h'ev' atthi h'eva n'atthīti, saṃkhārā h'ev'atthi h'eva n'atthīti, viññāṇaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti? ”

Āmantā.

Rūpaṃ vedanā ti h'ev'atthi—pe—rūpaṃ saññā ti h'ev' atthi—pe—rūpaṃ saṃkhārā ti h'ev' atthi—pe—rūpaṃ viññāṇaṃ ti h'ev'atthi—pe—vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇaṃ rūpaṃ ti h'ev'atthi—pe—viññāṇaṃ vedanā ti h'ev'atthi—pe—viññāṇaṃ saññā ti h'ev'atthi—pe—viññāṇaṃ saṃkhārā ti h'ev'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi rūpaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, vedanā h'ev' atthi h'eva n'atthi, saññā h'ev'atthi h'eva n'atthi, saṃkhārā h'ev'atthi h'eva n'atthi, viññāṇaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti.

H'ev'atthikathā.

Tassa uddānaṃ

Upalabbho, Parihānaṃ, Brahmācariyavāso,
Odhiso,
Pariññakāmarāgappahānaṃ, Sabbatthi-
vādo, Āyatanāṃ,
Atitānāgatesu bhāgo,¹ Sabbe dhammā sati-
paṭṭhānā,
H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

Mahāvaggo.

II. 1.

1. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

¹ anāgatesu rāgo, P.S₂.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ
kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchan-
danīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ
kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchan-
danīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapari-
yutṭhānaṃ kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo
kāmacchandanīvaraṇaṃ, no vata re vattabbe “Atthi
Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

2. Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, atthi tassa
rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ kāmarāgasañño-
janaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, atthi tassa rāgo
kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ—pe—kāmacchandanī-
varaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, n'atthi tassa rāgo
kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ—pe—kāmacchandanī-
varaṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, n'atthi tassa
rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ—pe—kāmacchan-
danīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Ken'atthenāti? ¹ Handa hi Mārakāyikā devatā Arahato
asucisukkavisatṭhiṃ ² upasaṃharantīti.

Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisatṭhiṃ upa-
saṃharantīti?

Āmantā.

Atthi Mārakāyikānaṃ devatānaṃ asucisukkavisatṭhīti?

¹ atṭh°, P.S₂.

² asuciṇi, M.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Māraḱāyikānaṃ devatānaṃ asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Māraḱāyikānaṃ devatānaṃ asucisukkavisaṭṭhī, no vata re vattabbe “Māraḱāyikānaṃ devatānaṃ Araḁato asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharantīti.”

4. Māraḱāyikā devatā Araḁato asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharantīti?

Āmantā.

Māraḱāyikā devatā attano asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharanti, aññesaṃ asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharanti, tassa asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māraḱāyikā devatā n'ev'attano na aññesaṃ na tassa asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharantīti?

Āmantā.

Hañci Māraḱāyikā devatā n'ev'¹ attano na aññesaṃ na tassa asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharanti, no vata re vattabbe “Māraḱāyikā devatā Araḁato asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharantīti.”

5. Māraḱāyikā devatā Araḁato asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharantīti?

Āmantā.

Lomakupehi upasaṃharantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māraḱāyikā devatā Araḁato asucisukkavisaṭṭhiṃ upasaṃharantīti?

Āmantā.

Kimkāraṇā ti? Handa hi vimatiṃ gāḁayissāmāti.²

Atthi Araḁato vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Araḁato vimatīti?

Āmantā.

Atthi Araḁato Satthari vimati, Dhamme vimati, Saṃghe vimati, sikkhāya vimati, pūbbante vimati, aparante

¹ n'eva attano, P.

² vimatigahissāmāti, P.S.₂.

vimati, pubbantāparante vimati, idappaccayatāpaṭicca-samuppannesu dhammesu vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari vimati, Dhamme vimati, Saṃghe vimati, sikkhāya vimati, pubbante vimati, aparante vimati, pubbantāparante vimati, idappaccayatāpaṭिकासamuppannesu dhammesu vimatīti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭिकासamuppannesu dhammesu vimati, no vata re vattabbe “Atthi Arahato vimatīti.”

6. Atthi puthujjanassa vimati, atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭिकासamuppannesu dhammesu vimatīti?

Āmantā.

Atthi Arahato vimati, atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭिकासamuppannesu dhammesu vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato vimati, n'atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭिकासamuppannesu dhammesu vimatīti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa vimati, n'atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭिकासamuppannesu dhammesu vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Arahato asucisukkavisatṭhi kissa nissando ti? Asitapitakhāyitasāyitassa nissando ti.

Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa¹ nissando ti?

Āmantā.

Ye keci asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, sabbesaṇ ñeva atthi asucisukkavisatṭhīti?

¹ asītapīta°, P.S.S₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ye keci asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, sabbesaṃ
ñeva atthi asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Dārakā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi dāra-
kānaṃ asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paṇḍakā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi paṇḍa-
kānaṃ asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Devā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi devatānaṃ
asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa
nissando ti?

Āmantā.

Atthi tassa āsayo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato uccārapassāvo asitapitakhāyitasāyitassa nis-
sando, atthi tassa āsayo ti?

Āmantā.

Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa
nissando, atthi tassa āsayo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa
nissando, n'atthi tassa āsayo ti?

Āmantā.

Arahato uccārapassāvo asitapitakhāyitasāyitassa nis-
sando, n'atthi tassa āsayo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Arahā methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, methunaṃ¹
dhammaṃ uppādeyya, puttasaṃbādhasayanaṃ ajjhāva-
seyya, kāsikacandanaṃ paccanubhaveyya, mālāgandha-
vilepanaṃ dhāreyya, jātārūparajataṃ sādiyeyyāti?

¹ M. omits.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, puthujjano methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, methunaṃ dhammaṃ uppādeyya—pe—jātarūparajataṃ sādiyeyyāti?

Āmantā.

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, Arahā methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, methunaṃ dhammaṃ uppādeyya—pe—jātarūparajataṃ sādiyeyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, na ca Arahā methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, methunaṃ dhammaṃ uppādeyya—pe—jātarūparajataṃ sādiyeyyāti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, na ca puthujjano methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, methunaṃ dhammaṃ uppādeyya, puttasaṃbādhasaṃyamaṃ ajjhāvaseyya, kāsi-kacandaṃ paccanubhaveyya, mālāgandhavilepanaṃ dhāreyya, jātarūparajataṃ sādiyeyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato¹ anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno, māno pahīno, diṭṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnaṃ pahīnaṃ, uddhaccaṃ pahīnaṃ, ahirikaṃ pahīnaṃ—pe—anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukataṃ anabhāvaṃkataṃ āyatim anuppādadhammaṃ ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ

¹ tālāvatthukato, P.

tālāvatthukataṃ anabhāvaṃkataṃ āyatiṃ anuppāda-dhammaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

11. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—sammappadhānā bhāvitā, iddhipādā bhāvitā, indriyā bhāvitā, balā bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

12. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

13. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo ¹ vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko ² niraggaḷo ³ ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa ⁴ pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ,

¹ vita°, M.

² abbulesito, M.

³ niggaḷo, P.S.₂.

⁴ dukkhantassa, P.S.S.₂.

pahātabbamaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbamaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbamaṃ sacchikataṃ ti?

Āmantā.

Hañci Araha vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇiyo—pe—sacchikātabbamaṃ sacchikataṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti.”

14. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti? Sadhammakusalassa Arahato atthi asucisukkavisaṭṭhi, paradhammakusalassa Arahato n’atthi asucisukkavisaṭṭhīti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n’atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n’atthi asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

15. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

16. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—dosappahānāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjaṅgā bhāvitā, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

18. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappaṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā—pe—dosappahānāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

20. Paradhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vīta-moho—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—
pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, n'atthi tassa asuci-
sukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

21. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā— “Ye te Bhikkhave bhikkhū
puthujjanā sīlasampannā satisampajānā¹ niddaṃ okka-
manti, teṣaṃ asuci na muccati. Ye pi te Bhikkhave
bāhirakā² isayo kāmesu vītarāgā, teṣaṃ pi asuci na
muccati. Atthānam etaṃ Bhikkhave anavakāso, yaṃ³
Arahato asuci mucceyyāti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi Arahato asucisukkavi-
satṭhīti.”

22. Na vattabbaṃ “Atthi Arahato asucisukkavi-
satṭhīti”?

Āmantā.

Nanu Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṃ pare upasaṃhareyyun ti?

Āmantā.

Hañci Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṃ pare upasaṃhareyyun, tena vata re
vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

23. Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṃ pare upasaṃhareyyun ti, atthi
Arahato parūpahāro ti?

Āmantā.

Arahato sotāpattiphalāṃ vā sakadāgāmiphalāṃ vā anā-
gāmiphalāṃ vā arahattaṃ vā pare upasaṃhareyyun ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parūpahāra kathā.

¹ satā°, M.

² bāhīrakā, M.

³ P. and S. omit yaṃ.

II. 2.

1. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato avijjā—pe—avijjānīvaraṇaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

2. Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, atthi tassa avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇaṃ, atthi tassa avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato aññāṇaṃ, n'atthi tassa avijjā—pe—avijjānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, n'atthi tassa avijjā—pe—avijjānīvaraṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Arahā aññāṇapakato pāṇaṃ haṇeyya, adinnaṃ ādiyeyya, musā bhaṇeyya, pisuṇaṃ bhaṇeyya, pharusāṃ bhaṇeyya, samphappalapeyya, sandhiṃ chindeyya, nillopaṃ hareyya, ekagārikaṃ ¹ kareyya, paripantho tiṭṭheyya, paradāraṃ gaccheyya, gāmaghātaṃ kareyya, nigamaghātaṃ kareyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, puthujjano aññāṇapakato

¹ ekagāriyaṃ, M.

pāṇaṃ haṇeyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaghātaṃ kareyyāti?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇaṃ, Arahā aññāṇapakato pāṇaṃ haṇeyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaghātaṃ kareyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Atthi Arahato aññāṇaṃ, na ca Arahā aññāṇapakato pāṇaṃ haṇeyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaghātaṃ kareyyāti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, na ca puthujjano aññāṇapakato pāṇaṃ haṇeyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaghātaṃ kareyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ, sikkhāya aññāṇaṃ, pubbante aññāṇaṃ, aparante aññāṇaṃ, pubbantāparante aññāṇaṃ, idappaccayatāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ, sikkhāya aññāṇaṃ, pubbante aññāṇaṃ, aparante aññāṇaṃ, pubbantāparante aññāṇaṃ, idappaccayatāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

7. Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇaṃ, atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato aññāṇaṃ, n'atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇan ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, n'atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatiṃ anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatiṃ anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatiṃ anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatiṃ anuppādadhammaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

9. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

10. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbamaṃ sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbamaṃ sacchikātaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

11. Atthi Arahato aññāṇan ti? Sadhammakusalassa Arahato atthi aññāṇamaṃ, paradhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi aññāṇan ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

13. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya—pe—
anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhā-
vitā, atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya
bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho
—pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, atthi tassa aññāṇan
ti?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo —pe—sacchikā-
tabbāṃ sacchikatāṃ, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi
tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa
aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—
anottappāṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anot-
tappāṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya
maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—anottappa-
pahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi
tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya boj-
jhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho
—pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, n'atthi tassa aññāṇan
ti?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, n'atthi tassa aññāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Jānatvāhaṃ¹ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca² Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayō hoti? Iti rūpaṃ, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthaṅgamo³; iti vedanā —pe— iti saññā —pe— iti saṃkhārā —pe— iti viññāṇaṃ, iti viññāṇassa samudayo, iti viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

18. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Jānatvāhaṃ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayō hoti? Idaṃ dukkhaṃ ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodho ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodha-gāminīpaṭipadā ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

19. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Sabbāṃ Bhikkhave ana-bhijānaṃ aparijānaṃ avirājayaṃ appajahaṃ abhabbo dukkhakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṃ

¹ Jānatāhaṃ, M.

² ci, P.

³ atthagamo, P.S.

parijānaṃ virājayam pajaham bhabbo dukkhakkhāyāyāti.”
Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

20. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“ Sahā v¹assa dassanasampadāya¹

Tayas su² dhammā jahitā bhavanti

Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca

Silabbataṃ vāpi yad atthi kiñci,

Catūh' apāyehi ca vippamutto

Cha cābhiṭhānāni³ abhabbo kātun ti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

21. Atthi Arahato aññāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“ Yasmiṃ Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajam vītamalam dhammacakkhum udapādi, ‘yam kiñci samudayadhammaṃ sabban taṃ nirodhadhamman ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa tīpi saññojaṇāni pahīyanti, sakkāyadiṭṭhi vicikicchā silabbataparāmāso ti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇan ti.”

22. Na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇan ti ” ?

Āmantā.

Nanu Arahā iṭṭhipurisānaṃ⁴ nāmagottaṃ na jāneyya, maggāmaggaṃ na jāneyya, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ⁵ nāmaṃ na jāneyyāti ?

Āmantā.

Hañci Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ na jāneyya,

¹ Sahāva saddassana, M. ; Sahavassa dassana, P. ; Sahā yassa, S₂.

² Tassa su, P.

³ Chaccābbi^o, M. ; chachābi^o, S₂.

⁴ itthi^o, P.S.S₂.

⁵ pahīnaṃ, P.

maggāmaggaṃ na jāneyya, tiṇakatṭhavanappatīnaṃ nāmaṃ na jāneyya, tena vata re vattabbe “ Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

23. Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ na jāneyya, maggāmaggaṃ na jāneyya, tiṇakatṭhavanappatīnaṃ nāmaṃ na jāneyyāti, atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattiphalam vā sakadāgāmiphalam vā anāgāmiphalam vā arahattaṃ vā na jāneyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—.

A ñ ñ ā ṇ a k a t h ā .

II. 3.

1. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

2. Atthi puthujjanassa kaṅkhā, atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi Arahato kaṅkhā, atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato kaṅkhā, n'atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa kaṅkhā, n'atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyutthānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchā-nīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā, sikkhāya kaṅkhā, pubbante kaṅkhā, aparante kaṅkhā, pubbantāparante kaṅkhā, idappaccaya-tāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā, sikkhāya kaṅkhā, pubbante kaṅkhā, aparante kaṅkhā, pubbantāparante kaṅkhā, idappaccaya-tāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu kaṅkhā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

5. Atthi puthujjanassa kaṅkhā, atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato kaṅkhā, atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato kaṅkhā, n'atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa kaṅkhā, n'atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭicasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhamman, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

7. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

8. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbam sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam sacchikatam, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

9. Atthi Arahato kaṅkhā ti? Sadhammakusalassa

Arahato atthi kaṅkhā, paraddhammakusalassa Arahato n'atthi kaṅkhā ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paraddhammakusalassa Arahato atthi kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paraddhammakusalassa Arahato n'atthi kaṅkhā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n'atthi kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paraddhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno —pe— anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paraddhammakusalassa Arahato anottappaṃ pahīnaṃ atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito —pe— bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paraddhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito —pe— bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya —pe— anottappappahānāya maggo bhāvito —pe— bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paraddhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalassa Arahato vītārāgo vītadoso vītamoho

—pe—sacchikātabbam sacchikatam, atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam sacchikatam, atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnam, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnam, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbam sacchikatam, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam sacchikatam, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Atthi Arahato kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā — “Jānatvāham Bhikkhave passato āsavānam khayam vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānam khayō

hoti? Iti rūpaṃ, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthaṅgamo; iti vedanā—pe—iti saññā—pe—iti saṃkhārā—pe—iti viññāṇaṃ, iti viññāṇassa samudayo, iti viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

16. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Jānatvāhaṃ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayō hotī? Idaṃ dukkhaṃ ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodho ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodhagāminīpaṭipadā ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

17. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Sabbāṃ Bhikkhave anabhijānaṃ aparijānaṃ avirājayaṃ appajahaṃ abhabbo dukkhakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṃ parijānaṃ virājayaṃ pajahaṃ bhabbo dukkhakkhāyāyāti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

18. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

Sahā v’assa dassanasampadāya
Tayas su dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
Sīlabbatam vāpi yad atthi kiñci,

Catūh'apāyehi ca vippamutto
Cha cābhiñhānāni abhabbo kātun " ti.

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ " Atthi Arahato kaṅkhā ti."

19. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—"Yasmiṃ Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajaṃ vītamalaṃ dhammacakkhuṃ udapādi, 'yaṃ kiñci samudayadhammaṃ sabbaṃ taṃ nirodhadhammanti,' saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pahīyanti, sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabataparāmāso ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ " Atthi Arahato kaṅkhā ti."

20. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

"Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa,
Ath'assa kaṅkhā vapayanti sabbā
Yato pajānāti sahetudhamman ti.
Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa,
Ath'assa kaṅkhā vapayanti sabbā
Yato khayam paccayānaṃ avedīti.
Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa
Vidhūpayam ¹ tiṭṭhati Mārasenaṃ
Suriyo ² va obhāsayaṃ antalikkhan ti.
Yā kāci kaṅkhā idha vā huram vā
Sakavediyā ³ vā paravediyā vā,
Jhāyino ⁴ tā pajahanti ⁵ sabbā

¹ avidhupayaṃ, S.

² Sūriyo, M. ³ veriyā, P.S.S₂.

⁴ jāyaṃ no, S.

⁵ pajahatanti, P.

Ātāpino brahmacariyaṃ carantā ti.”

“ Ye kaṅkhā samatikkantā ¹ kaṅkhābhūtesu pāṇisu
Asamsayā viṣaṇyuttā ² tesu dinnam mahapphalan ti.”

“ Etādisi ³ dhammapakāsanettha ⁴

Kin nu tattha ⁵ kaṅkhati koci sāvako,

Nitiṇṇa-oghaṃ ⁶ vicikicchachinnam ⁷

Buddham namassāma ⁸ jinam janindā ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

21. Na vattabbaṃ “ Atthi Arahato kaṅkhā ti ”?

Āmantā.

Nanu Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagotte kaṅkheyya,
maggāmagge kaṅkheyya, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ nāme
kaṅkheyyāti?

Āmantā.

Hañci Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagotte—pe—tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ nāme kaṅkheyya, tena vata re vattabbe
“ Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

22. Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagotte—pe—tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ nāme kaṅkheyya, atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattiphale vā sakadāgāmiphale vā anāgāmi-
phale vā arahatte vā kaṅkheyyāti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

K a ṅ k h ā k a t h ā.

II. 4.

1. Atthi Arahato paravitāraṇā ⁹ ti?

¹ saha°, S.

² yutto, S.

³ ekādisi, P.S₂.; kocisi, S.

⁴ pakāsanetta, S.

⁵ na tattha kiṃ, M. ; kiṃ kaṅkhāti, P.S.S₂.

⁶ titiṇṇa°, P. ; nattiṇṇa°, S.

⁷ vicikicchānani, P.

⁸ passāma, S.

⁹ pari°, P.

Āmantā.

Arahā paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū¹ na jānāti, na passati, sammulho² asampajāno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu Arahā na paraneyyo, na parapattiyo, na parapaccayo, na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti?

Āmantā.

Hañci Arahā na paraneyyo, na parapattiyo, na parapaccayo, na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

2. Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, so ca paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū na jānāti, na passati, asammulho sampajāno ti?

Āmantā.

Atthi Arahato paravitāraṇā, so ca paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū na jānāti, na passati, asammulho sampajāno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato paravitāraṇā, so ca na paraneyyo na parapattiyo na parapaccayo na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, so ca na paraneyyo na parapattiyo na parapaccayo na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā, sikkhāya paravitāraṇā, pubbante paravitāraṇā, aparante paravitāraṇā, pubbantāparante paravitāraṇā, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti?

¹ paraparibuddhābu, P.

² samulho, P.S.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā, sikkhāya paravitāraṇā, pubbante paravitāraṇā, aparante paravitāraṇā, pubbantā-parante paravitāraṇā, idappaccayatāpaṭīccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭīccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

5. Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭīccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato paravitāraṇā, atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭīccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato paravitāraṇā, n'atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā — pe — idappaccayatāpaṭīccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, n'atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā — pe — idappaccayatāpaṭīccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato paravitāraṇā ti ?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo ti ?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—
anottappam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam
anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam pahīnam ucchinnamūlam
tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppāda-
dhammam, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitā-
raṇā ti.”

7. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—boj-
jhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no
vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahā-
nāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata
re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

8. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchi-
kātabbam sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam sacchika-
tam, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā
ti.”

9. Atthi Arahato paravitāraṇā ti? Sadhammakusa-
lassa Arahato atthi paravitāraṇā, paraddhammakusalassa
Arahato n’atthi paravitāraṇā ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paraddhammakusalassa Arahato atthi paravitāraṇā ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Paraddhammakusalassa Arahato n’atthi paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n'atthi paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappam pahīnam, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappam pahīnam, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalo Arahā vitarāgo vītadoso vīta-moho—pe—sacchikātabbam sacchikatam, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vitarāgo—pe—sacchikātabbam sacchikatam, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Paraddhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paraddhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—
anottappaṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—
anottappaṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Paraddhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—
anottappapahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappapahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paraddhammakusalassa Arahā vitarāgo vītadoso vītamoho—pe—
sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahā vitarāgo—pe—sacchikātabbaṃ
sacchikataṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Jānatvāhaṃ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiṃ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayō hoti? Iti rūpaṃ, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthaṅgamo; iti vedanā—pe—iti saññā—pe—iti saṃkhārā—pe—iti viññāṇaṃ, iti viññāṇassa samudayo, iti viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

16. Atthi Arahato paravitāraṇā ti.

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“ Jānatvāhaṃ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiṃ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayō hoti? Idaṃ dukkhaṃ ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodho ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodha-gāminīpaṭipadā ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

17. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“ Sabbaṃ Bhikkhave anabhijānaṃ aparijānaṃ avirājayaṃ appajahaṃ abhabbo dukkhakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṃ parijānaṃ virājayaṃ pajahaṃ bhabbo dukkhakkhāyāyāti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

18. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

Sahā v’assa dassanasampadāya
Tayas su dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
Sīlabbataṃ vāpi yad atthi kiñci,
Catūh’ apāyehi ca vippamutto
Cha cābhiṭṭhānāni abhabbo kātun ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

19. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Yasmim Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajam vitamalam dhammacakkhum udapādi, ‘yam kiñci samudayadhammam sabban tam nirodhadhamman ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa tiṇi saññojanāni pahiyanti, sakkāyadiṭṭhi vicikicchā silabbataparāmāso ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

20. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Nāham ¹ gamissāmi pamocanāya ²
Kathamkathim Dhotaka kañci ³ loke,
Dhammañ ca seṭṭham abhijānamāno
Evam tuvaṃ ⁴ ogham imam taresiti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

21. Na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti”?

Āmantā.

Nanu Arahato iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ pare vitāreyyūṃ, maggāmaggaṃ pare vitāreyyūṃ, tiṇakatṭhavanappatīnaṃ nāmaṃ pare vitāreyyūṃ ti?

Āmantā.

Hañci Arahato iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ pare vitāreyyūṃ, maggāmaggaṃ pare vitāreyyūṃ, tiṇakatṭhava-

¹ nā param, P.S.S₂.

² pamojanāya, P.S₂.

³ Katham kathī kenaka kiñci, M.

⁴ duvaṃ, S₂; dhuvaṃ, P.

nappatīnaṃ nāmaṃ pare vitāreyyūṃ, tena vata re vattabbe
“Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

22. Arahato iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ pare vitārey-
yūṃ, maggāmaggaṃ pare vitāreyyūṃ, tiṇakatṭhavanappa-
tīnaṃ nāmaṃ pare vitāreyyūṃ, atthi Arahato paravitā-
raṇā ti?

Āmantā.

Arahato sotāpatti-phalaṃ vā sakadāgāmi-phalaṃ vā anā-
gāmi-phalaṃ vā arahattaṃ vā pare vitāreyyūṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paravitāraṇakathā

II. 5.

1. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbattha¹ samāpannānaṃ atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbadā samāpannānaṃ atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpanassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbesaṃ samāpannānaṃ atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbasamāpattisu atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Samāpannassa atthi kāyabhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ Sabbatta, P.

Samāpannassa n'atthi kāyabhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Samāpannassa atthi vācā, atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa atthi kāyo, atthi kāyabhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi kāyo, n'atthi kāyabhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa atthi vācā, n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Samudayo ti jānanto samudayo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Nirodho ti jānanto nirodho ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Maggo ti jānanto maggo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Samudayo ti jānanto na ca samudayo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nirodho ti jānanto na ca nirodho ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maggo ti jānanto na ca maggo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Ñāṇaṃ kiṃgocaraṇaṃ ti?

Ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ ti.

Sotaṃ saccagocaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sotaṃ kiṃgocaraṇaṃ ti?

Sotaṃ saddagocaraṇaṃ ti.

Ñāṇaṃ saddagocaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Samāpannassa atthi vacībhedo, ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ, sotaṃ saddagocaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ, sotaṃ saddagocaraṇaṃ, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

Samāpannassa atthi vacībhedo, ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ, sotaṃ saddagocaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Dvinnāṃ phassānaṃ dvinnāṃ vedanānaṃ dvinnāṃ saññānaṃ dvinnāṃ cetanānaṃ dvinnāṃ cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Paṭhavikasiṇaṃ samāpattiṃ¹ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ, vāyokasiṇaṃ, nilakasiṇaṃ, pītakasiṇaṃ, lohita-kasiṇaṃ, odātakasiṇaṃ samāpattiṃ—pe—ākāsānañcāyatanaṃ, viññāṇañcāyatanaṃ, ākiñcaññāyatanaṃ — pe — nevasaññānāsaññāyatanaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ Paṭhavikasināsamāpatti^o, P.S.₂.

9. Paṭhavīkaṣiṇaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci paṭhavīkaṣiṇaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

Āpokasiṇaṃ — pe — odātakasiṇaṃ samāpattiṃ — pe — ākāsaṇāñcāyatanam, viññāṇaṇcāyatanam, ākiñcaññāyatanam — pe — nevaṣaṇñānāsaṇñāyatanam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci nevaṣaṇñānāsaṇñāyatanam samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

10. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ samāpattiṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe — pe —

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe — pe —

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ dutiyaṃ jhānaṃ — pe — tatiyaṃ jhānaṃ — pe — catuttham jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe — pe —

11. Lokiyaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci lokiyaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ¹ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

¹ paṭhamajjhānaṃ, P.S.S₂.

Āmantā.

Hañci lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

Lokiyaṃ dutiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci lokiyaṃ dutiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

12. Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ dutiyaṃ — pe — tatiyaṃ — pe — catuttham jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokiyaṃ dutiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaram dutiyaṃ jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaram tatiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaram dutiyaṃ jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaram tatiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaram paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Na vattabbaṃ “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā ti?

Āmantā.

Hañci vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

15. Vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇam paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ, vāyokasiṇaṃ, nīlakaṣiṇaṃ, pītakaṣiṇaṃ, lohitaṇṇasiṇaṃ—pe—odātakasiṇaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Na vattabham “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vitakkasamuṭṭhānā¹ vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā ti?

Āmantā.

Hañci vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

17. Vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Saññāsamūṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, duttiyam jhānaṃ samāpannassa atthi saññā, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Saññāsamūṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, tattiyaṃ jhānaṃ—pe—catuttham jhānaṃ, ākāśānañcāyatanam, viññānañcāyatanam, ākiñcaññāyatanam samāpannassa atthi saññā, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

18. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Nanu “paṭhamam jhānaṃ samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth'eva suttanto ti?

¹ °samūṭṭhānā, P.S.

Āmantā.

Hañci “paṭhamam jhānam samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

19. “Paṭhamam jhānam samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

“Dutiyam jhānam samāpannassa vitakkavicārā niruddhā hontīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

“Paṭhamam jhānam samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

“Tatiyam jhānam samāpannassa pīti¹ niruddhā hoti—pe—catuttham jhānam samāpannassa assāsapassāsā niruddhā honti, ākāśānañcāyatanam samāpannassa rūpa-saññā niruddhā hoti, viññāṇaṇcāyatanam samāpannassa ākāśānañcāyatana-saññā niruddhā hoti, ākiñcaññāyatanam samāpannassa viññāṇaṇcāyatana-saññā niruddhā hoti—pe—nevasaññānāsaññāyatanam samāpannassa ākiñcaññāyatana-saññā niruddhā hoti, saññāvedayitanirodham samāpannassa saññā ca vedanā ca niruddhā hontīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa saññā ca vedanā cāti?

Na h’evam vattabbe—pe—

20. Na vattabbam “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu paṭhamassa jhānassa saddo kaṇṭhako² vutto Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci paṭhamassa jhānassa saddo kaṇṭhako vutto Bhagavatā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

21. Paṭhamassa jhānassa saddo kaṇṭhako vutto Bhagavatā ti, samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

¹ pīti, M.

² kaṇṭhako, P.; kandako, S₂.

Dutiyassa jhānassa vitakkavicārā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā—pe—tatiyassa jhānassa pīti kaṇṭhako vuttā Bhagavatā—pe—catutthassa jhānassa assāsapassāsā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, ākāśānañcāyatanam samāpannassa rūpasāññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, viññāṇañcāyatanam samāpannassa ākāśānañcāyatanasaññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, ākiñcaññāyatanam samāpannassa viññāṇañcāyatanasaññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, nevasāññānāsaññāyatanam samāpannassa ākiñcaññāyatanasaññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā—pe—saññāvedayitanirodham samāpannassa saññā ca vedanā ca kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, atthi tassa saññā ca vedanā cāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

22. Na vattabham “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Sikhissa Ānanda Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa abhibhū nāma sāvako brahmaloke t̥hito sahasasilokadhātum¹ sarena viññāpesi.

Ārabbhatha nikkamatha

Yuñjatha² Buddhasāsane,

Dhunātha maccuno senam

Nalāgāram³ va kuñjaro.

Yo imasmiṃ dhammavinaye

Appamatto viharissati,

Pahāya⁴ jātisaṃsāram

Dukkhass'antaṃ karissatīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi samāpannassa atthi vacībhedo ti.

Vacībheda kathā.

II. 6.

1. Dukkāhāro maggaṅgaṃ⁵ maggapariyāpannan ti?

¹ dasasahassi°, M.

² yuñcatha, P.

³ nalāgāram, P.S.

⁴ pahāti, P.S.

⁵ maggaṃ, P.

Āmantā.

Ye keci “dukkhan ti” vācam bhāsanti, sabbe te maggam bhāventīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Ye keci “dukkhan ti” vācam bhāsanti, sabbe te maggam bhāventīti?

Āmantā.

Bālaputhujjanā “dukkhan ti” vācam bhāsanti, bāla-puthujjanā maggam bhāventīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Mātughātakā — pe — pitughātakā, arahantaghātakā, rūhiruppādakā¹ — pe — samghabhedakā “dukkhan ti” vācam bhāsanti, samghabhedakā maggam bhāventīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

D u k k h ā h ā r a k a t h ā.

II. 7.

1. Ekam cittam divasam tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Upaḍḍhadivaso uppādakkhaṇo,² upaḍḍhadivaso vayakkhaṇo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Ekam cittam dve divase tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Divaso uppādakkhaṇo, divaso vayakkhaṇo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Ekam cittam cattāro divase tiṭṭhati—pe—attha divase tiṭṭhati, dasa divase tiṭṭhati, vīsati divase tiṭṭhati, māsam tiṭṭhati, dve māse tiṭṭhati, cattāro māse tiṭṭhati, attha māse tiṭṭhati, dasa māse tiṭṭhati, samvaccharam tiṭṭhati, dve vassāni tiṭṭhati, cattāri vassāni tiṭṭhati, attha vassāni tiṭṭhati, dasa vassāni tiṭṭhati, vīsati vassāni tiṭṭhati, timsa vassāni tiṭṭhati, cattārīsa vassāni tiṭṭhati, paññāsa vassāni tiṭṭhati, vassasatam tiṭṭhati, dve vassa-

¹ lohituppādakā, M.

² °khaṇe, P.

satāni tiṭṭhati, cattāri vassasatāni tiṭṭhati, pañca vassasatāni tiṭṭhati, vassasahassam tiṭṭhati, dve vassasahassāni tiṭṭhati, cattāri vassasahassāni tiṭṭhati, atṭha vassasahassāni tiṭṭhati, soḷasa vassasahassāni tiṭṭhati, kappam tiṭṭhati, dve kappe tiṭṭhati, atṭha kappe tiṭṭhati, soḷasa kappe tiṭṭhati, battimsa kappe tiṭṭhati, catusatṭhī kappe tiṭṭhati, pañca kappasatāni tiṭṭhati, kappasahassam tiṭṭhati, dve kappasahassāni tiṭṭhati, atṭha kappasahassāni tiṭṭhati, soḷasa kappasahassāni tiṭṭhati, vīsati kappasahassāni tiṭṭhati, cattārīsa kappasahassāni tiṭṭhati, satṭhikappasahassāni tiṭṭhati,—pe—caturāsīti vassaahasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Dve cattārīsa kappasahassāni uppādakkhaṇo, dve cattārīsa kappasahassāni vayakkhaṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Ekam cittam divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Atth'aññe dhammā ekāhaṃ bahu pi¹ uppajjitvā nirujjhantīti?

Āmantā.

Te dhammā cittena lahuparivattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Te dhammā cittena lahuparivattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Nāhaṃ Bhikkhave aññaṃ ekam dhammaṃ pi samanupassāmi evaṃ lahuparivattaṃ yathayidaṃ² cittam. Yāvañ c'idaṃ Bhikkhave upamā pi na sukarā yāva lahuparivattaṃ cittan ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Te dhammā cittena lahuparivattā ti.”

3. Te dhammā cittena lahuparivattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Seyyathāpi Bhikkhave

¹ bahuppi, M. ² M. inserts bhikkhave after yathayidaṃ.

makkato¹ araññe pavane caramāno sākhaṃ gaṇhāti, taṃ muñcitvā aññaṃ gaṇhāti, taṃ muñcitvā aññaṃ gaṇhāti, evameva kho Bhikkhave yadidaṃ vuccati “cittaṃ iti pi,” “mano iti pi,” “viññāṇaṃ iti pi,” taṃ rattiyaṃ ca divasassa ca aññad eva uppajjati, aññaṃ nirujjhatīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Te dhammā cittaena lahupari-vattā ti.”

4. Ekam cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Cakkhuviññāṇaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sotaviññāṇaṃ—pe—ghānaviññāṇaṃ, jivhāviññāṇaṃ, kāyaviññāṇaṃ, akusalaṃ cittaṃ, rāgasahagataṃ dosasahagataṃ mohasahagataṃ mānasahagataṃ diṭṭhisahagataṃ vicikicchāsahagataṃ thīnasahagataṃ uddhaccasahagataṃ ahirikasahagataṃ anottappasahagataṃ cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

5. Ekam cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Yen’eva cittaena cakkhunā rūpaṃ passati, ten’eva cittaena sotena saddaṃ suṇāti—pe—ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya rasaṃ sāyati, kāyena phoṭṭhabbaṃ phusati—pe—manasā dhammaṃ vijānāti—pe—yen’eva cittaena manasā dhammaṃ vijānāti, ten’eva cittaena cakkhunā rūpaṃ passati—pe—sotena saddaṃ suṇāti, ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya rasaṃ sāyati, kāyena phoṭṭhabbaṃ phusatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

6. Ekam cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Yen’eva cittaena abhikkamati ten’eva cittaena paṭikkamati, yen’eva cittaena paṭikkamati ten’eva cittaena abhikkamati, yen’eva cittaena āloketi ten’eva cittaena viloketi,

¹ maggato, P.S.

yen'eva cittena viloketi ten'eva cittena āloketi, yen'eva cittena sammīñjeti¹ ten'eva cittena pasāreti, yen'eva cittena pasāreti ten'eva cittena sammīñjetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Manussānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Cātummahārājikānaṃ devānaṃ—pe—Tāvatisānaṃ devānaṃ, Yāmānaṃ devānaṃ, Tusitānaṃ devānaṃ, Nimmānaratīnaṃ devānaṃ, Paranimmitavasavattīnaṃ devānaṃ, Brahmaṃpārisajjānaṃ devānaṃ, Brahmaṃparohitānaṃ devānaṃ, Mahābrahmānaṃ devānaṃ, Parittābhānaṃ devānaṃ, Appamāṇābhānaṃ devānaṃ, Ābhassārānaṃ devānaṃ, Parittasubhānaṃ devānaṃ, Appamāṇasubhānaṃ devānaṃ, Subhakiṇṇānaṃ devānaṃ, Vehapphalānaṃ devānaṃ, Avihānaṃ devānaṃ, Atappānaṃ devānaṃ, Sudassānaṃ devānaṃ, Sudassīnaṃ devānaṃ—pe—Akaniṭṭhānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ vīsati kappasahassāni āyuppanānaṃ, ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ vīsati kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Manussānaṃ vassasataṃ āyuppanānaṃ, manussānaṃ ekaṃ cittaṃ vassasataṃ tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ vīsati kappasahassāni āyuppanānaṃ, ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ vīsati kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

¹ āsamiñjeti, P.

Cātummahārājikānaṃ devānaṃ pañca vassasatāni āyup-
pamāṇaṃ, cātummahārājikānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ
pañca vassasatāni tiṭṭhati—pe—vassasahassaṃ tiṭṭhati,
dve vassasahassāni tiṭṭhati, cattāri vassasahassāni tiṭṭhati,
aṭṭha vassasahassāni tiṭṭhati, soḷasa vassasahassāni tiṭ-
ṭhati, kappassa tatiyabhāgaṃ tiṭṭhati, upaḍḍhakappaṃ
tiṭṭhati, ekaṃ kappam tiṭṭhati, dve kappe tiṭṭhati, cattāro
kappe tiṭṭhati, aṭṭha kappe tiṭṭhati, soḷasa kappe tiṭṭhati,
battimsa kappe tiṭṭhati, catusatthi kappe tiṭṭhati, pañca
kappasatāni tiṭṭhati, kappasahassaṃ tiṭṭhati, dve kappas-
ahassāni tiṭṭhati, cattāri kappasahassāni tiṭṭhati, aṭṭha
kappasahassāni tiṭṭhati—pe—Akaniṭṭhagānaṃ devānaṃ
soḷasa kappasahassāni āyuppamāṇaṃ, Akaniṭṭhagānaṃ
devānaṃ ekaṃ cittaṃ soḷasa kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ cittaṃ muhut-
taṃ muhuttaṃ uppajjati, muhuttaṃ muhuttaṃ nirujjha-
tīti?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanūpagā devā muhuttaṃ muhuttaṃ
cavanti, muhuttaṃ muhuttaṃ uppajjantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ
yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanūpagā devā yen'eva cittaṃ uppajjanti,
ten'eva cittaṃ cavantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cittaṭṭhikathā.

II. 8.

1. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā¹ kukkuḷā ti?

Āmantā.

Nanu atthi sukhā vedanā, kāyikaṃ sukhaṃ, cetasikaṃ

¹ anodhiṃ katvā, M.

sukhaṃ, dibbaṃ sukhaṃ, mānusaṃ sukhaṃ, lābha-sukhaṃ, sakkārasukhaṃ, yānasukhaṃ, sayanasukhaṃ, issariyasukhaṃ, adhipaccasukhaṃ, gīhisukhaṃ, sāmāñña-sukhaṃ, sāsavaṃ sukhaṃ, anāsavaṃ sukhaṃ, upadhi-sukhaṃ, nirupadhisukhaṃ, sāmisaṃ sukhaṃ, nisāmisaṃ sukhaṃ, sappītikaṃ sukhaṃ, nippītikaṃ sukhaṃ, jhāna-sukhaṃ, vimuttasukhaṃ, kāmasukhaṃ, nekkhammasukhaṃ, pavivekasukhaṃ, upasamasukhaṃ, sambodhisukhaṃ ti?

Āmantā.

Hañci atthi sukhā vedanā—pe—sambodhisukhaṃ, no vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

2. Na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Sabbam Bhikkhave ādittaṃ. Kiñ ca Bhikkhave sabbam ādittaṃ? Cakkhum Bhikkhave ādittaṃ, rūpā ādittā, cakkhuviññāṇaṃ ādittaṃ, cakkhusamphasso āditto, yaṃ p’idaṃ¹ cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, taṃ pi ādittaṃ. Kena ādittaṃ?² Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṃ, jātiyā jarāmarañena, sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittan ti vadāmi. Sotaṃ ādittaṃ, saddā ādittā—pe—ghānaṃ ādittaṃ, gandhā ādittā—pe—jivhā ādittā, rasā ādittā—pe—kāyo āditto, phoṭṭhabbā ādittā—pe—mano āditto, dhammā ādittā, manoviññāṇaṃ ādittaṃ, manosamphasso āditto, yaṃ p’idaṃ manosamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, taṃ pi ādittaṃ. Kena ādittaṃ? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṃ, jātiyā jarāmarañena, sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittan ti vadāmīti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

¹ yaṃ idaṃ, M.

² P.S.S.₂ omit Kena ādittaṃ.

Tena hi sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.

3. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Pañc’ime Bhikkhave kāmaguṇā. Katame pañca? Cakkhuviññeyyā rūpā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamhitā rajanīyā, sota-viññeyyā saddā—pe—ghānaviññeyyā gandhā—pe—jivhā-viññeyyā rasā—pe—kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamhitā rajanīyā: ime kho Bhikkhave pañca kāmaguṇā ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

4. Na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Lābhā vo¹ Bhikkhave, suladdhaṃ vo² Bhikkhave, khaṇo vo paṭividdho brahmacariyavāsāya. Diṭṭhā mayā Bhikkhave cha phassāyatanikā nāma nirayā, tattha yaṃ kiñci cakkhunā rūpaṃ passati, aniṭṭharūpaṃ ñeva passati, no iṭṭharūpaṃ; akantarūpaṃ ñeva passati, no kantarūpaṃ; amanāparūpaṃ ñeva passati, no manāparūpaṃ: yaṃ kiñci sotena saddaṃ sunāti—pe—ghānena gandhaṃ ghāyati—pe—jivhāya rasaṃ sāyati—pe—kāyena phoṭṭhabbaṃ phusati—pe—manasā dhammaṃ vijānāti, aniṭṭharūpaṃ ñeva vijānāti, no iṭṭharūpaṃ; akantarūpaṃ ñeva vijānāti, no kantarūpaṃ; amanāparūpaṃ ñeva vijānāti, no manāparūpaṃ ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.

5. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti?

Āmantā.

Nānu vuttaṃ Bhagavatā—“Lābhā vo Bhikkhave, suladdhaṃ vo Bhikkhave, khaṇo vo paṭividdho brahmacariyavāsāya. Diṭṭhā mayā Bhikkhave cha phassāya-

¹ te, P.S₂.

² suladdhan to, P.

tanikā nāma saggā, tattha yaṃ kiñci cakkhunā rūpaṃ passati, iṭṭharūpaṃ ñeva passati, no aniṭṭharūpaṃ ; kantarūpaṃ ñeva passati, no akantarūpaṃ ; manāparūpaṃ ñeva passati, no amanāparūpaṃ : yaṃ kiñci sotena saddaṃ sunāti—pe—ghānena gandhaṃ ghāyati—pe—jivhāya rasaṃ sāyati—pe—kāyena phoṭṭhabbaṃ phusati—pe—manasā dhammaṃ vijānāti, iṭṭharūpaṃ ñeva vijānāti, no aniṭṭharūpaṃ ; kantarūpaṃ ñeva passati, no akantarūpaṃ ; manāparūpaṃ ñeva passati, no amanāparūpaṃ ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

6. Na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti”?

Āmantā.

Nanu yad aniccaṃ taṃ dukkhaṃ vuttaṃ Bhagavatā, sabbe saṃkhārā aniccā ti?

Āmantā.

Hañci yad aniccaṃ taṃ dukkhaṃ vuttaṃ Bhagavatā, sabbe saṃkhārā aniccā, tena vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

7. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti?

Āmantā.

Dānaṃ aniṭṭhaphalaṃ akantaphalaṃ amanuññaphalaṃ secanakaphalaṃ dukkhindriyaṃ¹ dukkhavipākaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sīlaṃ—pe—uposatho—pe—bhāvanā—pe—brahmācariyaṃ aniṭṭhaphalaṃ akantaphalaṃ amanuññaphalaṃ secanakaphalaṃ dukkhindriyaṃ dukkhavipākaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Nanu dānaṃ iṭṭhaphalaṃ kantaphalaṃ manuñña-phalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ ti?

Āmantā.

Hañci dānaṃ iṭṭhaphalaṃ kantaphalaṃ manuñña-phalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ,

¹ dukkhudrayaṃ, M. always.

no vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

Nanu sīlaṃ—pe—uposatho—pe—bhāvanā—pe—brahmacariyaṃ iṭṭhaphalaṃ kantaphalaṃ manuññaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ ti?

Āmantā.

Hañci brahmacariyaṃ iṭṭhaphalaṃ kantaphalaṃ manuññaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ, no vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

8. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sukho viveko¹ tuṭṭhassa
Sutadhammaṣṣa passato
Abyāpajjhaṃ sukhaṃ loke
Pānabhūtesu saññamo.
Sukhā virāgatā loke
Kāmānaṃ samatikkamo
Asmimānassa yo vinayo
Etaṃ ve paramaṃ sukhaṃ.
Taṃ sukhena sukhaṃ pattaṃ
Accantaṃ sukhaṃ eva taṃ
Tisso vijjā anuppattā
Etaṃ ve² paramaṃ sukhaṃ ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

K u k k u ḷ a k a t h ā.

II. 9.

1. Anupubbābhisamayo ti?

Āmantā.

¹ vipāko, P.

² ce, P.

Anupubbena sotāpattimaggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anupubbena sotāpattimaggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sotāpattiphalāṃ sacchikarotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anupubbābhisamayo ti ?

Amantā.

Anupubbena sakadāgāmimaggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anupubbena sakadāgāmimaggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sakadāgāmiphalaṃ sacchikarotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Anupubbābhisamayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmimaggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anupubbena anāgāmimaggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmiphalaṃ sacchikarotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Anupubbābhisamayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattamaggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anupubbena arahattamaggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattaphalaṃ sacchikarotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti ?

Sakkāyaditṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāṃsāṃ tadekatṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ sotāpanno, catubhāgaṃ na sotāpanno ; catubhāgaṃ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato¹

¹ avikato, P.S₂.

sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā¹ viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī,² Buddhhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—Saṃghe—pe—ariyakantehi sīlehi samannāgato, catubhāgaṃ na ariyakantehi sīlehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Samudayadassanena—pe—nirodhadassanena—pe—maggadassanena kiṃ jahatīti?

Sakkāyaditṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāṇāsāṃ tadekatṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ sotāpanno, catubhāgaṃ na sotāpanno; catubhāgaṃ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī, Buddhhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—Saṃghe—pe—ariyakantehi sīlehi samannāgato, catubhāgaṃ na ariyakantehi sīlehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti?

Olārikaṃ kāmarāgaṃ olārikaṃ byāpādaṃ tadekatṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ sakadāgāmī, catubhāgaṃ na sakadāgāmī; catubhāgaṃ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayadassanena—pe—nirodhadassanena—pe—maggadassanena kiṃ jahatīti?

Olārikaṃ kāmarāgaṃ olārikaṃ byāpādaṃ tad ekatṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ sakadāgāmī, catubhāgaṃ na sakadāgāmī; catubhāgaṃ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato

¹ phussitvā, P.S.S₂.

² ekabījī, P.S₂.

sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kim jahatīti?

Aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ anāgāmī, catubhāgaṃ na anāgāmī; catubhāgaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ antarāparinibbāyī¹ — pe — upahaccaparinibbāyī — pe — asaṃkhāraparinibbāyī — pe — sasāṃkhāraparinibbāyī — pe — uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmī, catubhāgaṃ na uddhamsoṭo na akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayadassanena — pe — nirodhadassanena — pe — maggadassanena kim jahatīti?

Aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ anāgāmī, catubhāgaṃ na anāgāmī; catubhāgaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ antarāparinibbāyī — pe — upahaccaparinibbāyī — pe — asaṃkhāraparinibbāyī — pe — sasāṃkhāraparinibbāyī — pe — uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmī, catubhāgaṃ na uddhamsoṭo na akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kim jahatīti?

Rūparāgaṃ arūparāgaṃ mānaṃ uddhaccaṃ avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ Arahā, catubhāgaṃ na Arahā; catubhāgaṃ arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na

¹ °parinibbāyī, P.S.S₂.

kāyena phusitvā viharati ; catubhāgaṃ vītaraṅgaṃ vītadoso vītamoḥ katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhitapaligho samkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātappaṃ pahīnaṃ, bhāvetappaṃ bhāviṃ — pe — sacchikātaṃ sacchikataṃ, catubhāgaṃ sacchikātaṃ na sacchikataṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayadassanena — pe — nirodhadassanena — pe — maggadassanena kiṃ jāhatīti ?

Rūparāgaṃ arūparāgaṃ mānaṃ uddhaccaṃ avijjaṃ tadekatthe ca kilese catubhāgaṃ jāhatīti.

Catubhāgaṃ Arahā, catubhāgaṃ na Arahā ; catubhāgaṃ arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati ; catubhāgaṃ vītaraṅgaṃ vītadoso vītamoḥ katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhitapaligho samkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātappaṃ pahīnaṃ, bhāvetappaṃ bhāviṃ — pe — sacchikātaṃ sacchikataṃ, catubhāgaṃ sacchikātaṃ na sacchikataṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṃ dakkhanto “ paṭipannako ti ” vattabbo ti ?

Āmantā.

Dukkhe diṭṭhe “ phale ṭhito ti ” vattabbo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayaṃ dakkhanto — pe — nirodhaṃ dakkhanto “ paṭipannako ti ” vattabbo ti ?

¹ vattabbako ti, P.

Āmantā.

Nirodhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Dukkhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, dukkhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Samudayaṃ dakkhanto — pe — nirodhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, nirodhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, dukkhe diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayaṃ dakkhanto — pe — nirodhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, nirodhe diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo dukkhe diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Niratthiyaṃ¹ dukkhadassanan ti?

¹ nidattiyaṃ, M.; niratṭhiyaṃ, P.S₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayaṃ dakkhanto — pe — nirodhaṃ dakkhanto
“paṭipannako ti” vattabbo nirodhe diṭṭhe na vattabbaṃ
“phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Niratthiyaṃ nirodhadassanaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Dukkhe diṭṭhe cattāri saccāni diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Dukkhasaccaṃ cattāri saccānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpakkhandhe aniccato diṭṭhe pañcakkhandhā aniccato
diṭṭhā hontīti?

Āmantā.

Rūpakkhandho pañcakkhandhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Cakkhāyatane aniccato diṭṭhe dvādasāyatanāni
aniccato diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṃ dvādasāyatanānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhudhātuyā aniccato diṭṭhāya aṭṭhārasa dhātuyo
aniccato diṭṭhā hontīti?

Āmantā.

Cakkhudhātu aṭṭhārasa dhātuyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhundriye aniccato diṭṭhe bāvisatindriyāni aniccato
diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Cakkhundriyaṃ bāvisatindriyānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Catūhi nāṇehi ¹ sotāpattiphalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Cattāri sotāpattiphalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhahi nāṇehi sotāpattiphalaṃ sacchikarotīti?

¹ viññāṇahi, P.

Āmantā.

Attha sotāpattiphalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dvādasahi nāṇehi sotāpattiphalāṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Dvādasā sotāpattiphalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Catucattārīsāya nāṇehi sotāpattiphalāṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Catucattārīsa sotāpattiphalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattasattatiyā nāṇehi sotāpattiphalāṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Sattasattati sotāpattiphalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Na vattabbaṃ “Anupubbābhisamayo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā — “Seyyathāpi Bhikkhave mahāsamuddo anupubbaninno anupubbapoṇo anupubbapabbhāro na ¹ āyataken' eva papāto, ² evameva kho Bhikkhave imasmiṃ Dhammavinaye anupubbāsikkhā anupubbakiriya anupubbapaṭipadā na āyataken' eva aññāpaṭi-vedho ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anupubbābhisamayo ti.

18. Na vattabbaṃ “Anupubbābhisamayo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Anupubbena medhāvī

Thokaṃ thokaṃ ³ khaṇe khaṇe

Kammāro rajatass' ⁴ eva

Niddhame malaṃ attano ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anupubbābhisamayo ti.

¹ P. omits na.

² pāto, P.

³ thokathokam, P.S.S₂.

⁴ rajakass'eva, P.S₂.

19. Anupubbābhisamayo ¹ ti ?

Āmantā.

Nanvāyasmā Gavampatī thero bhikkhū ² etad avoca—
“Sammukhā me taṃ āvuso Bhagavato sutam, sammukhā
paṭiggahītaṃ—‘Yo Bhikkhave dukkhaṃ passati, dukkha-
samudayaṃ pi so passati, dukkhanirodhaṃ pi passati,
dukkhanirodhagaminipatipadaṃ pi passati. Yo dukkha-
samudayaṃ passati, dukkhaṃ pi so passati, dukkhaniro-
dhaṃ pi passati, dukkhanirodhagaminipatipadaṃ pi
passati. Yo dukkhanirodhaṃ passati, dukkhaṃ pi so
passati, dukkhasamudayaṃ pi passati, dukkhanirodhagā-
minipatipadaṃ pi passati. Yo dukkhanirodhagāminipa-
tīpadaṃ passati, dukkhaṃ pi so passati, dukkhasamuda-
yaṃ pi passati, dukkhanirodhaṃ pi passatīti.’” Atth’eva
suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ, “Anupubbābhisamayo ti.”

20. Anupubbābhisamayo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sahā v’assa dassanasampadāya —pe— cha cābhiṭṭhā-
nāni abhabbo kātun ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Anupubbābhisamayo ti.”

21. Anupubbābhisamayo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Yasmiṃ Bhikkhave sam-
aye ariyasāvakassa virajaṃ vītamalaṃ dhammacakkhuṃ
udapādi, ‘yaṃ kiñci samudayadhammaṃ, sabbaṃ taṃ
nirodhadhammaṃ ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave
ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pahīyanti, sakkāyaditṭhi,
vicikicchā, sīlabbataparāmāso ti.” Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Anupubbābhisamayo ti.”

A n u p u b b ā b h i s a m a y a k a t h ā .

¹ M. K. insert na vattabbaṃ.

² bhikkhu, P.

II. 10.

1. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Lokuttare sote paṭihaññati no lokiye, lokuttarena viññānena paṭivijānanti no lokiye, sāvaka paṭivijānanti no puthujjanā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu Buddhassa bhagavato vohāro lokiye sote paṭihaññatīti?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāro lokiye sote paṭihaññati, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

Nanu Buddhassa bhagavato vohāraṃ lokiye viññānena paṭivijānanti ti?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāraṃ lokiye viññānena paṭivijānanti, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

Nanu Buddhassa bhagavato vohāraṃ puthujjanā paṭivijānanti ti?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāraṃ puthujjanā paṭivijānanti, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

2. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Maggo, phalaṃ, nibbānaṃ, sotāpattimaggo, sotāpatti-phalaṃ, sakadāgāmi-maggo, sakadāgāmi-phalaṃ, anāgāmi-maggo, anāgāmi-phalaṃ, arahattamaggo, arahattaphalaṃ, saṭipatthānaṃ, sammappadhānaṃ, iddhipādā, indriyaṃ, balaṃ, bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇantīti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo sotaviññeyyo, sotasmim paṭihaññati, sotassa āpātham¹ āgacchatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na sotaviññeyyo, na sotasmim paṭihaññati, na sotassa āpātham āgacchatīti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na sotaviññeyyo, na sotasmim paṭihaññati, na sotassa āpātham āgacchatī, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

4. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāre rajjeyyun² ti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo rāgaṭṭhānīyo, rajanīyo, kamanīyo, madanīyo, bandhanīyo, mucchanīyo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na rāgaṭṭhānīyo, na rajanīyo, na kamanīyo, na madanīyo, na bandhanīyo, na mucchanīyo ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na rāgaṭṭhānīyo, na rajanīyo, na kamanīyo, na madanīyo, na bandhanīyo, na mucchanīyo, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

5. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāram dusseyyun ti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo dosaṭṭhānīyo, kopaṭṭhānīyo, paṭighaṭṭhānīyo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na dosaṭṭhānīyo, na kopaṭṭhānīyo, na paṭighaṭṭhānīyo ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na dosaṭṭhānīyo, na kopaṭṭhā-

¹ ābādham, P.S.₂.

² dajjo, P.

nīyo, na paṭighaṭṭhānīyo, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

6. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāre muyheyyun¹ ti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo mohaṭṭhānīyo, aññāṇakaraṇo, acakkhukaraṇo, paññānirodhiko, vighātapakkhiko, anibbānasamvattaniko ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na mohaṭṭhānīyo, na aññāṇakaraṇo, na acakkhukaraṇo, paññāvuddhiko,² avighātapakkhiko, nibbānasamvattaniko ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na mohaṭṭhānīyo, na aññāṇakaraṇo, na acakkhukaraṇo, paññāvuddhiko, avighātapakkhiko, nibbānasamvattaniko, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

7. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Ye keci Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, sabbe te maggaṃ bhāventīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Ye keci Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, sabbe te maggaṃ bhāventīti?

Āmantā.

Bālaputhujjanā Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, bālaputhujjanā maggaṃ bhāventīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Mātughātakā — pe — pitughātakā, arahantaghātakā, ruhiruppādakā³—pe—saṃghabhedakā Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, saṃghabhedakā maggaṃ bhāventīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ muyhantīti, P.S.S₂.

² buddhiko, P.S₂.

³ lohituppādakā, P.S₂.

8. Labbhā sovaṇṇayāya¹ laṭṭhiyā dhañṇapuñjo pi suvaṇṇapuñjo pi ācikkhitun ti?

Āmantā.

Evameva Bhagavā lokuttarena vohārena lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharatīti.

Labbhā elañḍiyāya² laṭṭhiyā dhañṇapuñjo pi suvaṇṇapuñjo pi ācikkhitun ti?

Āmantā.

Evameva Bhagavā lokiyena vohārena lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharatīti.

9. Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti?

Āmantā.

Lokiyaṃ voharantassa so lokiye sote paṭihañṇati, lokuttaraṃ voharantassa lokuttare sote paṭihañṇati; lokiyaṃ voharantassa lokiyena viññāṇena paṭivijānanti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttarena viññāṇena paṭivijānanti; lokiyaṃ voharantassa puthujjanā paṭivijānanti lokuttaraṃ voharantassa sāvakā paṭivijānantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Na vattabbaṃ “Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharatīti?

Āmantā.

Hañci Bhagavā lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharati, tena vata re vattabbe “Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti.”

11. Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti?

Āmantā.

Maggaṃ voharantassa maggo hoti, amaggaṃ voharan-

¹ sovaṇṇamayāya, M.K.

² elañḍhatiyāya, P.; elañḍhayāya, S₂.

tassa amaggo hoti ; phalaṃ voharantassa phalaṃ hoti, aphalaṃ voharantassa aphalaṃ hoti ; nibbānaṃ voharantassa nibbānaṃ hoti, anibbānaṃ voharantassa anibbānaṃ hoti ; saṃkhataṃ voharantassa saṃkhataṃ hoti, asaṃkhataṃ voharantassa asaṃkhataṃ hoti ; rūpaṃ voharantassa rūpaṃ hoti, arūpaṃ voharantassa arūpaṃ hoti ; vedanaṃ voharantassa vedanā hoti, avedanaṃ voharantassa avedanā hoti ; saññaṃ voharantassa saññā hoti, asaññaṃ voharantassa asaññā hoti ; saṃkhāre voharantassa saṃkhārā honti, asaṃkhāre voharantassa asaṃkhārā honti ; viññāṇaṃ voharantassa viññāṇaṃ hoti, aviññāṇaṃ voharantassa aviññāṇaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

V o h ā r a k a t h ā .

II. 11.

1. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Dve ¹ dukkhanirodhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve dukkhanirodhā ti ?

Āmantā.

Dve nirodhasaccānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti ?

Āmantā.

Dve dukkhasaccānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti ?

Āmantā.

Dve samudayasaccānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti ?

Āmantā.

¹ P.S.S₂. omit dve.

Dve maggasaccānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni ¹—pe—dve leṇāni, dve saraṇāni, dve parāyanāni, dve accutāni, ² dve amatāni—pe—, dve nibbānānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nibbānānīti ?

Āmantā.

Atthi dvinnam nibbānānam uccanīcatā hīnapaṇītataṃ ukkaṃsāvakaṃso sīmā vā bhedo vā rājī vā antarikā ³ vā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Nanu appaṭisaṃkhāniruddhe ⁴ saṃkhāre paṭisaṃkhā nirodhentīti ?

Āmantā.

Hañci appaṭisaṃkhāniruddhe saṃkhāre paṭisaṃkhā nirodhenti, no vata re vattabbe “Dve nirodhā ti.”

3. Na vattabbam “Dve nirodhā ti” ?

Āmantā.

Nanu appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā, paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā ti ?

Āmantā.

Hañci appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā, paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā, tena vata re vattabbe “Dve nirodhā ti.”

4. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā ariyamaggaṃ āgamaṃ ⁵ niruddhā ti ?

Āmantā.

¹ tāṇāni, P.

² accuttāni, P.

³ anantarikā, P.; anantarikā, S₂.

⁴ °ddhā, P.

⁵ āramma, P.S₂.

Appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā ariyamaggaṃ āgamma
niruddhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā na puna uppajjantīti ?

Āmantā.

Appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā na puna uppajjantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṃ “Dve nirodhā ti.”

Nirodhakathā

Tassa uddānaṃ

Parūpahāro, Aññāṇaṃ, Kaṃkhā, Paravitāraṇā,
Vacībhedo, Dukkāhāro, Tṭhiti, Kukkulā, Saṃkhārā,
Eko abhisamayo, Eko vohāro, Eko nirodho ti.

Dutiyo Vaggo.

III. 1.

1. Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Tathāgatabalaṃ sāvakaḥ, sāvakaḥ Tathāgatabalaṃ¹ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Taṃ ñeva Tathāgatabalaṃ taṃ sāvakaḥ, taṃ sāvakaḥ Tathāgatabalaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Yādisaṃ Tathāgatabalaṃ, tādisaṃ sāvakaḥ ;
yādisaṃ sāvakaḥ, tādisaṃ Tathāgatabalaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Yādiso Tathāgatassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā, tādiso sāvakaḥ pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Tathāgato Jino Satthā Sammāsambuddho Sabbaññū
Sabbadassāvī² Dhammasāmi Dhammapaṭisaraṇo ti?

Āmantā.

Sāvako Jino Satthā Sammāsambuddho Sabbaññū
Sabbadassāvī Dhammasāmi Dhammapaṭisaraṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Tathāgato anuppannassa maggassa uppādetā asaṅjātassa

¹ P.S.S.₂ omit Tathāgatabalaṃ ti.

² °dayāvi, P.

maggassa sañjanetā anakkhātassa maggassa akkhātā
maggaññū maggavidū maggakovido¹ ti?

Āmantā.

Sāvako anuppannassa maggassa uppādetā asañjātassa
maggassa sañjanetā anakkhātassa maggassa akkhātā
maggaññū maggavidū maggakovido ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Indriyaparopariyattam yathābhūtam nāṇam Tathā-
gatabalam sāvakasādhāraṇan ti?

Āmantā.

Sāvako sabbaññū sabbadassāvī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sāvako ṭhānāṭhānam jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako ṭhānāṭhānam jānāti, tena vata re vattabbe
“Ṭhānāṭhānam yathābhūtam nāṇam Tathāgatabalam
sāvakasādhāraṇan ti.”

5. Sāvako atitānāgatapaccuppannānam kammamā-
dānānam ṭhānaso hetuso vipākam jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako atitānāgatapaccuppannānam kamma-
samādānānam ṭhānaso hetuso vipākam jānāti, tena vata
re vattabbe “Atitānāgatapaccuppannānam kammamā-
dānānam ṭhānaso hetuso vipākam yathābhūtam nāṇam
Tathāgatabalam sāvakasādhāraṇan ti.”

6. Sāvako sabbatthagāminipaṭipadam jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako sabbatthagāminipaṭipadam jānāti, tena
vata re vattabbe “Sabbatthagāminipaṭipadam yathā-
bhūtam nāṇam Tathāgatabalam sāvakasādhāraṇan ti.”

7. Sāvako anekadhātum nānādhātum lokam jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako anekadhātum nānādhātum lokam jānāti,
tena vata re vattabbe “Anekadhātum nānādhātum lokam
yathābhūtam nāṇam Tathāgatabalam sāvakasādhāraṇan
ti.”

¹ kovidho, P.S₂.

8. Sāvako sattānaṃ nānādhimuttikatam jānātīti ?
Āmantā.

Hañci sāvako sattānaṃ nānādhimuttikatam jānāti, tena vata re vattabbe “Sattānaṃ nānādhimuttikatam yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

9. Sāvako jhānavimokkhasamādhisamāpattinaṃ¹ saṃkilesaṃ vohānaṃ vuṭṭhānaṃ jānātīti ?

Āmantā.

Hañci sāvako jhānavimokkhasamādhisamāpattinaṃ saṃkilesaṃ vohānaṃ vuṭṭhānaṃ jānāti, tena vata re vattabbe “Jhānavimokkhasamādhisamāpattinaṃ saṃkilesaṃ vohānaṃ vuṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

10. Sāvako pubbenivāsānussatiṃ jānātīti ?

Āmantā.

Hañci sāvako pubbenivāsānussatiṃ jānāti, tena vata re vattabbe “Pubbenivāsānussatiṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

11. Sāvako sattānaṃ cutūpapātaṃ jānātīti ?

Āmantā.

Hañci sāvako sattānaṃ cutūpapātaṃ jānāti, tena vata re vattabbe “Sattānaṃ cutūpapātaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

12. Nanu Tathāgatassāpi² āsavā khīṇā, sāvakassāpi āsavā khīṇā ti ?

Āmantā.

Atthi kiñci nānākaraṇaṃ Tathāgatassa vā sāvakassa vā āsavakkhayena vā āsavakkhayaṃ vimuttiyā vā vimuttiṃ ?
N’atthi.

Hañci n’atthi kiñci nānākaraṇaṃ Tathāgatassa vā sāvakassa vā āsavakkhayena vā āsavakkhayaṃ vimuttiyā vā vimuttiṃ, tena vata re vattabbe “Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

13. Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti ?

¹ vimokha°, P.S₂.

² Tathāgatassāti, P.S₂.

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathā-
gatabalaṃ sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathā-
gatabalaṃ sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

B a l a k a t h ā.

III. 2.

1. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ sotāpattimaggo sotāpat-
tiphalaṃ sakadāgāmimaggo sakadāgāmiphalaṃ anāgāmi-
maggo anāgāmiphalaṃ arahattamaggo arahattaphalaṃ
saṭipatṭhānaṃ sammappadhānaṃ iddhipādā indriyaṃ
balaṃ bojjaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

2. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ ti?

Āmantā.

Suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Suññatārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasi-
karotīti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasi-
karotīti?

Āmantā.

Dvinnāṃ phassānaṃ dvinnāṃ cittānaṃ samodhānaṃ
hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, appaṇihitañ ca manasikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Thānāṭhānañ ca manasikaroti, appaṇihitañ ca manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānaṃ dvinnam cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Satipaṭṭhānā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sammappadhānā, iddhipādā,¹ indriyā, balā, bojjhaṅgā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bojjhaṅgā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitārammaṇā ti?

¹ iddhipādā, P.S.

Āmantā.

Ṭhānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Ṭhānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “suññatārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ṭhānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “appaṇihitārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ṭhānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ —pe— animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Sammappadhānā—pe—bojjhaṅgā ariyā, na vattabbā “appaṇihitārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ sotāpattimaggo sotāpatti-phalaṃ sakadāgāmiccaṃ sakadāgāmiccaphalaṃ anāgāmiccaṃ anāgāmiccaphalaṃ arahattamaggo arahattaphalaṃ satipaṭṭhānaṃ sammappadhānaṃ iddhipādā indriyaṃ balaṃ bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Suññatārammaṇan ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapātañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapātañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnāṃ phassānaṃ dvinnāṃ cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Appaṇihitārammaṇan ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapātañ ca manasikaroti, appaṇihitañ ca manasikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapātañ ca manasikaroti, appaṇihitañ ca manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnāṃ phassānaṃ dvinnāṃ cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Satipaṭṭhānā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sammappadhānā, iddhipādā, indriyā, balā, boj-
jhaṅgā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bojjhaṅgā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitā-
rammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathā-
gatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ
ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “suññatārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “animittārammaṇaṃ—pe—
appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “appaṇihitārammaṇā
ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ—pe—
animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Sammappadhānā—pe—bojjhaṅgā ariyā, na vattabbā
“appaṇihitārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Thānāthāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ na vattabbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ na vattabbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ na vattabbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ na vattabbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ —pe— animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Tṭhānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “suññatārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “suññatārammaṇaṃ ti”?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Tṭhānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “suññatārammaṇaṃ —pe— animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Ariyaṃ ti kathā.

III. 3.

1. Sarāgaṃ cittaṃ vimuccatīti?

Āmantā.

Rāgasahagataṃ rāgasahajātaṃ rāgasamsatṭhaṃ rāgasampayuttaṃ rāgasahabhū rāgānuparivatti akusalaṃ¹ lokiyaṃ sāsavaṃ saññojanaṃ ganthaniyaṃ oghaniyaṃ yoganiyaṃ nīvaraṇiyaṃ parāmatṭhaṃ upadāniyaṃ samkilesikaṃ² cittaṃ vimuccatīti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

2. Saphassaṃ cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

¹ kusalaṃ, P.

² samkilesiyaṃ, P.S.₂.

Sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, rāgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ—pe—sasaññaṃ—pe—sacetanaṃ—pe—sapaññaṃ cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, rāgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Saphassaṃ sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Rāgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ sarāgaṃ—pe—sasaññaṃ sarāgaṃ—pe—sacetanaṃ sarāgaṃ—pe—sapaññaṃ sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Rāgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sadosaṃ cittaṃ vimuccatīti ?

Āmantā.

Dosahagataṃ dosasahajātaṃ dosasaṃsaṭṭhaṃ dosasampayuttaṃ dosasahabhū dosānuparivatti akusalaṃ lokiyaṃ sāsavaṃ saññojaniyaṃ ganthaniyaṃ oghaniyaṃ yoganiyaṃ nīvaraṇiyaṃ parāmatṭhaṃ upādāniyaṃ saṃkilesikaṃ cittaṃ vimuccatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Saphassaṃ cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sadosaṃ cittaṃ vimuccati, doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ—pe—sasaññaṃ—pe—sacetanaṃ—pe—sapaññaṃ cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sadosam cittaṃ vimuccati, doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Saphassam sadosam cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanam sadosam—pe—sasaññaṃ sadosam—pe—sacetanam sadosam—pe—sapaññaṃ sadosam cittaṃ vimuccati, pañña ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Samoham cittaṃ vimuccatīti ?

Āmantā.

Mohasahagataṃ mohasahajātaṃ mohasamsaṭṭhaṃ mohasampayuttaṃ mohasahabhū mohānuparivatti akusalaṃ lokiyaṃ sāsavaṃ saññojaniyaṃ ganthaniyaṃ oghaniyaṃ yoganiyaṃ nīvaraṇiyaṃ parāmaṭṭhaṃ upādāniyaṃ saṃki-lesikaṃ cittaṃ vimuccatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Saphassam cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Samoham cittaṃ vimuccati, moho ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanam—pe—sasaññaṃ—pe—sacetanam—pe—sapaññaṃ cittaṃ vimuccati, pañña ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Samoham cittaṃ vimuccati, moho ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Saphassam samoham cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Moho ca cittaṇ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ samohaṃ—pe—sasaññaṃ samohaṃ—pe—
sacetanaṃ samohaṃ—pe—sapaññaṃ samohaṃ cittaṃ
vimuccatī, paññā ca cittaṇ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

Moho ca cittaṇ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Na vattabbaṃ “ Sarāgaṃ sadosaṃ samohaṃ cittaṃ
vimuccatīti ”?

Āmantā.

Vītarāgaṃ vītadosaṃ vītamohaṃ nikkilesaṃ cittaṃ
vimuccatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi sarāgaṃ sadosaṃ samohaṃ cittaṃ vimuccatīti.

Vimuttikathā.

III. 4.

1. Vimuttaṃ vimuccamānaṃ ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ sotāpanno, ekadesaṃ na sotāpanno; eka-
desaṃ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchi-
kato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati,
ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati; ekadesaṃ sattak-
khattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī; Buddhē aveccappasā-
dena samannāgato, Dhamme—pe—Saṃghe—pe—ariya-
kantehi silehi samannāgato, ekadesaṃ ariyakantehi silehi
na samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ sakadāgāmī, ekadesaṃ na sakadāgāmī; ekadesaṃ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ anāgāmī, ekadesaṃ na anāgāmī; ekadesaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati; ekadesaṃ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasāṃkhārāparinibbāyī, uddhamsoṭṭo akaniṭṭhagāmī, ekadesaṃ na uddhamsoṭṭo na akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā; ekadesaṃ arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ kāyena na phusitvā viharati; ekadesaṃ vītārāgo vītadoso vītamoho—pe—ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikatam, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Vimuttaṃ vimuccamānan ti?

Āmantā.

Uppādakkhaṇe vimuttaṃ, vayakkhaṇe¹ vimuccamānan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṃ “Vimuttaṃ vimuccamānan ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Tassa evaṃ jānato evaṃ passato kāmāsavā pi cittaṃ vimuccati, bhavāsavā pi cittaṃ vimuccati, avijjāsavā pi cittaṃ vimuccatīti.” Atth'eva suttanto ti?

¹ bhaṅgakkhaṇe, M.

Āmantā.

Tena hi vimuttaṃ vimuccamānan ti.

7. Vimuttaṃ vimuccamānan ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—"So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudu-bhūte kammaniye ṭhite āneñjappatte āsavānaṃ khaya-nāṇāya cittaṃ abhininnāmetīti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ "Vimuttaṃ vimuccamānan ti."

8. Atthi cittaṃ vimuccamānan ti?

Āmantā.

Atthi cittaṃ rajjamānaṃ dussamānaṃ muyhamānaṃ kilissamānan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu rattaṇ c'eva arattaṇ ca, duṭṭhaṇ c'eva aduṭṭhaṇ ca, muḷhaṇ c'eva amuḷhaṇ ca, chinnaṇ c'eva achinnaṇ ca, bhinnaṇ c'eva abhinnaṇ ca, kataṇ c'eva akataṇ cāti?

Āmantā.

Hañci rattaṇ c'eva arattaṇ ca, duṭṭhaṇ c'eva aduṭṭhaṇ ca, muḷhaṇ c'eva amuḷhaṇ ca, chinnaṇ c'eva achinnaṇ ca, bhinnaṇ c'eva abhinnaṇ ca, kataṇ c'eva akataṇ ca, no vata re vattabbe "Atthi cittaṃ vimuccamānan ti."

V i m u c c a m ā n a k a t h ā .

III. 5.

1. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo sotāpanno sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ pahīnan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo sotāpanno sotāpattiṭṭhalappatto—
pe—kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ pahī-
nan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ pahīna-
nan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlab-
bataparāmāso pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyutṭhānaṃ
pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyutṭhānaṃ
pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo—pe—sīlabba-
parāmāso pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo appahīno ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ appahī-
naṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo appahīno ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyutṭhānaṃ
appahīnaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlab-
bataparāmāso appahīno ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ appahīnan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa sīlabbataparāmāso appahīno ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ appahīnan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnan ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya maggo bhāvito ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnan ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā — pe — sammappadhānā — pe — bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ pahīnan ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya maggo abhāvito ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṃ lokiyena sāsavena—pe—saṃkilesikenāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānappahānāya satipaṭṭhānā—pe—bojjhaṅgā abhāvitā ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṃ lokiyena sāsavena—pe—saṃkilesikenāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānapahānāya maggo abhāvito—pe—bojjhaṅgā abhāvitā ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṃ lokiyena sāsavena—pe—saṃkilesikenāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti”?

Āmantā.

Uppajjissatīti? N'uppajjissatīti.

Hañci n'uppajjissati, tena vata re vattabbe “Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti.”

8. Na vattabbam “Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti”?

Āmantā.

Uppajjissatīti? N'uppajjissatīti.

Hañci n'uppajjissati, tena vata re vattabbe “Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti.”

9. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo n'uppajjissatīti katvā, pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso n'uppajjissatīti katvā, pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso n'uppajjissatīti katvā, pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakakathā.

III. 6.

1. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi viriyindriyaṃ—pe—
n'atthi satindriyaṃ—pe—n'atthi samādhindriyaṃ—pe—
n'atthi paññindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi paññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi viriyaṃ—pe—atthi sati,
atthi samādhī, atthi paññā ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, atthi manin-driyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhin-driyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, atthi manin-driyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññin-driyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi somanassam, atthi somanassindriyam—pe—atthi jīvitam, atthi jīvitindriyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhin-driyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi jīvitam, atthi jīvitin-driyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi viriyam—pe—atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, n'atthi manin-driyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhin-driyan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi somanassam, n'atthi somanassindriyam—pe—atthi jīvitam, n'atthi jīvitin-driyan ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

6. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, n'atthi manindriyaṃ—pe—atthi somanassaṃ n'atthi somanassindriyaṃ—pe—atthi jīvitam, n'atthi jīvitindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

7. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo asaddho ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi viriyindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo kusīto hīnaviriyo ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi satindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo muṭṭhassati asampajāno ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi samādhindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo asaṃhito vibbhantacitto ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi paññindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo duppañño eḷamūgo ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

8. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, sā ca saddhā niyyānikā ti?

Āmantā.

Hañci aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, sā ca saddhā niyyānikā, no vata re vattaḃbe “Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti.”

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi viriyaṃ, tañ ca viriyaṃ niyyānikaṃ—pe—atthi sati, sā ca sati niyyānikā—pe—atthi samādhi, so ca samādhi niyyāniko—pe—atthi paññā, sā ca paññā niyyānikā ti?

Āmantā.

Hañci atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, sā ca paññā niyyānikā, no vata re vattabbe “Atṭhamakassa puggalassa atthi paññindriyan ti.”

9. Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Anāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasacchikiriya paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyaṃ—pe—atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyaṃ—pe—atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa—
pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa atthi
paññā, n'atthi paññindriyan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi pañc'indriyānī ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Pañc'imāni Bhikkhave
indriyāni. Katamāni pañca? Saddhindriyaṃ, viriyin-
driyaṃ, satindriyaṃ, samādhindriyaṃ, paññindriyaṃ.
Imāni kho Bhikkhave pañc'indriyāni. Imesaṃ kho
Bhikkhave pañcannaṃ indriyānaṃ samattā paripūrattā¹
Arahā hoti. Tato mudutarehi arahattasacchikiriyāya
paṭipanno hoti; tato mudutarehi anāgāmī hoti; tato
mudutarehi anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno hoti;
tato mudutarehi sakadāgāmī hoti; tato mudutarehi saka-
dāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno hoti; tato mudu-
tarehi sotāpanno hoti; tato mudutarehi sotāpattiphala-
sacchikiriyāya paṭipanno hoti. Yassa kho Bhikkhave
imāni pañc'indriyāni sabbena sabbam sabbathā sabbam
n'atthi, tam aham 'bāhiro puthujjanapakkhe² ṭhito ti'
vadāmīti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo bāhiro puthujjanapakkhe ṭhito ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi aṭṭhamakassapuggalassa atthi pañc'indriyānīti.

Aṭṭhamakassa indriyakathā.

III. 7.

1. Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacak-
khum hotīti ?

Āmantā.

Maṃsacakkhum dibbacakkhum, dibbacakkhum maṃ-
sacakkhun ti ?

¹ paripurato, P.S.₂.

² pakkho, P.S.₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum
hotīti ?

Āmantā.

Yādisaṃ māṃsacakkhum, tādisaṃ dibbacakkhum ;
yādisaṃ dibbacakkhum, tādisaṃ māṃsacakkhun ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum
hotīti ?

Āmantā.

Tañ ñeva māṃsacakkhum tam¹ dibbacakkhum, tam
dibbacakkhum tam māṃsacakkhun ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum
hotīti ?

Āmantā.

Yādiso māṃsacakkhussa visayo ānubhāvo gocaro, tādiso
dibbassa cakkhussa visayo ānubhāvo gocaro ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Māṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum
hotīti ?

Āmantā.

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti ?

Āmantā.

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti ?

Āmantā.

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti ?

Āmantā.

Pariyāpannaṃ hutvā अपariyāpannaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ tam om. P.S.S₂.

3. Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum hotīti ?

Āmantā.

Dibbacakkhum dhammupatthaddham maṃsacakkhum hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum hotīti ?

Āmantā.

Dibbacakkhum dhammupatthaddham paññācakkhum hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum hotīti ?

Āmantā.

Dibbacakkhum dhammupatthaddham maṃsacakkhum hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum hotīti ?

Āmantā.

Dve'va cakkhūnīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve'va cakkhūnīti ?

Āmantā.

Nanu tīṇi cakkhūni vuttāni Bhagavatā, maṃsacakkhum, dibbacakkhum, paññācakkhun ti ?

Āmantā.

Hañci tīṇi cakkhūni vuttāni Bhagavatā, maṃsacakkhum, dibbacakkhum, paññācakkhum, no vata re vattabbe “Dve'va cakkhūnīti” ?

Dve'va cakkhūnīti ?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā “Tīṇ'imāni Bhikkhave cakkhūni. Katamāni tīṇi ? Maṃsacakkhum, dibbacakkhum, paññācakkhum. Imāni kho Bhikkhave tīṇi cakkhūnīti.”

“ Maṃsacakkhum dibbacakkhum
 Paññācakkhum anuttaram,
 Etāni tīni cakkhūni
 Akkhāsi purisattamo.
 Maṃsacakkhussa uppādo
 Maggo dibbassa cakkhuno,
 Yathā ca nāṇaṃ udapādi
 Paññācakkhum anuttaram.
 Tassa cakkhussa paṭilābhā
 Sabbadukkhā pamuccatīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Dve'va cakkhūnīti.”

D i b b a c a k k h u k a t h ā .

III. 8.

1. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ
 hotīti?

Āmantā.

Maṃsasotaṃ dibbasotaṃ, dibbasotaṃ maṃsasotaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Yādisaṃ maṃsasotaṃ, tādisaṃ dibbasotaṃ : yādisaṃ
 dibbasotaṃ, tadisaṃ maṃsasotaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Tañ ñeva maṃsasotaṃ taṃ dibbasotaṃ, taṃ dibba-
 sotaṃ taṃ maṃsasotaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Yādiso maṃsacakkhussa visayo ānubhāvo gocaro, tādiso
 dibbassa cakkhussa visayo ānubhāvo gocaro ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti?

Āmantā.

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti?

Āmantā.

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti?

Āmantā.

Pariyāpannaṃ hutvā apariyāpannaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Dibbasotaṃ dhammupatthaddhaṃ maṃsasotaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Ekañ ñeva¹ sotaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekañ ñeva sotaṃ ti?

Āmantā.

Nanu dve sotāni vuttāni Bhagavatā, maṃsasotaṃ dibbasotaṃ ti?

Āmantā.

Hañci dve sotāni vuttāni Bhagavatā, maṃsasotaṃ dibbasotaṃ, no vata re vattabbe “Ekañ ñeva sotaṃ ti.”

Dibbasotakathā.

¹ Ekaṃ yeva, P.S.S₂.

III. 9.

1. Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Yathākammūpagatañ ca manasikaroti, dibbena cakkhunā rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathākammūpagatañ ca manasikaroti, dibbena cakkhunā rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānaṃ dvinnam cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Ime vata¹ bhonto sattā ti ca manasikaroti, kāyaducaritena² samannāgatā ti ca manasikaroti, vacīducaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, manoduccaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, ariyānaṃ upavāḍakā ti ca manasikaroti, micchādiṭṭhikā ti ca manasikaroti, micchādiṭṭhikammasamādānā ti ca manasikaroti, te kāyassa bhedā paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ upapannā ti ca manasikaroti, ime vā pana bhonto sattā ti ca manasikaroti, kāyasucaritena³ samannāgatā ti ca manasikaroti, vacīsucaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, manosucaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, ariyānaṃ anupavāḍakā ti ca manasikaroti, sammādiṭṭhikā ti ca manasikaroti, sammādiṭṭhikammasamādānā ti ca manasikaroti, te kāyassa bhedā paraṃ maraṇā sugatiṃ saggaṃ lokaṃ upapannā ti ca manasikaroti, dibbena cakkhunā rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Ime vata bhonto sattā ti ca manasikaroti,—pe—, te

¹ tam, P.

² °carite, P.S.

³ °duccaritena, P.

kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā sugatīṃ saggaṃ lokaṃ upa-
pannā ti ca manasikaroti, dibbena cakkhunā rūpaṃ pas-
satīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānam dvinnam cittānam samodhaṇam
hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Yathākammūpagataṃ ñāṇam dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Atthi koci adibbacakkhuko dibbacakkhum appaṭiladdho¹
anadhigato asacchikato yathākammūpagataṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci adibbacakkhuko dibbacakkhum appaṭi-
laddho anadhigato asacchikato yathākammūpagataṃ
jānāti, no vata re vattabbe “Yathākammūpagataṃ
ñāṇam dibbacakkhun ti.”

4. Yathākammūpagataṃ ñāṇam dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Āyasmā Sāriputto yathākammūpagataṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci āyasmā Sāriputto yathākammūpagataṃ jānāti,
no vata re vattabbe “Yathākammūpagataṃ ñāṇam dibba-
cakkhun ti.”

5. Āyasmā Sāriputto yathākammūpagataṃ jānātīti?

Āmantā.

Atth'āyasmato Sāriputtassa dibbacakkhun ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atth'āyasmato Sāriputtassa dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Nanu āyasmā Sāriputto etad avoca—

“N'eva pubbenivāsāya
Nāpi dibbassa cakkhuno
Cetopariyāya iddhiyā
Sotadhātuvisuddhiyā
Cutiyā upapattiyā
Paṇidhī me na vijjatīti.”

¹ paṭi^o, P.S.₂.

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Yathākammūpagataṃ nāṇaṃ dibbacakkhun ti.”

Yathākammūpagatānāṇakathā.

III. 10.

1. Atthi devesu saṃvaro ti?

Āmantā.

Atthi devesu asaṃvaro ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi devesu asaṃvaro ti?

Āmantā.

N'atthi devesu saṃvaro ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Nanu asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro ti?

Āmantā.

Atthi devesu asaṃvaro, yamhā asaṃvarā¹ saṃvaro sīlaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ: hañci asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro, tena vata re vattabbe “Atthi devesu asaṃvaro, yamhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro,’ no ca vattabbe ‘atthi devesu asaṃvaro yamhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Atthi devesu asaṃvaro yamhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti,” no vata re vattabbe “Asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro,’ no ca vattabbe ‘atthi devesu asaṃvaro yamhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti,’” micchā.

¹ asaṃvaro, P.

3. Atthi manussesu saṃvaro, atthi tattha asaṃvaro ti ?
Āmantā.

Atthi devesu saṃvaro, atthi tattha asaṃvaro ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu saṃvaro, n'atthi tattha asaṃvaro ti ?

Āmantā.

Atthi manussesu saṃvaro, n'atthi tattha asaṃvaro ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi devesu pāṇātipātā veramaṇīti ?

Āmantā.

Atthi devesu pāṇātipāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā verama-
ṇīti ?

Āmantā.

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. N'atthi devesu pāṇātipāto ti ?

Āmantā.

N'atthi devesu pāṇātipātā veramaṇīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Āmantā.

N'atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā verama-
ṇīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi manussesu pāṇātipātā veramaṇī, atthi tattha
pāṇātipāto ti ?

Āmantā.

Atthi devesu pāṇātipātā veramaṇī, atthi tattha pāṇāti-
pāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi manussesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā vera-
maṇī, atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramaṇī,
atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Atthi devesu pāṇātipātā veramaṇī, n'atthi tattha pāṇātipāto ti?

Āmantā.

Atthi manussesu pāṇātipātā veramaṇī, n'atthi tattha pāṇātipāto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramaṇī, n'atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti?

Āmantā.

Atthi manussesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramaṇī, n'atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. N'atthi devesu saṃvaro ti?

Āmantā.

Sabbe devā pāṇātipātino adinnādāyino kāmesu micchācārino musāvādino surāmerayamajjapamādaṭṭhāyino ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi atthi devesu saṃvaro ti.

S a ṃ v a r a k a t h ā .

III. 11.

1. Asaññasattesu saññā atthīti?

Āmantā.

Saññabhavo¹ saññagati saññasattāvāso saññasaṃsāro saññāyoni saññattabhāvapaṭilābho² ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasaṃsāro asaññāyoni saññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasaṃsāro asaññāyoni saññattabhāvapaṭilābho, no vata re vattabbe “Asaññasattesu saññā atthīti.”

2. Asaññasattesu saññā atthīti?

¹ saññāsavo, P.

² oattatāvapaṭilābho, P.S₂.

Āmantā.

Pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu ekavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci ekavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho, no vata re vattabbe “Asaññasattesu saññā atthīti.”

3. Asaññasattesu saññā atthīti?

Āmantā.

Tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, so ca saññabhavo saññagati saññasattāvāso saññasamāsāro saññayoni saññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, so ca saññabhavo saññagati saññasattāvāso saññasamāsāro saññayoni saññattabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, so ca pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, so ca pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Asaññasattesu saññā atthi, so ca asaññabhavo asaṇṇagati asaṇṇasattāvāso asaṇṇasamāsāro asaṇṇayoni asaṇṇattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Manussesu saññā atthi, so ca asaññabhavo—pe—asaññattabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Asaññasattesu saññā atthi, so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Manussesu saññā atthi, so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Asaññasattesu saññā atthi, na ca tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Manussesu saññā atthi, na ca tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṃ “Asaññasattesu saññā atthīti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Santi Bhikkhave Asaññasattā nāma devā, saññuppādā ca pana te devā tamhā kāyā cavantīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Asaññasattesu saññā atthīti.

6. Asaññasattesu saññā atthīti?

Kañci kāle atthi kañci kāle n'atthīti.

Kañci kāle saññasattā, kañci kāle asaññasattā; kañci kāle saññabhavo, kañci kāle asaññabhavo; kañci kāle pañcavokārabhavo, kañci kāle ekavokārabhavo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Asaññasattesu saññā kañci kāle atthi, kañci kāle n'atthīti?

Āmantā.

Kaṃ kālaṃ atthi, kaṃ kālaṃ n'atthīti?

Cutikāle uppattikāle atthi, ṭhitikāle n'atthīti.

Cutikāle ca uppattikāle saññasattā, ṭhitikāle asaññasattā; cutikāle uppattikāle saññabhavo, ṭhitikāle asaññabhavo; cutikāle uppattikāle pañcavokārabhavo, ṭhiti-kāle ekavokārabhavo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Asaññakathā.

III. 12.

1. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti”?

Āmantā.

Asaññābhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasaṃsāro asaññāyoni asaññattabhāvaapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci asaññābhavo asaññagati—pe—asaññattabhāvaapaṭilābho, no vata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ ‘Saññā atthīti.’”

2. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti”?

Āmantā.

Ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvaapaṭilābho ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvaapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvaapaṭilābho, no vata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ ‘Saññā atthīti.’”

3. Asaññasattesu na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca asaññābhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasaṃsāro asaññāyoni asaññattabhāvaapaṭilābho ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca asaññābhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasaṃsāro asaññāyoni asaññattabhāvaapaṭilābho ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Asaññasattesu na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvaapaṭilābho ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca saññābhavo saññāgati—pe—saññāattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca saññābhavo saññāgati—pe—saññāattabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti?”

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, no vata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ ‘Saññā atthīti.’”

6. Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti?”

Āmantā.

Ākāśānañcāyatanaṃ catuvokārabhavo, ākāśānañcāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti?”

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti?”

Āmantā.

Viññāṇañcāyatanaṃ—pe—ākīñcaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, ākīñcaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti?”

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Ākāsānañcāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Viññānañcāyatanam—pe—ākāsaññāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanam catuvokārabhavo ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanam catuvokārabhavo, no vata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ ‘Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.’”

9. Nevasaññānāsaññāyatanam catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanam—pe—viññānañcāyatanam—pe—ākāsaññāyatanam catuvokārabhavo, ākāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.”

10. Ākāsānañcāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Viññānañcāyatanam—pe—ākāsaññāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanam catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanaṃ ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaṃ, tena vata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ ‘Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.’”

12. Nevasaññānāsaññāyatanaṃ ti katvā, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Adukkhamasukhā vedanā ti katvā, adukkhamasukhāya¹ vedanāya² na vattabbaṃ “Vedanā ti vā, avedanā ti vā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N e v a s a ñ ñ ā n ā s a ñ ñ ā y a t a n a k a t h ā .

T a t i y o V a g g o .

Balaṃ sādharmaṇaṃ, Ariyaṃ, Sarāgaṃ cittaṃ vimuccati,
Vimuttaṃ vimuccamaṇaṃ, Atthi cittaṃ vimuccama-
naṃ,

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ pahī-
naṃ,

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi pañcendriyāni,
Cakkhū, Sotaṃ dhammupatthaddhaṃ, Yathākammū-
pagataññaṇaṃ,

Devesu saṃvaro, Asaññasattesu saññā, evameva bha-
vaggaṃ ti.

¹ sukhā, P.K.

² vedanā, P.S.

IV. 1.

1. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato gihisaññojanan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato gihisaññojanan ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato gihisaññojanam no vata re vattabbe "Gihī'ssa Arahā ti."

2. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato gihisaññojanam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato gihisaññojanam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhammam, no vata re vattabbe "Gihī'ssa Arahā ti."

3. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Atthi koci gihī gihisaññojanam appahāya diṭṭh'eva dhamme dukkhass'antam karotīti?

N'atthi.

Hañci n'atthi koci gihī gihisaññojanam appahāya diṭṭh'eva dhamme dukkhass'antam karoti, no vata re vattabbe "Gihī'ssa Arahā ti."

4. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Nanu Vacchagotto paribbājako Bhagavantam etad avoca—"Atthi nu kho bho Gotama koci gihī gihisaññojanam appahāya kāyassa bheda dukkhass'antam karotīti"? "N'atthi kho Vaccha koci gihī gihisaññojanam appahāya kāyassa bheda dukkhass'antam karotīti." Atth'eva sutanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Gihī’ssa Arahā ti.”

5. Gihī’ssa Arahā ti?

Āmantā.

Arahā methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, methunaṃ dhammaṃ uppādeyya, puttasaṃbādhasayanaṃ ajjhāvasseyya, kāśikacandanaṃ paccanubhaveyya, mālāgandhaviḷepanaṃ dhāreyya, jātarūparajataṃ sādīyeyya, ajeḷakaṃ paṭigaṇheyya, kukkuṭasūkaraṃ paṭigaṇheyya, haṭṭhigavasasaḷavaṃ paṭigaṇheyya, tittiravaṭṭakamorakapiṇḍalaṃ¹ paṭigaṇheyya, pitavaṇṭavālamolikaṃ² dhāreyya, odātāni vatthāni dighadasāni dhāreyya, yāvajīvaṃ agāriyabhūto assāti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṃ “Gihī’ssa Arahā ti”?

Āmantā.

Nanu Yaso kulaputto, Uttiyo gahapati, Setu mānava gihissa byañjanaṇa arahattaṃ pattā ti?

Āmantā.

Hañci Yaso kulaputto, Uttiyo gahapati, Setu mānava gihissa byañjanaṇa arahattaṃ pattā, tena vata re vattabbe “Gihī’ssa Arahā ti.”

G i h ī ’ s s a A r a h ā t i k a t h ā .

IV. 2.

1. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Saha uppattiyā sotāpanno hotīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

¹ piṇjaraṃ, M.

² cittavaṭṭandhavālamoli, P ; cittavaṇḍavālamoliṃ, M.

Āmantā.

Saha uppattiyā sakadāgāmī hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Saha uppattiyā anāgāmī hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—.

2. Saha uppattiyā sotāpanno na hotīti?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā sotāpanno na hoti, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

Saha uppattiyā sakadāgāmī na hotīti?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā sakadāgāmī na hoti, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

Saha uppattiyā anāgāmī na hotīti?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā anāgāmī na hoti, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

3. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Sāriputto thero saha uppattiyā Arahā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mahā Moggallāno thero—pe—Mahā Kassapo thero—pe—Mahā Kaccāyano thero—pe—Mahā Koṭṭhiko thero—pe—Mahā Panthako¹ thero saha uppattiyā Arahā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sāriputto thero na saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Hañci Sāriputto thero na saha uppattiyā Arahā, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

Mahā Moggallāno thero—pe—Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero—pe—Mahā Panthako thero na saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

¹ Mahābandhiko, P.

Hañci Mahā Paṇṭhako thero na saha uppattiyā Arahā,
no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

5. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyena cittaena arahattam sacchikaroti lokiyena
sāsavena—pe—saṃkilesikenāti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

: Uppattesiyam cittam niyyānikam khayagāmī bodhagāmī
apacayagāmī anāsavam—pe—asamkilesikan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Nanu uppattesiyam cittam aniyyānikam, na khaya-
gāmī, na bodhagāmī, na apacayagāmī, sāsavam—pe—
saṃkilesikan ti?

Āmantā.

Hañci uppattesiyam cittam aniyyānikam, na khaya-
gāmī, na bodhagāmī, na apacayagāmī, sāsavam—pe—
saṃkilesikam, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā
Arahā ti.”

6. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyena cittaena rāgam pajahati, dosam pajahati,
moham pajahati,—pe—anottappam pajahatīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyam cittam maggo—pe—satipaṭṭhānam sam-
mappadhānam iddhipādo indriyam balam—pe—bojjhaṅgo
ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyena cittaena dukkham parijānāti, samudayam
pajahati, nirodham sacchikaroti, maggam bhāvetīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Cuticittam, maggacittam, uppattesiyaṃ cittam, phala-
cittan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

U p p a t t i k a t h ā.

IV. 3.

1. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ sotāpattimaggo sotāpatti-
phalaṃ sakadāgāmiṃmaggo sakadāgāmiṃphalaṃ anāgāmiṃmaggo
anāgāmiṃphalaṃ arahattamaggo arahataphalaṃ satipaṭṭhā-
naṃ sammappadhānaṃ iddhipādo indriyaṃ balaṃ bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti?

Āmantā.

Arahato cakkhum anāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato cakkhum anāsavaṃ ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ—pe—bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato sotam—pe—Arahato ghānaṃ—pe—Arahato
jivhā—pe—Arahato kāyo anāsavo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato kāyo anāsavo ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ—pe—bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahato kāyo anāsavo ti?

Āmantā.

Arahato kāyo paggahaniggahūpago¹ chedanabhedanū-
pago kākehi gijjhehi kulalehi sādharmaṇo ti?

Āmantā.

¹ ūpako, P.

Anāsavo dhammo paggahaniggahūpago chedanabhedanūpago kākehi gijjhehi kulalehi sādharāṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Arahato kāye viṣaṃ kameyya, satthaṃ kameyya aggi kameyyāti?

Āmantā.

Anāsave dhamme viṣaṃ kameyya, satthaṃ kameyya, aggi kameyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Labbhā¹ Arahato kāyo addubandhanena bandhituṃ, rajjubandhanena bandhituṃ, saṃkhalikabandhanena bandhituṃ, gāmabandhanena bandhituṃ, nigamabandhanena bandhituṃ, nagarabandhanena bandhituṃ, janapadabandhanena bandhituṃ, kaṇhapañcamehi² bandhanehi bandhituṃ ti?

Āmantā.

Labbhā anāsavo dhammo addubandhanena bandhituṃ, rajjubandhanena bandhituṃ, saṃkhalikabandhanena bandhituṃ, gāmabandhanena bandhituṃ, nigamabandhanena bandhituṃ, nagarabandhanena bandhituṃ, janapadabandhanena bandhituṃ, kaṇhapañcamehi bandhanehi bandhituṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Yadi Arahā puthujjanassa cīvaram deti, anāsavaṃ hutvā sāsavaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāsavaṃ hutvā sāsavaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ ñeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Āmantā.

Maggo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Phalaṃ, satipaṭṭhānaṃ, sammappadhānaṃ, iddhipādo, indriyaṃ, balaṃ, bojjhaṅgo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

¹ Laddho, P.

² kaṇṭhapañcamehi, K.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Yadi Arahā puthujjanassa piṇḍapātaṃ deti, senāsanāṃ deti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ deti, anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Āmantā.

Tañ űeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tañ űeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Āmantā.

Maggo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Phalaṃ, sattipaṭṭhānaṃ, sammappadhānaṃ, iddhipādo, indriyaṃ, balaṃ, bojjhaṅgo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Yadi ¹ puthujjano Arahato cīvaraṃ deti, sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti?

Āmantā.

Tañ űeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tañ űeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti?

Āmantā.

Rāgo sāsavo hutvā anāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Doso—pe—moho—pe—anottappaṃ sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Yadi puthujjano Arahato piṇḍapātaṃ deti, senāsanāṃ deti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ deti, sāsavo hutvā anāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāsavo hutvā anāsavo hotīti?

Āmantā.

¹ Nanu, P.S₂.

Tañ ñeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tañ ñeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti ?

Āmantā.

Rāgo sāsavo hutvā anāsavo hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Doso—pe—moho—pe—anottappaṃ sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Na vattabbaṃ “Arahato sabbe dhammā anāsavā ti” ?

Āmantā.

Nanu Arahā anāsavo ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā anāsavo, tena vata re vattabbe “Arahato sabbe dhammā anāsavā ti.”

A n ā s a v a k a t h ā.

IV. 4.

1. Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā catūhi phassehi catūhi vedanāhi catūhi saññāhi catūhi cetanāhi catūhi cittehi catūhi saddhāhi catūhi viriyehi catūhi satihi catūhi samādhīhi catūhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgāmī tihi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmī tihi phassehi—pe—tihi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmī dvīhi phalehi samanūgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī dvīhi phassehi—pe—dvīhi paññāhi samanūgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṇkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahā sakadāgāmiphale samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahā anāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā anāgāmī antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhāraparinibbāyī, asaṃkhāraparinibbāyī, ud-dhamso akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Anāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṇkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmī sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṇkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sve'va Arahā so sotāpanno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato, “sakadāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahā sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va Arahā so sakadāgāmī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalena samannāgato “anāgāmī ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Arahā anāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va Arahā so anāgāmī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va Anāgāmī so sotāpanno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sve'va sakadāgāmī so sotāpanno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

k. Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu Arahā sotāpattiphalam vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci Arahā sotāpattiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Arahā sotāpattiphalena samannāgato ti.”

8. Arahā sotāpattiphalam vītivatto, tena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahā sotāpattimaggam vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṃ vicikiccham silabbataparāmāsam apāyagamaniyaṃ rāgam apāyagamaniyaṃ dosam apāyagamaniyaṃ moham vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Arahā sakadāgāmiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu Arahā sakadāgāmiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci Arahā sakadāgāmiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Arahā sakadāgāmiphaleṇa samannāgato ti.”

10. Arahā sakadāgāmiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā sakadāgāmimaggam vītivatto, oḷārikaṃ kāmarāgam oḷārikaṃ byāpādam vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Arahā anāgāmiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu Arahā anāgāmiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci Arahā anāgāmiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Arahā anāgāmiphaleṇa samannāgato ti.”

12. Arahā anāgāmiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā anāgāmimaggam vītivatto, aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādam vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Anāgāmī sotāpattiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Anāgāmī sotāpattiphaleṇa samannāgato ti.”

14. Anāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpattimaggaṃ vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāmāsaṃ apāyagamanīyaṃ rāgaṃ apāyagamanīyaṃ dosaṃ apāyagamanīyaṃ mohāṃ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Anāgāmī sakadāgāmiphalaṃ samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu anāgāmī sakadāgāmiphalaṃ vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci anāgāmī sakadāgāmiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “ Anāgāmī sakadāgāmiphalaṃ samannāgato ti.”

16. Anāgāmī sakadāgāmiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmimaggaṃ vītivatto, olārikaṃ kāmārāgaṃ olārikaṃ byāpādaṃ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Sakadāgāmī sotāpattiphalaṃ samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu sakadāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci sakadāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “ Sakadāgāmī sotāpattiphalaṃ samannāgato ti.”

18. Sakadāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpattimaggaṃ vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāmāsaṃ apāyagamanīyaṃ rāgaṃ apāyagamanīyaṃ dosaṃ apāyagamanīyaṃ mohāṃ vītivatto, tena samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Na vattabbaṃ “ Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ” ?

Āmantā.

Nanu Arahata cattāri phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci Arahata cattāri phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Arahā catūhi phalehi samannāgato ti.”

20. Na vattabbaṃ “Anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti” ?

Āmantā.

Nanu anāgāminā tīhi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci anāgāminā tīhi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti.”

21. Na vattabbaṃ “Sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti” ?

Āmantā.

Nanu sakadāgāminā dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci sakadāgāminā dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti.”

22. Arahata cattāri phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti, Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahata cattāro maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti, Arahā catūhi maggehi samannāgato ti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

23. Anāgāminā tīhi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti, anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāminā tayo maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti, anāgāmī tīhi maggehi samannāgato ti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

24. Sakadāgāminā dve phalāni paṭiladdhāni, dvīhi ca aparihīno ti, sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāminā dve maggā paṭiladdhā, dvīhi ca apari-
hīno ti, sakadāgāmī dvīhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S a m a n n ā g a t a k a t h ā.

IV. 5.

1. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā chahi phassehi chahi vedanāhi—pe—chahi pañ-
ñāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā cakkhunā rūpaṃ passanto sotena saddaṃ suṇāti,
ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya rasaṃ sāyati, kāyena
phoṭṭhabbaṃ phusati, manasā dhammaṃ vijānāti—pe—
manasā dhammaṃ vijānanto cakkhunā rūpaṃ passati,
sotena saddaṃ suṇāti, ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya
rasaṃ sāyati, kāyena phoṭṭhabbaṃ phusati?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti?

Āmantā.

Satataṃ samitaṃ abbokiṇṇaṃ chahi upekkhāhi saman-
nāgato samāhito, cha upekkhāyo paccupaṭṭhitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṃ “Arahā chahi upekkhāhi samannā-
gato ti”?

Āmantā.

Nanu Arahā chaḷupekkho¹ ti?

Āmantā.

Hañci Arahā chaḷupekkho, tena vata re vattabbe
“Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti.”

U p e k k h ā s a m a n n ā g a t a k a t h ā.

¹ chaḷupekkhā, P.S₂. ; chalaṅgupekkhā, M.

IV. 6.

1. Bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Bodhiyā niruddhāya vigatāya paṭipassaddhāya abuddho hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītāya bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatāya bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Atitāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atitāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atitāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Anāgatāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ pari jānāti—pe—maggam bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ pari jānāti—pe—maggam bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Atītāya bodhiyā buddho, anāgatāya bodhiyā buddho, paccuppannāya bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Tihi bodhihi buddho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tihi bodhihi buddho ti?

Āmantā.

Satataṃ samitaṃ abbokiṇṇaṃ tīhi bodhihi samannāgato samāhito, tisso bodhiyo paccuppaṭṭhitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Na vattabbaṃ “Bodhiyā buddho ti”?

Āmantā.

Nanu bodhipaṭilābhā buddho ti?

Āmantā.

Hañci bodhipaṭilābhā buddho, tena vata re vattabbe “Bodhiyā buddho ti.”

10. Bodhipaṭilābhā buddho ti, bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Bodhipaṭilābhā bodhī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhiyā buddho ti kathā.

IV. 7.

1. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Padesalakkhaṇehi samannāgato padesabodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Tibhāgalakkhaṇehi samannāgato tibhāgabodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Upaḍḍhalakkhaṇehi samannāgato upaḍḍhabodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Cakkavattisatto lakkhaṇasamannāgato Cakkavattisatto Bodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkavattisatto lakkhaṇasamannāgato Cakkavattisatto Bodhisatto ti?

Āmantā.

Yādiso Bodhisattassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā, tādiso Cakkavattisattassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa jāyamānassa devā paṭhamaññ paṭiggaṇhanti, pacchā manussā; evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa devā paṭhamaññ paṭiggaṇhanti, pacchā manussā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Yathā Bodhisattassa jāyamānassa cattāro devaputtā paṭiggahetvā mātu purato ṭhapenti, “Attamanā devī hohi,¹ mahesakkho tava putto uppanno ti”; evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa cattāro devaputtā paṭiggahetvā mātu purato ṭhapenti, “Attamanā devī hohi, mahesakkho tava putto uppanno ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa jāyamānassa dve udakassa dhārā antalikkhā pātubhavanti, ekā sītassa, ekā uṇhassa, yena Bodhisattassa udakakiccaṃ karonti, mātu ca; evameva

¹ hoti, P.S.S₂.

Cakkavattisattassa jāyamānassa dve udakassa dhārā antalikkhā pātubhavanti, ekā sītassa, ekā uṇhassa, yena Bodhisattassa udakakiccam karonti, mātu cāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Yathā sampatijāto Bodhisatto samehi pādehi paṭiṭṭhahitvā uttarena abhimukho¹ satta padavītiḥāre gacchati setamhi chatte anudhāriyamāne,² sabbā ca disā viloketi, āsabhiṇ ca³ vācam bhāsati, “Aggo' haṃ asmi lokassa, jeṭṭho'haṃ asmi lokassa, seṭṭho'haṃ asmi lokassa, ayaṃ antimā jāti, n'atth'idāni punabbhavo ti”; evameva sampatijāto Cakkavattisatto samehi pādehi paṭiṭṭhahitvā uttarena abhimukho satta padavītiḥāre gacchati setamhi chatte anudhāriyamāne, sabbā ca disā viloketi, āsabhiṇ ca vācam bhāsati, “Aggo'haṃ asmi lokassa, jeṭṭho'haṃ asmi lokassa, seṭṭho'haṃ asmi lokassa, ayaṃ antimā jāti, n'atth'idāni punabbhavo ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Yathā Bodhisattassa jāyamānassa mahato ālokassa mahato obhāsassa mahato bhūmicālassa pātubhāvo hoti, evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa mahato ālokassa mahato obhāsassa mahato bhūmicālassa pātubhāvo hoti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa pakatikāyo samantā byāmaṃ obhāsati, evameva Cakkavattisattassa pakatikāyo samantā byāmaṃ obhāsati?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisatto mahāsupinaṃ passi,⁴ evameva Cakkavattisatto mahāsupinaṃ passati?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṃ “Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Dvattiṃs'imāni Bhikkhave mahāpurisassa mahāpurisalakkhaṇāni, yehi samannāga-

¹ mukho, P.S.K.

² anubhiramāne, P.

³ asambhiṇ ca, P.

⁴ passati, M.

tassa mahāpurisassa dve'va gatiyo bhavanti, anaññā¹; sace agāraṃ ajjhāvasati, rājā hoti Cakkavattī dhammiko dhammarājā cāturato vijitāvī janapadatthāvariyaupatto² sattaratanasamannāgato; tass'imāni satta ratanāni bhavanti, seyyathāpīdaṃ—cakkaratanam hatthiratanam assaratanam maṇiratanam itthiratanam gahapatiratanam parināyakaratanam eva sattamam, parosahassam kho pan'assa puttā bhavanti sūraviraṅgarūpā parasenappamaddanā, so imaṃ paṭhavim sāgarapariyantam adaḍḍena³ asatthena dhammena abhivijīya ajjhāvasati, sace pana kho agārasmā anāgāriyaṃ pabbajjati, Arahaṃ hoti sammāsambuddho loke vivatṭacchaddo ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti.

L a k k h a ṇ a k a t h ā .

IV. 8.

1. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantanīyāmo caritabrahmacariyo ti?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Sāvako hutvā buddho hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāvako hutvā buddho hotīti?

Āmantā.

Anussaviyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ na aññā, M.

² janapadatthāvariyaupatto, P.

³ adaddhena, P.

Anussaviyo ti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā sayambhū ti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavā sayambhū, no vata re vattabbe
“Anussaviyo ti.”

2. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Bhagavatā Bodhiyā mūle tiṇ'eva sāmāññaphalāni abhisambuddhānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu Bhagavatā Bodhiyā mūle cattāri sāmāññaphalāni abhisambuddhānīti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavatā Bodhiyā mūle cattāri sāmāññaphalāni abhisambuddhāni, no vata re vattabbe “Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.”

3. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Bodhisatto dukkarakārikaṃ akāsīti ?

Āmantā.

Dassanasampanno puggalo dukkaraṃ kāriyaṃ kareyyāti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto aparantapaṃ akāsi, aññaṃ satthāraṃ addisīti ?

Āmantā.

Dassanasampanno puggalo aññaṃ satthāraṃ uddiseyyāti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Āyasmā Ānando bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, āyasmā Ānando bhagavato sāvako ti ?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Citto gahapati, Hatthako ālavako Bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Citto gahapati Hatthako ālavako bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Āyasmā Ānando bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Citto gahapati, Hatthako ālavako bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Sāvako jātivītivatto asāvako hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṃ “Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Kassape ahaṃ Ānanda bhagavati brahmacariyaṃ acarim¹ āyatiṃ sambodhāyāti.” Atth'eva suttanto ti?

¹ acari, P.M.

Āmantā.

Tena hi Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.

7. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sabbābhibhū sabbavidū’haṃ asmi
 Sabbesu dhammesu anupalitto
 Sabbañjaho taṇhakkhaye ¹ vimutto,
 Sayam abhiññāya kaṃ uddiseyyaṃ.
 Na me ācariyo atthi,
 Saḍiso me na vijjati,
 Sadevakasmiṃ lokasmiṃ
 N’atthi me paṭipuggalo.
 Ahañ hi ² arahā loke,
 Ahaṃ satthā anuttaro,
 Eko’mhi sammāsambuddho,
 Sītibhūto’smi nibbuto.
 Dhammacakkaṃ pavattetaṃ
 Gacchāmi kāsinaṃ puraṃ
 Andhabhūtasmiṃ ³ lokasmiṃ
 Āhañ hi amatadudrabhin ⁴ ti.”

“Yathā kho tvaṃ āvuso paṭijānāsi arahā’si ⁵ anantajino ⁶ ti.”

“Mādisā ⁷ ve jinā ⁸ honti
 Ye pattā āsavakkhayaṃ,
 Jitā me pāpakā dhammā
 Tasmā’haṃ Upaka jino ti.”

Atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

¹ taṇhakkhayo, P.S₂. ² ahañ ci, P. ³ antabhūtasmi, P.

⁴ ahaññiṃ amatadundubhin ti, K.; ahañci amantadudrubhin ti, S₂; āhañji amatadundubhin ti, S.

⁵ arahasi, P.S₂; arahā, S.

⁶ Ānanda jino, P.

⁷ mādiso, P.; mādisa, S.

⁸ vedajinā, S.P.

Tena hi na vattabbaṃ “Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.”

8. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Idaṃ dukkhaṃ ariyasaccan ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi; taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhaṃ ariyasaccaṃ pariññeyyan ti me Bhikkhave—pe—pariññātan ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi—pe—āloko udapādi; idaṃ dukkhasamudayaṃ ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhasamudayaṃ ariyasaccaṃ pahātabban ti me Bhikkhave—pe—pahīnan ti me Bhikkhave—pe—: idaṃ dukkhanirodhaṃ ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhanirodhaṃ ariyasaccaṃ sacchikātabban ti me Bhikkhave—pe—sacchikatan ti me Bhikkhave—pe—idaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṃ bhāvetabban ti me Bhikkhave—pe—bhāvitān ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.”

N i y ā m o k k a n t i k a t h ā.

IV. 9.

1. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tihi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo catūhi phas-

sehi catūhi vedanāhi catūhi saññāhi catūhi cetanāhi catūhi
cittehi catūhi saddhāhi catūhi viriyehi catūhi satīhi catūhi
samādhihi catūhi paññāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi
phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tihi
phassehi tihi vedanāhi—pe—tihi paññāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotā-
pattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi
phassehi—pe—dvīhi paññāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpatti-
phalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpanno
sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-
phalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgā-
mī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmi-
phalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmī
antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkharapari-
nibbāyī, asaṃkhāraparinibbāyī, uddhamṣoto akaniṭṭha-
gāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotā-
pattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpanno sattakkhattuparamo, kolamkolo, ekabījī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphaleṇa samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphaleṇa samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpanno sattakkhattuparamo, kolamkolo, ekabījī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphaleṇa samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphaleṇa samannāgato ti ?

Āmantā.

Sv'eva arahattasacchikiriyāya paṭipanno, so sotāpanno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphaleṇa samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphaleṇa samannāgato ti ?

Āmantā.

Sv'eva arahattasacchikiriyāya paṭipanno, so sakadāgāmī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphaleṇa samannāgato “anāgāmī ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphaleṇa samannāgato ti ?

Amantā.

Sv'eva arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno, so anāgāmī ti?
Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Amantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Amantā.

Sv'eva anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno, so sotāpanno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti?

Amantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Amantā.

Sv'eva anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno, so sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Amantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Amantā.

Sv'eva sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno, so sotāpanno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Amantā.

Nanu arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto ti?

Amantā.

Hañci arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, no vata re vattabbe, “Arahatta-

sacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

8. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, sakkāyadīṭṭhim vicikiccham sīlabbata-parāmāsam apāyagamanīyam rāgam apāyagamanīyam dosam apāyagamanīyam moham vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaena samannāgato ti.”

10. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalam vītivatto, olārikam kāmarāgam olārikam byāpādam vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaena samannāgato ti.”

12. Arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo anāgāmi-phalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo anāgāmi-phalaṃ vītivatto, aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, no vata re vattabbe, “Anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

14. Anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, sakkāyaditṭhiṃ vicikiccham sīlabataparāmāsaṃ apāyagamanīyaṃ rāgaṃ apāyagamanīyaṃ dosaṃ apāyagamanīyaṃ moham vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalam vītivatto, no vata re vattabbe “Anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalena samannāgato ti.”

16. Anāgāmi-phalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalam vītivatto, oḷārikam kāmarāgaṃ oḷārikam byāpādam vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

18. Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṃ vicikiccham sīlabataparāmāsaṃ apāyagamanīyaṃ rāgaṃ apāyagamanīyaṃ dosaṃ apāyagamanīyaṃ moham vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Na vattabbaṃ “Arahattasacchikiriya paṭipanno puggalo tihi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriya paṭipannena puggalena tīṇi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriya paṭipannena puggalena tīṇi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Arahattasacchikiriya paṭipanno puggalo tihi phalehi samannāgato ti.”

20. Na vattabbaṃ “Anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu anāgāmiphalasacchikiriya paṭipannena pug-

galena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti.”

21. Na vattabbam “Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti” ?

Āmantā.

Nanu sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno ti ?

Āmantā.

Hañci sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

22. Arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tīhi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti ; arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena cattāro maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti ; arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo catūhi maggehi samannāgato ti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

23. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti ; anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tayo maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti ; anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi maggehi samannāgato ti ?

Na h’evam vattabbe—pe—

24. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno ti ;

sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti; sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aparāpi samannāgatakathā.

IV. 10.

1. Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ arabattan ti?

Āmantā.

Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti?

Āmantā.

Arahattamaggena sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāmāsaṃ pajahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattamaggena sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāmāsaṃ pajahatīti?

Āmantā.

Nanu tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānaṃ sotāpattiphalāṃ vuttaṃ Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānaṃ sotāpattiphalāṃ vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

2. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti?

Āmantā.

Arahattamaggena oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ byāpādaṃ pajahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattamaggena oḷārikam kāmārāgam oḷārikam byāpādam pajahatīti ?

Āmantā.

Nanu kāmārāgabyāpādānam tanubhāvam¹ sakadāgāmi-phalam vuttam Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci kāmārāgabyāpādānam tanubhāvam sakadāgāmi-phalam vuttam Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

3. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti ?

Āmantā.

Arahattamaggena aṇusahagatam kāmārāgam aṇusahagatam byāpādam pajahatīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahattamaggena aṇusahagatam kāmārāgam aṇusahagatam byāpādam pajahatīti ?

Āmantā.

Nanu kāmārāgabyāpādānam anavasesappahānam anāgāmi-phalam vuttam Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci kāmārāgabyāpādānam anavasesappahānam anāgāmi-phalam vuttam Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

4. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti ?

Āmantā.

Nanu rūparāga-arūparāga-māna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānam arahattam vuttam Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci rūparāga-arūparāga-māna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānam arahattam vuttam Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti.”

5. Na vattabbam “Sabbasaññojanānam pahānam arahattan ti” ?

Āmantā.

Nanu Arahato sabbe saññojanā pahīnā ti ?

¹ patanubhāvam, P.

Amantā.

Hañci Arahato sabbe saññojanā pahīnā, tena vata re vattabbe “Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ arahattan ti.”

Saññojanappahānakathā.

Gihīssa Arahā, Saha uppattiyā Arahā, Arahato sabbe dhammā anāsavā, Arahā catūhi phalehi samannāgato, evameva chahi upekkhāhi, Bodhiyā buddho, Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto, Bodhisatto okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Paṭipannako phalena samannāgato, Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ Arahattan ti.

Catuttho Vaggo.

V. 1.

1. Vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Yaṃ kiñci vimuttiñāṇaṃ sabban taṃ ¹ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Paccavekkhaṇañāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa ñāṇaṃ sotāpattiphalam pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa ñāṇaṃ sakadāgāmiphalam pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa ñāṇaṃ anāgāmiphalam pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

¹ sabbantā, P.

Arahato ñāṇaṃ arahattaṃ pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Sotāpattiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmisamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattaphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sotāpattiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttam, tañ ca ¹ phalaṃ pattassa ñāṇan ti ?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttam, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttam, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇan ti ?

¹ vimuttantaṃ ca, M. ; vimuttañ ca, P. ; vimuttam ca, S.S₂.

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattaphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vimuttikathā.

V. 2.

1. Sekhassa asekhaṃ¹ ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sekho asekhaṃ dhammaṃ jānāti passati, diṭṭhaṃ veditaṃ sacchikataṃ upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu sekho asekhaṃ dhammaṃ na jānāti, na passati, adiṭṭhaṃ aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Hañci sekho asekhaṃ dhammaṃ na jānāti, na passati, adiṭṭhaṃ aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharati, no vata re vattabbe “Sekhassa asekhaṃ ñāṇaṃ atthīti.”

¹ asekhaññāṇaṃ, P.

2. Asekhasa asekhaṃ ñāṇaṃ atthi, asekho asekhaṃ dhammaṃ jānāti passati, diṭṭhaṃ viditaṃ sacchikataṃ upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Sekhassa asekhaṃ ñāṇaṃ atthi, sekho asekhaṃ dhammaṃ jānāti passati, diṭṭhaṃ viditaṃ sacchikataṃ upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Sekhassa asekhaṃ ñāṇaṃ atthi, sekho asekhaṃ dhammaṃ na jānāti na passati, adiṭṭhaṃ aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Asekhasa asekhaṃ ñāṇaṃ atthi, asekho asekhaṃ dhammaṃ na jānāti na passati, adiṭṭhaṃ aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

3. Sekhassa ¹ asekhaṃ ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge ñāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa sotāpattiphale ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ — pe — anāgāmiphala-sacchikiriyaṃ — pe — arahattasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa arahatte ñāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṃ “Sekhassa asekhaṃ ñāṇaṃ atthīti”?

Āmantā.

Nanu āyasmā Ānando sekho “Bhagavā ulāro ti” jānāti, “Sāriputto thero, Mahā Moggallāno thero ulāro ti” jānātīti?

Āmantā.

Hañci āyasmā Ānando sekho “Bhagavā ulāro ti” jānāti,

¹ Asekhasa, P.K.

“Sāriputto thero, Mahā Moggallāno thero ulāro ti”
jānāti, tena vata re vattabbe “Sekhassa asekhāṃ nāṇaṃ
atthīti.”

A s e k h a ñ ā ṇ a k a t h ā .

V. 3.

1. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Anicce niccaṇ ti vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhe sukhaṇ ti—pe—anattani attā ti—pe—asubhe
subhaṇ ti vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Akusalaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu kusalaṇ ti?

Āmantā.

Hañci kusalaṃ, no vata re vattabbe “Paṭhavīkaṣiṇasamā-
pattiṃ samāpannassa viparīte ñāṇaṇ ti.”

3. Anicce niccaṇ ti vipariyeso, so ca akusalo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṃ, taṇ ca akusalaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhe sukhaṇ ti—pe—anattani attā ti—pe—asubhe
subhaṇ ti vipariyeso, so ca akusalo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṃ, taṇ ca akusalaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇam, taṇ ca kusalan ti?

Āmantā.

Anicce niccan ti vipariyeso, so ca kusalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇam, taṇ ca kusalan ti?

Āmantā.

Dukkhe sukhan ti—pe—ana'tani attā ti—pe—asubhe
subhan ti vipariyeso, so ca kusalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇan ti?

Āmantā.

Arahā paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpajjeyyāti?

Āmantā.

Hañci Arahā paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpajjeyya,
no vata re vattabbe “Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samā-
pannassa viparīte ñāṇan ti.”

6. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇam, Arahā paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpajjeyyāti?

Āmantā.

Atthi Arahato vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato vipariyeso ti?

Āmantā.

Atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso, diṭṭhi-
vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso, diṭṭhi-
vipariyeso ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso,
diṭṭhivipariyeso, no vata re vattabbe “Atthi Arahato
vipariyeso ti.”

7. Na vattabbaṃ “Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samā-
pannassa viparīte ñāṇan ti?

Āmantā.

Paṭhavīti samāpajjantassa ¹ sabb'eva paṭhavī hotīti ? ²

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte nāṇan ti.

8. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte nāṇan ti ?

Āmantā.

Nanu paṭhavī atthi, atthi ca koci paṭhaviṃ paṭhavito samāpajjatīti ?

Āmantā.

Hañci paṭhavī atthi, atthi ca koci paṭhaviṃ paṭhavito samāpajjati, novata re vattabbe “ Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte nāṇan ti.”

Paṭhavī atthi, paṭhaviṃ paṭhavito samāpajjantassa viparītaṃ hotīti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānato samāpajjantassa viparītaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṃ “ Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte nāṇan ti.”

Viparītakathā.

V. 4.

1. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇan ti ?

Āmantā.

Niyatassa aniyāmagamanāya atthi nāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Niyatassa aniyāmagamanāya n'atthi nāṇan ti ?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi nāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇan ti ?

¹ samāpannassa, P. ² pathavīti, P.S.M.

Āmantā.

Niyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Niyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa aniyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aniyatassa aniyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi niyāmo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi satipaṭṭhānā—pe—
saṃmappadhānā, iddhipādā, indriyā, balā, bojjhaṅgā
ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi niyāmo ti?

Āmantā.

Hañci aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi niyāmo, no
vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi
ñāṇan ti.”

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi satipaṭṭhānā—pe—
bojjhaṅgā ti?

Āmantā.

Hañci aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi bojjhaṅgā,
no vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi
ñāṇan ti.”

6. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge ñāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa sotāpattiphale ñāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ — pe — anāgāmiphala-sacchikiriyaṃ—pe—arahattasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa arahatte ñāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Na vattaḃbaṃ “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇaṃ ti”?

Nanu Bhagavā jānāti “Ayaṃ puggalo sammattaniyāmaṃ okkamissati, bhabbo ayaṃ puggalo dhammaṃ abhisametun ti”?

Āmantā.

Hañci Bhagavā jānāti “Ayaṃ puggalo sammattaniyāmaṃ okkamissati, bhabbo ayaṃ puggalo dhammaṃ abhisametun,” tena vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇaṃ ti.”

N i y ā m a k a t h ā .

V. 5.

1. Sabbāṃ ñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Sammutiñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sammutiñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Ye keci sammutiṃ jānanti, sabbe te paṭisambhidapattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbāṃ ñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Cetopariyāye ñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cetopariyāye nāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Ye keci paracittam jānanti, sabbe te paṭisambhidapattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Sabbam nāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Sabbā paññā paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbā paññā paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa atthi paññā, sā paññā paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ—pe—vāyokasiṇaṃ—pe—
—nīlakasiṇaṃ—pe—pītakasiṇaṃ—pe—lohitakasiṇaṃ—
pe—odātakasiṇaṃ—pe—ākāsānañcāyatanam—pe—viññā-
ṇañcāyatanam—pe—ākīñcaññāyatanam—pe—nevasaññā-
nāsaññāyatanam samāpannassa—pe—dānaṃ dadantassa
—pe—cīvaraṃ dadantassa—pe—piṇḍapātaṃ dadantassa
—pe—senāsanaṃ dadantassa—pe—gilānapaccayabhesaj-
japarikkhāraṃ dadantassa atthi paññā, sā paññā paṭisam-
bhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Na vattabbaṃ “Sabbam nāṇaṃ paṭisambhidā ti”?

Āmantā.

Atthi lokuttarā paññā, sā na paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi sabbam nāṇaṃ paṭisambhidā ti.

Pa ṭ i s a m b h i d a k a t h ā .

V. 6.

1. Na vattabbaṃ “Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ
ñeva na aññārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Nanu pathavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa atthi ñāṇaṃ, paṭhavīkaṣiṇaṃ ca sammutisaccamhīti?

Āmantā.

Hañci paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa atthi ñāṇaṃ, paṭhavīkaṣiṇaṃ ca sammutisaccamhi, tena vata re vattabbe “Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

2. Na vattabbaṃ “Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Nanu āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ—pe—gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ dadantassa atthi ñāṇaṃ, gilānapaccayabhesajjaparikkhāro ca sammutisaccamhīti?

Āmantā.

Hañci gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ dadantassa atthi ñāṇaṃ, gilānapaccayabhesajjaparikkhāro ca sammutisaccamhi, tena vata re vattabbe “Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

3. Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Tena ñāṇena dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

S a m m u t i ñ ā ṇ a k a t h ā .

V. 7.

1. Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Nanu atthi koci sarāgaṃ cittaṃ “sarāgaṃ cittan ti” pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci sarāgaṃ cittaṃ “sarāgaṃ cittan ti” pajānāti, no vata re vattabbe” Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

Nanu atthi koci vītarāgaṃ cittaṃ “vītarāgaṃ cittaṃ ti”—pe—sadosaṃ cittaṃ—pe—vītadosaṃ cittaṃ—pe—samohaṃ cittaṃ—pe—vītamohaṃ cittaṃ, saṃkhittaṃ cittaṃ, vikkhittaṃ cittaṃ, mahaggataṃ cittaṃ, amahaggataṃ cittaṃ, sa-uttaraṃ cittaṃ, anuttaraṃ cittaṃ, samāhitaṃ cittaṃ, asaṃāhitaṃ cittaṃ, vimuttaṃ cittaṃ—pe—avimuttaṃ cittaṃ “avimuttaṃ cittaṃ ti” pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci avimuttaṃ cittaṃ “avimuttaṃ cittaṃ ti” pajānāti, no vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

2. Phassārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci phassārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ, no vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

Vedanārammaṇe ñāṇaṃ, saññārammaṇe ñāṇaṃ, cetanārammaṇe ñāṇaṃ, cittārammaṇe ñāṇaṃ, saddhārammaṇe ñāṇaṃ, viriyārammaṇe ñāṇaṃ, satārammaṇe ñāṇaṃ, samādhārammaṇe ñāṇaṃ, paññārammaṇe ñāṇaṃ—pe—rāgārammaṇe ñāṇaṃ—pe—dosārammaṇe ñāṇaṃ—pe—anottappārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci anottappārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ, no vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

3. Phassārammaṇe ñāṇaṃ na vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Phassapariyāye ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vedanārammaṇe ñāṇaṃ—pe—saññārammaṇe ñāṇaṃ—pe—anottappārammaṇe ñāṇaṃ na vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Anottappapariyāye ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “Cetopariyāye nāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Nanu cetopariyāye nāṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci cetopariyāye nāṇaṃ, tena vata re vattabbe “Cetopariyāye nāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

C i t t ā r a m m a ṇ a k a t h ā .

V. 8.

1. Anāgate nāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Anāgataṃ mūlato jānāti, hetuto¹ jānāti, nidānato jānāti, sambhavato jānāti, pabhavato jānāti, samuṭṭhānato jānāti, āhārato jānāti, ārammaṇato jānāti, paccayato jānāti, samudayato jānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgate nāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Anāgataṃ hetupaccayatam jānāti, ārammaṇapaccayatam jānāti, adhipatipaccayatam jānāti, anantarapaccayatam jānāti, samanantarapaccayatam jānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Anāgate nāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge nāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa sotāpattiphale nāṇaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa—pe—anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa pug-

¹ hetuno, P.S.

galassa—pe—arahattasacchikiriya paṭipannassa puggalassa arahatte nāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “Anāgate nāṇaṃ atthīti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Pāṭaliputtassa kho Ānanda tayo antarāyā bhavissanti, aggito vā udakato vā mithubhedā vā ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anāgate nāṇaṃ atthīti.

A n ā g a t a ñ ā ṇ a k a t h ā .

V. 9.

1. Paccuppanne nāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ jānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ jānātīti?

Āmantā.

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ nāṇaṃ ti jānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ nāṇaṃ ti jānātīti?

Āmantā.

Taṃ nāṇaṃ tassa nāṇassa ārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ nāṇaṃ tassa nāṇassa ārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Tena phassena taṃ phassaṃ phusati, tāya vedanāya taṃ vedanaṃ vedeti, tāya saññāya taṃ saññaṃ sañjānāti, tāya cetanāya taṃ cetanaṃ ceteti, tena cittena taṃ cittaṃ cinteti, tena vitakkena taṃ vitakkaṃ vitakketi, tena vicārena taṃ vicāraṃ vicāreti, tāya pītiyā taṃ pītiṃ pīyāyati, tāya satiyaṃ taṃ satiṃ sarati, tāya paññāya taṃ paññaṃ pajānāti, tena khaggena taṃ khaggaṃ chindati, tena pha-

rasunā taṃ pharusam tacchati, tāya kuṭṭhāriyā¹ taṃ kuṭṭhāriṃ tacchati, tāya vāsiyā taṃ vāsiṃ tacchati, tāya sūciyā taṃ sūciṃ sibbeti, tena aṅgulaggena taṃ aṅgulaggaṃ parāmasati, tena nāsikaggena taṃ nāsikaggaṃ parāmasati, tena matthakena taṃ matthakaṃ parāmasati, tena gūthena taṃ gūthaṃ dhovati, tena muttena taṃ muttaṃ dhovati, tena kheḷena taṃ kheḷaṃ dhovati, tena pubbena taṃ pubbaṃ dhovati, tena lohitenā taṃ lohitaṃ dhovatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Na vattabbaṃ “Paccuppanne ñāṇaṃ atthīti”?

Āmantā.

Nanu sabbe saṃkhāre aniccato diṭṭhe taṃ pi ñāṇaṃ aniccato diṭṭhaṃ hotīti?

Āmantā.

Hañci sabbe saṃkhāre aniccato diṭṭhe taṃ pi ñāṇaṃ aniccato diṭṭhaṃ hoti, tena vata re vattabbe “Paccuppanne ñāṇaṃ atthīti.”

Paccuppannaññāṇakathā.

V. 10.

1. Sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sāvako phalassa kataṃ paññāpetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāvakassa phale ñāṇaṃ paññāpetīti?

Āmantā.

Atthi sāvakassa phalaparopariyatti,² indriyaparopariyatti, puggalaparopariyattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Atthi sāvakassa khandhapaññatti, āyatanapaññatti,

¹ kuṭṭhāriyā, P., kudhāriya, M.K., kuṭāriyā, S.

² pariyaṭṭaṃ, P.

dhātupaññatti, saccapaññatti, indriyapaññatti, puggala-
paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sāvako jino satthā sammāsambuddho sabbaññū sabba-
dassāvī dhammasāmī dhammapaṭisaraṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sāvako anuppaṇnassa maggassa uppādetā asaṅjātassa
maggassa saṅjanetā anakkhātassa maggassa akkhātā mag-
gaññū maggavidū maggakovidō ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṃ “Sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti”?

Āmantā.

Sāvako aññāṇī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti.

Phalañāṇakathā.

Vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, Sekhassa asekhamaññāṇaṃ,
Viparīteñāṇaṃ, Aniyatassa niyāmagamanāya atthiñāṇaṃ,
Sabbamaññāṇaṃ paṭisambhidā ti, Sammutiñāṇaṃ,
Cetopariyāyeñāṇaṃ, Anāgateñāṇaṃ,
Paccuppanneñāṇaṃ, Sāvakassa phaleñāṇaṃ ti.

Pañcama Vaggo.

Mahāpaṇṇāsako.

**The Gresham Press,
UNWIN BROTHERS,
WOKING AND LONDON.**

UNWIN
BROTHERS